

IL
DANTE EBREO

ossia

IL PICCIOL SANTUARIO,

Poema didattico in terza rima, contenente la Filosofia antica
e tutta la storia letteraria giudaica sino all' età sua,

dal

RABBI MOSÈ, MEDICO DI RIETI

che fiorì in sul principio del Secolo XV.,

ora per la prima volta secondo un manoscritto rarissimo dell'
Augustissima Biblioteca Palatina in Vienna, confrontato con un
altro privato non men raro,

pubblicato

dal

Dr. J. GOLDENTHAL,

Professore delle lingue orientali e loro letteratura nell' I. R. Università di Vienna,
socio corrispondente della Cesarea Accademia delle Scienze, non che di varie altre
Società letterarie.

A spese della Cesarea Accademia delle Scienze.

Vienna, MDCCCLI.

ספר

מקדש מעט

לר' משה בר' יצחק

די ריאטי

השתדלתי בהדפסתו

אני

יעקב גאלדענטהאל

Auf Kosten
der kais. Akademie der Wissenschaften.

Wien.

1851.

Al

CELEBRATISSIMO E NOBILISSIMO

Signore

BARONE di HAMMER-PURGSTALL

lume chiarissimo delle lettere e scienze orientali

in seguito

di profondo rispetto

dedicato

dall' editore.

Avvertimento.

Dante Alighieri, creatore della vera poesia in Italia, d'una poesia tutta nuova, tutta divina, tutta differente da quella d'Omero, il cui vasto ingegno, risplendendo e tralucendo fra le tenebre dei più foschi Secoli cerca tuttora chi l'uguagli; il cui originale indefinibile lavoro poetico, avendovi dell' epico, del tragico, dell' elegiaco, del satirico, del didattico, e campeggiandovi di tratto in tratto e teologia, e filosofia, e storia, ed erudizione assai vasta, da lui stesso *Commedia* appellato,

ma poi a ragion la Divina soprannomata, siccome in Italia mostrando e solcando la traccia d'una nuova Poesia, così in tutti gli altri paesi colti accendendo ed infiammando gli alti omogenei Spiriti alle più segnalate imprese, non poteva però essere riprodotto nella genuina sua natura ed essenzialità in alcuna delle lingue europee; Dante Alighieri, dico, chi sarebbesi mai immaginato, ch' egli trovato avrebbe un emulatore Ebreo?

Eppure, egli è così in fatto. Il libro presente, ora per la prima volta dato in luce, non è, nè più, nè meno, che la naturale rigenerazione, e l'omogeneo confratello della Divina Commedia. Il paese medesimo, cioè l'Italia, oltre ad ogni altra regione ricchissima di sublimi spiriti, che un Dante ebbe a produrre, ha solamente pur anche potuto riprodurre un secondo a lui consimile, il Dante Ebreo, o piuttosto l'Ebreo di Rieti.

IX

Rabbi Mosè, figlio d'Isacco, medico e filosofo in Rieti, che fiorì un secolo dopo il Dante, abbenchè per il corso dei secoli, e per la malignità della trista fortuna, fatto pressochè oscuro, e fino ad ora dimenticato e sconosciuto, si fu quegli, che infiammato dall' alta Poesia di Dante, intrapreso avea a riprodurre e rivolgere l'insucciato mele Dantesco nella Lingua santa, da lui magistralmente posseduta e con molta arte maneggiata.

La Cantica, quale di lui per la prima volta qui si presenta, è non solamente in egual terza Rima intrecciata, non solo nello stesso metro dettata, ma pur anche, quanto al suo contenuto, molto affine all' originale Italiano, benchè non tradotto, ma di materia differente e del tutto propria, ed originale. Adequata naturalmente al genio della lingua santa, essa Cantica assomiglia alla terza parte della Commedia, cioè al Paradiso, ove i più meritevoli e distinti Spiriti in Religione e Filosofia radunati, ci si presentano

L'Opera intera, Mikdasch Mea t, cioè il picciol Santuario intitolata, trovasi in due parti distribuita, di cui la prima, Ula m, Vestibolo, intitolata, tratta della Filosofia antica in cinque Canti, e l'altra in otto Canti, intitolata He cal, Tempio, ha principalmente per obbietto la Letteratura Ebraica, di cui i più segnalati Autori nominati vi si trovano, e per mezzo di Annotazioni, dall' Autore stesso De b i r appellate, più circostanzialmente con notizie biblio- e biografiche illustrata

Ciascun Canto vi è da un Argomento preceduto; il primo comincia con una Invocazione, come nel Paradiso del Dante, e dopo avervi riferito varie notizie intorno alle cagioni che lo mossero a dettar il suo componimento, prese egli ad esporre nei Canti susseguenti tutti gli argomenti dell' antica Filosofia, non che le singole parti, nelle quali distribuite vengono le Scienze, insieme coll' Ordine loro e fondamento, principalmente secondo Aristotele,

XI

qual gulda del Coro nella filosofia dell'età sua. Vi si trovano nominatamente noverate tutte le opere sì logiche, che le altre fisiche e metafisiche d'Aristotele, ed ingegnosamente specificato il loro tenore; seguono quindi i Risultati dell'Isagoge del Porfirio, non che gli Argomenti dei Filosofi Arabici, siccome anche dell'Alfarabi, Avicennà, Averroes, e dei fedeli seguaci delle loro tracce, cioè del Rabbi Mosè Maimonidi e suoi Commentatori.

Incontrasi in questo componimento una facile, particolar maniera di verseggiare, una natural leggerezza, semplicità ed amenità dello stile, sì che l'Autore poetar vi sembra quasi senza faticare, senza imporre violenza alcuna al genio della lingua, con una leggiadria nelle Rime, che giammai si sarebbe potuto alcuno immaginare, esser la lingua ebraica capace di cotanta flessibilità e dolcezza, ed in questa parte la Cantica supera tutti i Componimenti

di egual argomento degli Arabi, non che la celebre Casside dell' Avicenna.

In pari modo prosegue nella Parte seconda, ove annoverati sono i più celebri Autori del vasto campo della Letteratura giudaica, cominciando dai Dottori Misnici passando poi ai Talmudici, senza obbliare i Capi delle Accademie in Persia, chiamati Geonim, e finalmente alla schiera dei più celebri Rabbini fino all' età sua. Premettendo in uno degli stessi Canti una special denominazione di tutti i Capitoli dei Trattati della Misna, s' incontrano pur anche fra essi taluni che contengono Inni sacri e pregevoli Preghiere.

In fatti, anche prescindendo dalla Poesia, il ricco contenuto, e la varietà delle materie, fanno che questo libro riesca un vero tesoro per la Letteratura giudaica; ma rivolgendovi poi ancor lo sguardo ai Versi armoniosi, fluidi, ed alla facilità e naturalezza delle Rime che abbon-

XIII

danti fluir sembrano come da una fresca scaturigine non si può a meno di dire, senza esaltare od esagerare, che vi si rincontra di nuovo il Paradiso del Dante; e come il Dante nell' Italiana Letteratura, così Mosè di Rieti nell' ebraica, appellar si può Maestro dei Poeti.

Tanto è, quanto in generale era da dire intorno all' opera stessa; le altre notizie sull' Autore, non che sui manoscritti, di cui si è fatto uso, ed altre cose critiche, le varie lezioni, ecc. si troveranno più per esteso nell' ebraica mia Prefazione che segue.

E qui per fine non posso far-a meno di scaricarmi da un ameno dovere d'esprimere i dovuti ringraziamenti in nome della Letteratura ebraica, non che degli Amatori degli studj orientali, alla Cesarea Accademia delle Scienze, la quale con quella lodabile generosità e munificenza sostenendo nell'amato nostro paese austriaco le Scienze in sì

brillante maniera, ha pur anche voluto e gradito di far pubblicare quest' opera a sue spese.

Non men giusto si è pur anche il ringraziamento al Chiarissimo Signor Barone di Münch-Bellinghausen, primo Custode dell' Augustissima Biblioteca Palatina, il quale con egual amore è sempre mai intento anche ad arricchirla dei più rari manoscritti ebraici.

Vienna, il 1. d' Aprile 1851.

Prof. Dr. Goldenthal.

אמר יעקב

המכונה דוקטור גאלדענטהאל

וכעת פרופיסור בבית המדרש הגדול הנקרא אוניברסיטאם
ליטרארום של הקיסר יר"ה

כבר מלתי אמורה בהקדמתי אשר כתבתי בלשון איטלקית כי
מחבר השיר הזה ר' משה בר יצחק די ריאטי שכלאת ידיו
והצליח ועשה מטעמים בלשוננו הקדושה כתבנית מלאכת
המשורר הנטי האטלקי בלשוננו ולא נמצא בין משוררי ומליצי
עמנו מי שיחבר בין שתי אלה הקצוות הנראות כסותרות זו את

זו ונמנעות היינו נועם השיר ועומק הענין אשר הוא פלוסופי
 ומדעי ומחקרי והגריי כאחד עם מלאכת החרוזים הנפלאים
 המשולבים איש אל אחיו מעשרה אורג והושב הפלא ופלא כמו
 שהראה ההכם ר' משה די ריאטי במחברתו זאת היקרה
 והמסולאה בפז באמת כל אשר לו היך לטעום מתק מליצה
 ויודע לסלפל בחכמות העיוניות יודה לדברינו שהספר מקדש
 מעט שמו נאה לו והוא כלו קדש כי ענינו המה עומדים בקומו
 של עולם ומחברו הראה בו כהו ובקיאותו הרב בתורה ובחכמה
 עד שאין דבר נשגב בפלוסופיא ולא ענין יקר בתלמוד ולא איש
 מצוין בין הכמינו שעליו לא הטיף מלתו או המו אליו בחרוזיו
 וגם משיטיו הנמצאים בזה הספר נראה למעיין שהיה איש ישר
 וחסיד במדותיו ולזה אהשוב שאין מהצורך עוד להתנצל באשר
 שכבר אמרתי בהקדמתי לספר מפתח התלמוד לדברינו נסים ז"ל
 שספרים כאלה ראויים הם לנטל זמן מפניהם ולהשתדל
 בהדפסתם ובהגהתם וכל המתעסק בהם ובהפצתם בשערי
 החכמים מתעסק בדבר יקר ואין זה בטול וכלוי זמן אבל יתור

זמן כי הוא מעשה הגון והשתדלות יפה ועבודה שבלב ונפש
 אשר אין טוב ממנה כמו שאמרו רז"ל האומר דבר בשם אומרו
 וכו': ואחר אשר הקדמנו זה נדבר מענין המחבר ותולדותיו
 ונאמר שמדבריו במאמר הראשון רף ה' ע"א נראה שנוכד בשנת
 חמשת אלפים קע"ז אבל בכתב יד רמ"מ אשר עוד נזכירה נמצא
 גליון אצל בית המתחיל יום השמש בזה הלשון כאן חתם המחבר
 זמן התחלתו חבורו זה שהיה בחדש אב ה' אלפים קע"ז ליצירה
 ע"כ ועוד אצל בית זמן העת בו"הל והיה אז בהתחלתו חבורו
 זה אלף של"ז לחרבן בית שני כמנין הַסְתָּרֹ אֶסְתִּירֹ עם תוספת
 שנים עשר כן ימצא מונין בתוספת שנים שנתוספו מאז ועד
 עתה ובכלל היה אז אלף שמי"ח לחרבן בית שני והיום הורה
 שהוא ה' אלפים ש"מ ליצירה יש לנו אלף תקי"ב לחרבן ע"כ
 והנה גם דעתנו מסכמת עם דעת כותב ההגהה שזה המספר
 יחסו אל התחלת חבורו ולא אל שנת מולדתו ואעפ"כ השלשה
 בתים מן יום השמש עד מאין עולמו הם קשי ההבנה ואולם אחר
 החפוש מצאנו לפי דעתנו מכוונם והיינו שהתחיל חבורו ביום

שהשמש נצב לעומתו בבית אריה שהוא חדש אב שמזלו אריה
 בפנים שניים בחלק האחרון מהחדש באותם המעלות שהיה
 גם בעת מולדתו כי מאז נתן בו רוח חיים ר"ל מעת שנולד עוד
 מעט ישוב אל מקומו כוכב ראשון אשר לעבריים וכוכב הראשון
 לעבריים הוא כוכב חמה והשני הוא הלבנה הם שני המאורות
 שנבראו ראשונה לפי ספור תורתנו הקדושה ורמז בזה אל מחזור
 החמה שהיה לפי חשבונו בשנת ק"פ ומאמר וחמש אלפים
 בחותמו ועוד זכר חזור אל שנת התחלת חבורו שבחדש תשרי
 הבא עליו נחתם שנת קע"ו וא"כ הרוחנו בזה לידע גם שנת
 מולדת המחבר וכמה ימי שני חייו בעת התחלת חבורו זה
 היינו שנולד בשנת ה' אלפים קנ"ג שהיתה שנת המחזור
 ומהשנה ההוא עד שנת ק"פ הוא ג"כ מחזור שבו כ"ח שנה ולכן
 אמר שמאז שנולד ועוד מעט רצונו בעוד שנים ארבעה תשוב
 החמה אל מקומה וא"כ היה בעת שהתחיל חבורו ר"ל בשנת
 קע"ו בן עשרים וארבע שנה וקודם לזה דף ג' ע"ב אמר כי
 סבבה חמה את אוסנה זכר רצה בזה שמזים שהחליט במחשבתו

להכיר ספר כזה עד עתה הלפני שבע שנים א"כ בעת עליה
 במהשבתו ראשונה להכירו היה בן שבע עשרה שנה וגם כתב
 פשרו כמה שנים בזה אתר זה כי במאמר הששי מחלק ההיכל
 דף ק"ד ע"ב אצל רבונו מר' יוחנן מזכיר את שנת קש"ט שכבר
 עברה בעת כתבו הגהתו שם הגה כל זה לפי השערותנו והרוצה
 לסבור יסבור: ודע עוד שהחכם רופי מזכיר בין הספרים כתבי
 יד אשר לו את ספר המבא לפורסיריאום מהעתקת אנטולי עם
 הערות מאת ר' משה די ריאטי ושם נקרא ר' משה רופא די
 ריאטי ועם שלא בכל פעם יתכן לבטוח ברושמי הספרים
 שעזרתם לפעמים פסול מחסרון ידיעתם או משגגה עכ"פ בזה
 המקום נראה לי שיפה כיון כי כן מוכיחים דברי המחבר עצמו
 במאמר השלישי מחלק האולם דף י"ה ע"א ששם אמר אחר
 נסוד אל חכמה נעימה אשר בקרבה אנכי יושב וכשם חכמת
 הטבע רשומה עכ"ל אשר מזה יבין כל מבין שהיה מתעסק מאד
 בחכמת הטבע והיא היתה אומנותו ואל זה רומז אמרו אשר
 בקרבה אנכי יושב וגם גדל הבקיאות בחכמה הזאת המזוהרת

מבין שורותיו מברר בלי ספק שהיה רופא ועיר מולדתו נראה לי
שהיא ריאטי אשר במלכות רומי ולכן נקרא ר' משה ריאטי וכן
אמר ברמז בסוף המאמר החמישי מן ההיכל דף ס"ט ע"ב לכו
שכתי למקומי בהרים והוא עב"ש איטאליאני לפי דבריו עצמו
דף ק"ד ע"ב דרך איטאליאה כי שם ביתי ומה שאמר בראש
הספר מקדש מעט יקרא על שמי יכול להיות שרומז בזה אל
שווי הגמטריא של מלות מקדש מעט עם שמו ושש אביו
ומדבריו בסוף המאמר הרביעי מהלק ההיכל דף נ"ז ע"ב נראה
שמת עליו אביו בעודו נער וצעיר לימים מאד ולכן לא הכירו
בבאו אליו במהוזה והיוצא לנו מכל זה שהוא היה רב ורופא בעיר
ריאטי ובעוד שלא שקעה שמשו של הרב אברבנאל כבר זרחה
שמשו של החכם ר' משה די ריאטי ועם שלא נתפרסם עד עתה
בינינו וכמעט נשכח זכרו הגה הוא עוד יותר נחוץ להודיע
שבחו ברבים ולהמציא ספרו ביד כל אדם: והספרים כתבי יד
אשר מהם העתקתי הספר הזה הם שלשה הראשון הוא כ"י
שלם וישן אשר נמצא בביבליאוטיקא פאלאטינא המפוארה

פה עיר ווינא והשני הוא ג"כ העתק אחר שם אבל הס' מן
 המאמר הדמושי מהלק הדיכל עד סופו וגם נמצאו בו טעותים
 ושבושים והשלישי הוא ג"כ העתק שלם וישן אשר מצאתי בבית
 ידידי הגביר היקר המסואר ר' מאיר מינץ נ"י בקיץ העבר
 כאשר הייתי בעיר לכוב והוא בטוב לבו השאילני הכתב יד הזה
 לצורך ההגהה בעת הדפסתו אשר בעבור זה הנני נותן לו את
 ברכתי והנה סביב הגליון נמצאו ג"כ בכתב יד הזה הנהות

מאיש אחר לא נודע שמו אשר לפי דבריו הבאתים

למעלה הי בשנת ש"מ והנה משלש אה ההעתקות

הגהתי הספר הזה ובמקום שנמצא שנוי

נסהאות והיה אפשר לקיים שתיהם

הצנתי האחת בפנים הספר

והאחרת הנני נותן

לפניך במקום

הזה

דף	עמוד	שורה	כ"א
כ	ב	ה"ח	אכתירם
ג	א	ה"ט	כן לא לעז
"	ב	י	ועסק הממון
"	ב	ה"ג	יצד מרחוק
ד	א	ט	מחסה ומסתוד
ה	א	כ"א	הקותיו על
ט	ב	ג	בנעלם מאד
י"ט	ב	ה"ד	אשר נמנו
כ"ד	א	ה"ב	ולחמש נשואיו
כ"ז	ב	ה	או פהות
ל"א	ב	ג	והרבוק לחמש
ל"ג	א	ט"ו	הוש בהרגישו
מ"ב	א	ה	רב טוב יפץ
מ"ג	ב	ה"ח	אל טוב
מ"ד	ב	ה"ד	אל הר

נ"א	שורה	עמוד	דף
את נפשי	י"ז	א'	מ"ה
לא יסלח	ג'	ב'	"
זאת בדמעי עיני	י"ז	א'	מ"ט
השחר יאיר	א'	א'	נ"ד
שהן על צד	ט"ז	ב'	ס"ג
ובמעלה אחר	ה'	א'	ס"ד
בת נשיאים	ט'	ב'	"
וכל שמי	ב'	ב'	ס"ז
אל תכלה	ו'	ב'	"
גם תלמידיו	ט"ז	ב'	ע'
על פאס	ד'	א'	ע"ב
בין כהני	א'	א'	ע"ה
איש הדיר (אבל מש"ס	י"ב	ב'	ע"ח
איש הדור)			
ורב אהא טבא בן	ד'	א'	פ"ב

ב"א	שורה	עמוד	דף
עוד רב	ה'	ב'	פ"ה
רב הונא ניבז	ט"ז	א'	צ'
ותראי ביניהם	ו'	ב'	"
וחן קרוביו	ט"ז	א'	צ"ט
ברוב גלילות	י"ד	א'	ק"א
עם השכין ותוך עם כשרים	ט'	א'	ק"ב
עת ויגדל	ג'	א'	ק"ה
עיניו אז בו הפנה	ו'	ב'	ק"יב
עד בין הכרוכים	י"ה	א'	ק"יג
שוב בקינים	ד'	ב'	ק"יט
אהותו היא כתמד	ו'	א'	קכ"ב
יקרב בו הול	ט"ז	א'	קכ"ג
שם בסורא	י"ז	א'	קכ"ט
ראשי אומות עזים	י"ח	א'	קל"ב

ועתה יש לי עוד להזכיר אלה ההשמטות

תוספת ההגנה ד"ל	שורה	עמוד	דף
הוא רב הייה ממישן	ז	ב	צ"ד
אהד מהם רב יעקב בר רב אבהם	ח	ב	צ"ד
הוא רב מנשה בר יוסף	ז	א	צ"ה
שני רב כהן אהד מהם בר רב יוסף	ח	א	צ"ה
ממעב			
ר מאיר זה הוא בנו של טרדוס הלוי הזכיר למעלה שבת	א	א	ק"ב
ממעב			
רבינו יצחק בר אשר הוא הנקרא רביא	ב	א	ק"ג
שמואל בן מאיר מאיברא	ג	א	ק"ג

ודע עוד כי המאמר השני מהלק ההיכל המתחיל במלות מעון השואלים יש בו חלופי נסחאות הרבה בין ההעתקות כתבי יד ובין העדפס עם תרגום אטלקי מלאכת רבודה אשת אסקרילי

ובהעתק רמ"מ כתובים המה יחד ואולם אין הכרח כל כך
 לדעתם עד שהוצרכנו לזכרם כלם וגם נראה שזה המאמר היו
 נוהגים בו בני איטליאה מנהג פשוט לאומרו בבית הכנסת
 ולחלקו לשבעה חלקים לשבעת ימי השבוע וכן נמצא בהעתק
 רמ"מ על הגליון אצל בית נפשי השמעת מלות יום שני ואצל
 בית אברע אקוד יום שלישי ואצל בית גלגל היקה יום רביעי
 ואצל בית וכאז נשאתני יום המישי ואולם לשאר שני הימים
 חסר הציון. הוה ואולי לא חלקו אותו רק לחמשת ימי השבוע
 ובין כתבי יד של המלומד די רוסי נמצא גם כן העתק מזה
 המאמר עם פירוש לא נודע מהברו ובאמת הפיוט הזה הוא
 נשגב ויקר מאד ומעיד על סהרת נפש מחברו החכם וזכרונו
 לברכה: ודע עוד שההנהגות אשר בפנים הספר הם מהמהבר
 עצמו והם אשר קרא אותם בשם דכיר ומדינה לבית רב
 ושמואל ושמעון וכו' דף ע"ז ע"א הנהגו רוח אחר מלת שנת כי
 כן הוא בכתב יד ובלי-ספק לא היה פרט השנה לפני המעתיק
 ואולם בהעתק רמ"מ חסר גם מלת שנת מכל וכל ואצל בית רב

ידמדה רב אחא וכו' דף פ"ב ע"א איתא בגליון כתב יד רמ"מ
 מאת המגיה הנזכר למעלה. תקון תחת שם האמורא בעקא
 שצריך להיות ר' איקא. אבל זה אינו לפי דעתנו כי תיבת אחר
 זה מונה המחבר בפירוש גם את רב איקא ולנו נראה שצריך
 להיות ר' בורקא ור' ברוקא הוא מזכיר גם כן אחר כך וגם
 נמצא בכתב יד רמ"מ דף ק"א ע"א בהגהרה. על הרמזים בזה
 הלשון ושני בנים היו לו נשאים הטמודלנו בשביה וברך קמ"ז
 ע"ב שורה ד"א חסרה אתר מלת התרו עוד מלה אחרת שסופה
 ים כמו שהירה ראוי לפי שווי החרוזים עם מלות ענותנים
 ובהגיונים הבאים אחר זה אבל לא היה אפשר למצוא המלה
 החסרה בעבור שכנתב יד רמ"מ חסרים הכיח בתים מן לא כן
 חשבו עליו ער ר' אחא קושר וכו' ולא נשאר לי בזה כי אם
 הכתב יד האחד של הביבליאוטיקא: ואדות החתימה של
 הספר הנה בהעתק רמ"מ אחר מלות כא סנהדיב נוסף עוד
 ומתריב עירי אבל ההוספה היא מסופר מאוחר וצבע הדיו
 גם כן מעיד על זה ושאלתי את ידידי החכמים יש"ר ושד"ל

זהם הכטיחו אותי שההשתקות אשר באו למראה עיניהם גם
 הם חותמים במלות בא סנתריב ולכן מוכרחים אנו להחליט
 שהמחבר לא זכה להשלימו או שהתשלום נאכר ועכ"פ נראה
 מעגן המאמר ומתוכן הספר שמה שחסר אינו רב בכמות ולא
 גדול באיכות: ועתה נשאר עלי עוד הדיוב ליתן תורה לאסיפת
 החכמים באקאדמי של הקיסר יריה אשר הספר היקר הזה מוצא
 חן בעיניהם ובטובם נתרצו ליתן לכסף מוצא לצורך הרפסתו:
 השלמתי הגהת הספר הזה ביום:חתונתי וכיום שמהת

לבי ביום שנכנסתי לחוזה עם הבתולה היקרה

מדת הגה גולדנבלום תח"י בת דודי היקר

ד"ל פה עיר מלוכה התא יום ג' כ"ח

ארד שני שנת המשת אלפים

וכש מאזרת ועשתי

עשר לכריאת

עולם

ספר

מקדש מעט

החלק הראשון
והוא חלק האולם

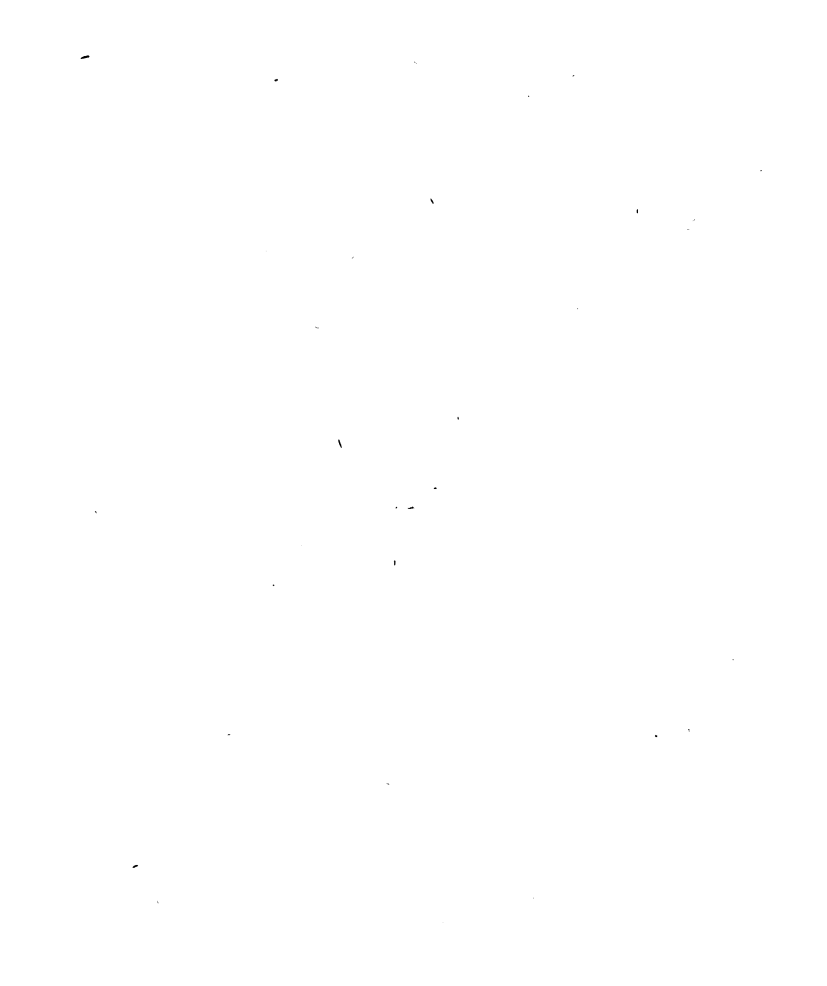

מספר מכלל מפקד חשבון דעות חקוקת על כס רם בצל שדי
שנים שלשה שרשי חכמות מראש אמיר מתנוכות שדי
הנה הבאתי על ספר יהי כצדור המור וילין בין שדי

מספר מכלל מפקד חשבון דעות חקוקות על כס רם בצל שדי
שנים שלשה שרשי חכמות מראש אמיר מתנובות שדי
הנה הבאתי על ספר יהי כצדור המור וילין בין שדי

החלק הראשון

הוא חלק האולם

המאמר הראשון כולל התפילה על הפעל המיוחד והתנצלות
המחבר על קצורו והסבות מונעי ההצלחה
בימיו ושם הספר וחלקיו ודברים נמשך מנהג המחברים
להקדימם

מקום הכל ועל כל מתנשא
שוכן חביון ראשון ואחרון
היה לצור מעוז לי ומחסה

חזק ידי ביום שירי ארון
כי אליך נשאתי את עיני
ואפרשה כפי לפני ארון

כי אפס ממני מקטיר לפני
משים שלום מעורר אהבה
יודע לרצות על אמוני

ואין נביא טהור המחשבה
משיג השם בשם המפורש
ונפשו נשקפת למהצבה.

ופניתו היום כדל ורש
מודה על פשעיו ומתהנן
על תאות לבו אשר דרש

ואשית בנפשי כמתבונן
לנתיבות עולמי עצות רמות
לשנן כלייתי ולהכונן

לחבר על לוח דברי חכמות
יסדום ראשונים וסדרום
למשמרת לשמם אחרי מות

בפניני אמרותם יום הברום
מקום מליצתי הניחו לי
הכתירם בטורים לא שערום

יהיו לרצון את פני אלי
ולנערי עמי המבקשים
למצא דברי הפץ שומעי קולי

בהתקדש חמשת האושים
 בהטהר רעיוני כבורית
 לבנות בית לשמי בין קדושים

כי ראיתי לאומה הנצרית
 ספר כל נושאי דמיונות
 ואכרתה למליצתו ברית

אם עבר לשונם בגליות
 אשר גזר האל על לשוני
 לא חברו טורים בהזיות

שלימי ישראל שמעוני
 אם הדעת יקצר או הלשון
 זכרו תורת משה דמימוני

אשר לקח אומר מאיר אישון
 בשם הפלוסוף כמתנצל
 לכל חכמי לבב מושכל ראשון

כי לא יגונה איש עתו כצל
 בהמציאו אמת כפי שכלו
 במופלא ומכוסה אם יתעצל

גם לא לעז לבב יחשב לו
 בגדולות ובצורות אם יבקש
 וישיג קצתו ולא כולו

כי חמש סכות אליו למוקש
הם עומק המושג ודקותו
וקצור המשיג על ההקש

גם אורך הצעות השגתו
אשר הם הקדמות דמות סולם
לתכלית דרושה הבנתו

ומהם הכנות טבעו כולם
אם יטוהו ממדותיו אשר
קודמות בבני אדם למושכלם

ועסק המזון והעושר
אף בראוי ולא יעבור חק
כל שכן בצאתו מן היושר

ובזמנינו יצר וירחו ק
כוכר המלחמה והשטנה
עד כי הסרתם אפשר רחוק

כי סבבה חמה את אופנה
כמשפטה בשבע פעמים
מאז על חוג המחשבה נשנה

ערוך על שיר אמרים רשומים
על לוח לב הצובים ממקור
מפי ספרים מסוד חכמים

ורוח צפונית נסע לעקור
 בסערה כל נטע נעמן
 והציק בעיון כל בא לחקור

וכל יתר אשר במקום נאמן
 נשברה וכל איש שבע רצון
 שולל ערום רזה ואין משמן

גם אנשי הבינה תועים כצאן
 אשר מימי קדם היו חומה
 מחסה מסתור לפנימי וחצון

ושקטה אזי ההסכמה
 בהשקיפי ביני ובין שמש
 מסך ענן גדול אז ומהומה

אבל נכזבה תוחלת נפשי
 בקוותה לסור התלאות
 ורבו עוד משערות ראשי

וצדקות אבותי קמו לאות
 ושם פדות אלהי ישראל
 הגדיל עצה והפליא נוראות

כן מהרה הישע לי יואל
 עמוס על ציארי עול מצותיו
 אשר הן עזיבות עד בא גואל

והיום ברסקי על רלחותיו
יתן בפי ולשוני מענה
יישיר נא בלבי מערכותיו

ישפיע מאורו שכל נקנה
להעיר כבודי ואם שפל
נושא ההכנה והוא נענה

כי שב לאיתנו חשק נפל
ברשת הדמיון בזמן קדמון
לא כמוהו ממש אבל נכפל

ואומרה הנם ככל המון
המהשבות העולות על רוחי
אם לא אכין אלי חשקי ארמון

לזאת אשנם מתני וכחי
אוציא לפעלו ומנחתתי
תיטב משור מקרין בניחוחי

יום השמש נצב לעמתו
בבית אריה בפנים שנים
במעלות היה עת מולחתי

כי מאז נתן כי רוח חיים
הן עוד מעט ישוב אל מקומו
סוכב ראשון אשר לעבריים

וחמש אלפים בחותמו
ועוד מאה וששה ושבעים
מאז המציא מאין עולמו

ומן העת אשר עלי הרעים
וחרב מקרשי שנים עשר
עלי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר ואין רועים

אם כלני מנפש עד בשר
אוחיל ליום בואי אל בית אמי
ישים פדות ויעמוד השר

ואחבר ספר לבני עמי
דגל מליצת שיר על מהגיו
מקדש מעט יקרא על שמי

כי בו אולם וצדק לפניו
והדיכל כולו אומר כבוד
גם הדביר דבור על אופניו

לאיש אשר חכמה גזבר זכור
הוא זכרון מאיר בית אוצרו
וצורותיו לא יאבדו אבוד

אחר דלה מי מדע מבורו
יטה אלי להבין מליצה
ומשל חקותי עם ביאורו

לאל ברא עולם כאשר רצה
לפניו אתחנן כי לו חמדת
כל לב וגם כסאו לעד נמצא

הוא יוליך לפני עמוד אש דת
יכין מסלולי אל מרום שהק
ויאר וישא פני מדת
רחמיו לי משה בכ"ר יצחק

המאמר השני כולל דברים חייב טבע החבור להקדימם
דרך הצעה מצד מה שכיון המחבר לתכליתו

מבין שני הכרוכים אשמע
קול איש כבן יוחאי בעת חזה
ולפני חבריו עינו דמע

מריה חובא דחיק וכרוזא
קרי ומחצבי הקלא קיימין
בשולי כרמיהון בר מן רזא

ועל כס רם יתיב עתיק יומין
לא סר ולא יסור מציאיותו
ולפניו גלוי כל ואין מטמין

וישיג כל חכם שם ליאותו
בהשקיפו מדע דרך ישכון
אור מהותו אשר הוא ישותו

והוכן לדעתו מסלול נכון
להשיג משעליו ולא יסור
איש מחקירתם ובם יסכון

בשלוש עשרה מדות סודם מסוד
ובעצם כבודו אף לא הותר
להרבות שכחיו אבל אסור

שם עצמותו במרום עולם נסתר
זפן ישיג החיוב שגגה:
הדבור בו הן בשלילה נכתר

שם מעמד תכלית כל השגה
גם רבוי אמרים עמל קצור
וליאיות ללשון כל הפלגה

כי שם לטבע שכל כל יצור
חק אל השגתו וגבול נסמך
בינה דבר נביא נצב על צור

והתבאר במופת נאמן
כי הוא נמצא אחד בלי גשמות
ראשון ואחרון ער לא זמן

לו ראוי לעבוד כל בתמימות
הוא יגלה ידיעת הגעלם
אל כל הנביאים על האמות

ומשה בן עמרם אב לכולם
נברל מהם הברלה גמורה
בארבע דברים אשר נשלם

נתן תורת אמת כל מאידה
לא יוסיף בה לא יגרע לא ימיר
וידע כל ומנהיג כל נברא

הן במשפט ישפיל ויאמיר
עוד ישלח לי גואל ויאסוף
שנים שלשה מראש אמיר

אז יגלו ימים אשר אכסוף
אז יהיו שוכני אדמת עפר
ויתקדש שמו מראש עד סוף

שלוש עשרה עקרים במספר
ראוי כל בעל דת להאמין
ובזולת זה בתורת אל כפר

מסיר אחד מהם יקרא מין
כתבתים על ספר למשמרת
אין להשמאיל וגם אין להימין

וכן לכל חכמה מסודרת
הקדמות ראשונות מקובלות
יודו בהן כדת מבוארת

ויסדרו אחר ההתחלות
אופני הדרגות לביאורם
בם יעלו לרום המעלות

נתיב לחכמים הוא וסדרם
להרבה בעצם הנספר
וזה הדרך יחלק אורם

ומגובה רומם אלי ירד
כזוהר מתנוצץ דמות להב
ולבי בקרבי נגדו חרד

ראה עלי סולם תורי זהב
במשכיות כסף ואז נכסף
להשיג החפץ אשר אהב

מי זה בחפניו רוח חן אסף
ישאל ויענה כאיש גבעון
העמיד אור להם ולא יסף

יעמוד לי כהו יאיר מעון
שכלי בשפע שר נותן צורה
נדיב ולא כילי כאיש מעון

או מי יתן כאז משיב תורה
יוסיף לקנות מדע אשר אבד
כחיה ובניו הלל עזרא

או מלאך מליץ חגור אפוד בד
ויעמיד אלי זכות הרב
הכתיר לאמונה כתר נכבד

עת הולידו בארץ מערב
 ילדי נכרים מזאת הנשקפה
 מחרכי יון והערב

הורה סם חיים היה לתרופה
 להמתיק מי מרים דעות מינים
 וכו אמרת אלוה צרופה

אורו האיר משכן התכונים
 לוי בן גרשום וחכוריו
 אהל משה נזר הנרכונים

גם יושבי תימן אל שעריו
 קנו מעילי הוד בגדי שרד
 ובקעת יריחו את ספיריו

נתן קולו עת מצרים ירד
 ולדמשק נשמע והלכו
 לריח. שמניו כל ספרד

שם מצאו מרפא כי נמשכו
 אל הפלוסופיאה הכתובה
 בלשון יוונית ונבוכו

כי ארסטו בטומאה הצבה
 מצורי קדמוני בערמתו
 ינתן מצורים בתוך לבה

ואתה לך בדרכי שטתו
אחר מאיר אשר מצא רמון
אכל תוכו זרק קלפתו

ודבקה נפשי בדת אמוון
היתה שעשועים עד לא עולם
זמן ספור בתלמוד להמוון

אך לא ישוער עת טרם נשלם
הגלגל הנושא לתנועה
והיא תשא העת בסוד נעלם

אם לא קרמו יום ולא שעה
זולת האל לא עצם ולא מקרה
אין שם למספר מדה קבועה

המשך מציאות שלמה יורה
כי התורה קדמה במחשבה
בלי זמן וטרם יברא

כמו אמר ידע את כל הבא
שכלי גשמי ואשר על ידם
כי כל הנהגתם בה הצובה

וההמוון לא יבא בסודם
דבר נמשך בלא עת מסודש
לכן דבר בלשון בני אדם

אמנם המקובל אשר דרש
 יניח מציאות כבוד הודו
 נעלם נסתר מלב חכם חרש

שם הויות יכתבם בידו
 פעם בשם ימים ואלפים
 לא לזמן בתנועה והוא סודו

כי שלש עולמות הם רצופים
 נאצלים במאמר כל יכול
 ומאפס מוחלט אמרו צופים

ומציאותם הן לדברי הכל
 הוא מכואר בראיות ברורות
 ובכח אל תלויים באשכול

ונתגלה אל חכמי הדורות
 עולם רביעי מן הקבלה
 יקראוהו עולם הספירות

ונעלמה דרכם עד אין מלה
 לדבר בו אם לא ליחידים
 כבני בית אשר הם סגולה

ועל השלשה הכל מודים
 ואם תקשה השגת הנברל
 ופעולתו הנה להם ערים

הן על שלש אלה נבנה מגדל
ואין לאיש להרבות מאמר
בנעלם עד מאד אבל יהרל

כי בן הייתי לאבי ואמר
במופלא אל תדרוש להתבונן
ובמה שהורשית היה נשמר

חוס על כבוד קונך והתחנן
להמציא לך אורים ויעמדו
נגד ההבנה בם תתגונן

וכבר היה אנשים ירדו
ונכנסו לפרדס רמונים
ולארכעה ראשים שם נפרדו

כי משך החכמה מפנינים
ותמצא בה חקירות נמנעות
כמו מה לאחור מה לפנים

לכן הורונו אנשי הדעות
קחת מוסר השכל כל איש יקרב
ולעיון מדרגות קבועות

וכן תקון הגוף בו יערב
קניין מדות קודם לכל חכמה
וחכמת הדבר לכלי קרב

אחר בלמורים יוסיף ערמה
אשר מופתיהם יותר נגלים
ממופתו הטבע גלוי מה

אחר לטבעיות במסלולים
ישוב יבין והאלהיות
אחרית העסק ובם ישלים

כמו כן בלמוד התוריות
יש דרכים ראוי להקדימם
להם סגולות ההגיוניות

הם מדות התורה והוא שמם
להישירם למוד על מכונו
להבין סודותיה עד תומם

ותורה שבכתב ראשית אנו
ואחר כן תורה שבעל פה
והאגדה תכלית עיונו

ועל כולם תעמוד על מצפה
הנפש לחבר אמרי שפר
ותרים קול נורא על הר נשפה

להשמיע אל כל צבי עופר
חשק לבה ולהכריעה לזכות
עד בין ריעותיה לא תחפר

ואם תבא חסרה באיכות
אל מקדשה נא תמצא מענה
כאשה לבשה לבוש מלכות

יום בתחנה תפול על מחנה
רחמי יוצרה באולמו
ישיב לה סלחתי ותענה
ברוך כבוד השם ממקומו

המאמר השלישי במספר החכמות והסתעפם לחלקיהם
ותועלותיהם על דרך הכלל הראוי להביאו
בהתחלותו נלקח מדברי אבונצ'ר אלפראבי ואלגולי ואבן
רשד והרב ז"ל

אני עם לבני לבנות חומה
תקיף כל החכמות החצונות
הנודעות היום בכל אומה

נושא כולן בסדרי מחנות
סעיפיהן בכלל כי מך ערכי
מכל חלק יוכל להמנות

אוסף אבטח בצור מאיר חשכי
אתן כללי תועלותיהן
במאמר הנו ראשית דרכי

הראשונות שבעה למיניהן
תשכורת מספר תכונה נגון
תחת הלמודים סדורות הן

הטבעיות גם בסדר הגון
האלהות והמדות וכס
חיי הלבולא יהי עגון

וענפים להם על סביבם
קראתים שניות להתאחר
מעלתם מהם ומצבם

ושני כלים להם אתה בוחר
דקדוק הלשון גם ההגיון
כי הם לכל כאניות סוחר

ועתה ללשון קחה דמיון
כי שבעה חלקים לו ראשונים
והלשון להם כסוג עליון

והוא חלוק כולל כל הפנים
אשר בם תדבר כל מדינה
בכל לשון ואקלימים שונים

יריעת כל מלה ועניינה
אשר עליו תורה מצד אשר
היא מלה נפרדת בבניינה

וכן המורכבות בהקשר
תיבות רבות בספור דברים
במאמר מורכב המתיישר

גם תת לנפרדות הסדורים
באותיות מהוברות מהם
לזכר ונקבה ומקורים

לידע גזרותם ושרשיהם
 שלם חסר עלול שנוי תיבות
 וארבע הפנים וזמניהם

עוד סדור המלות המורכבות
 בשמוש קצוות עלי קצבה
 ינעם חין ערכם אל הלכבות

עוד אחריו סדור הכתיבה
 כי לא בכל לשון כל אות ואות
 תכתב בטורים ויולץ בה

לתת לקריאה סדר נאות
 דגשות רפיון סמנים ונקודות
 לקשירה והפסק ציון ואות

ערוך שירים כמליצות נכבדות
 ספירת רגליהם ויתדותם
 ותכלית הבתים כגבול מדות

לידע משקל משקל ותנועותם
 המיר אותיות מה שוות בזמן
 להוסיף באזון עריכותם

ותועלתו לאיש מתוק ממון
 לבטא בשפתיו רעיון לבו
 בקול אותי מעשה אומן

ובהסכים כל לשון על מכתבו
תועלת ברעות והבנה
בהעמיד נמוס ילכו בו

והעריכו יודעי בינה
יחס ההגיון למושכלות
ליחס דקדוק אומה ללשונה

בהתהפך הלב בתחבולות
לתת בו סדרים לכל מושכל
כאשר יותן ברקדוק למלות

ומכוונו נכבד כי בו תוכל
להכיר הרזה מן השמן
במאמר מטעה או איש סכל

פן יקום בודון או הזדמן
בדבר תועה איש ריב ואיש מדון
ותאמר בתשובה אמן אמן

בין אנשים נצים דן ונרון
תכריע תלחם במופתיו
כמלך בגרוד כמו ארון

המתבונן דרכי תמונותיו
מדריכו בדרוש המכוון
להשיג האמת בתכונותיו

הוא כמאזנים לחכמי יון
 כמו כור או מצרף לכל חכמה
 ולמדע כפתח או כיון

ונושאו אשר בם הערמה
 מתפשטת הם הם המושכלות
 זולת הראשונות ולא המה

גם המלות אשר הן מוגבלות
 על משכלותיהן להורות בם
 מצד שכל אומה הן כוללות

חלקיו שמנה במחצתם
 ולכל אחד ספר למורשה
 שם יסודרו מערכות טובם

הצובים הם על לוח הרושה
 מאמרות מליצה והקש
 והן הצעות אל החמשה

- במלאכת המופת לא חנקש
 הוא רביעי וראשון להישיר
 ופריו הלולים אין בו מוקש

עוד ארבע מלאכות הן להכשיר
 כוונות ידועות והבליהן
 נצויה הטעאה הלצה שיר

ונביא החכמות וחלקיהן
וחכמת המספר: בהנחה
הקרים אבונצר לדגליהן

ותחלק חלוקה נכוחה
אל חכמה מעשית גם עיונית
והיא יותר נכבדת בשבחה

והמעשית תחקור על תבנית
מספרים לקוחים ממנויים
היו כסף או זהב או תבנית

וכזולתם בכל המאויים
אשר ישתמשו בהם במניין
ובמקח ובממכר כל הגויים

בכפל וחלוק וגם קניין
הכאת מספרים והכרלם
ולהוצאת שרש סדר עניין

והעיונית תחקור בכללם
מצד הם מופשטים במחשבה
מכל נושא או מנויים כולם

וזאת תבא בין החכמות ובה
הברלי המספר הקודמים
כזוג נפרד ראשון ובהרכבה

מרובע ומשוטח שם נשלמים
 מעוקב אריחי וגם מוגשם
 ומחודר ולבני בה חתומים

והמה סגולות אשר רשם
 בכמה מתרבק וחפשו
 אהל המתחלק ומצאום שם

וסדרי צרופים במ יעשו
 נוסף חסר נאהב ושלם
 וערכים בהם יתיחשו

ער לנפש מהם לא יעלם
 טבע סגולות מה למספרים
 זרות מאד וכוכב יפעלם

וכמו כן לתשבורת סרורים
 תחלק במ לשתיים תחלה
 מעשית עיונית בביאורים

המעשית תסוב בגלגלה
 על קוים ושטחים הם בגשם
 אם עץ ברזל שדה או מסלה

ולהגבילם על סדר ורושם
 ותת לגוף מיני התמונות
 ירבע יסוב וישלשם

והשואת ישוב המדינות
והלוק ארץ או הלל כלים
ותלפיות מגדל להבנות

והעיונית מחקרה תשלים
בתמונות וקוים גם שטחים
בגשמים במוחלט וכוללים

ולא תביט על חומר מה נחים
אם כסף אם אבן ואם גלגל
רק בשכל לבר הם נלקחים

ולכל שעוריהם תורה מעגל
וזויות ונקודות על אופן
ומצבים על יחס מסוגל

וכן קוים אין תכלית לסופן
מדבר ואלם וגיליי
נברל ומשותפים בצירופן

נוסף מססיק חסר ונכחיי
מחודר כדורי אצטונה
מעוקב מגודר ואישיי

ועוד רבים מהם על מכונה
ותרכיב קצתם על קצתם
ולהם מופתים לראש פנה

ושרשי התשבורת ונכותם
 גם חלק המספר העיוני
 הן בבית איקלידס אוצרותם

במעשית מהם למדיני
 אל כל אשר ימד ויספר
 תועלת מפורסם והמוני

והעיונית מבא לספר
 הנכבד אלמגיסטי לתלמי
 בכרמי הבינה אשכול כופר

שמה יושגו תכונות שמי
 אשר יורו על עצמת היוצר
 שעור לספרו הבל ימי

ומלב כל משכיל לא יבצר
 כי כענף חכמת המבטים
 בכנפי התשבורת תאצר

כי עיני איש אשר משוטטים
 על הנראים פעמים ימצא
 יציירום מעניינם נוטים

אם בתמונה או במרחק יוצא
 אם כגובה נראה או כגודל
 אם בסדר או בתנועת קצה

על אלה וזולתם תשתדל
חכמת המבטים למצא פשר
חלוף הקורה וההבדל

ותמציא בערמה כלי יושר
לידע מקום בו כוכב יחובר
גובה מגדל או ענן יתקשר

ותגיה ביהם מדובר
על זויות נצוצים בתמונה
ישר נזור מתהפך ונשבר

אהר תבא חכמת התכונה
ותחלק בנוה החכמים
לשתי מערכות בראשונה

אחת מהן תחקור בגרמים
שמיימיים תבניתם וערכם
ושעורם על מרחקים רמים

במספרם ובתנועת דרכם
פשוטה מורכבת ואיך תחזור
ישרה ומתונית ועל הפכם

ומקום כוכב כוכב על האזור
וצירופם בקדרות ושריפה
חבור פירוד ומבט ונזור

מרכז יוצא וגלגל הקפה
 עד ישלם ספרם בערץ
 כבוד יוצרם מבלי שפה

ועוד תחקור על תבנית הארץ
 ומצבה ומקום המיושב
 וגבול הים לכל יפרוץ פרץ

והגלגל סביב הולך ושב
 ולכוכביו חרות על הלוחות
 אל כל משיגיהם חשבון נחשב

ונקודות מרחבי הזריחות
 וחלוף הימים והאופק
 ושבעה אקלימים על ארחות

בה יודע כל זה באין ספק
 ותקרא חכמת החזיון
 וזאת אשר בחכמות תתרפק

והשנית חכמת הנסיון
 להודיע משפט הכוכבים
 על הקיום או על הכליון

והזרואות למאורעים רבים
 אל כוכבי שבת וגם חוקים
 לכוכבי לכת הסובבים

ודרכים לחוּזים עוד רחוקים
ותפרד מהם חכמת החול
ולמעונן ומנהש געתקים

ויש הבדל כבין קדש לחול
בין תכליות שתי החלוקות
ובתוך הראשונה ראוי לחול

שמה יושקפו סודות עמוקות
להשיג מפעלות תמים דעים
באצבע כבודו שם חקוקות

ולאומה נבחרת משבעים
בסתרי תורתה סוד העבור
אשר יתדוחיו שם קבועים

ולחכמת הנגון נביא הבור
וממנה מעשית ואמנם
נמצאת בקול ורוח ודבור

ובכלים במלאכה הנה הנם
כנור נבל עוגב תוף וחליל
ובם ערכי קולות בתקונם

פעם לשיר דוכן כולו כליל
או אם לשמה נפש נביא
פעם גנח או ילולי יליל

ובחכמות העיוניות לצי
 כי ידעת כלל הנגונים
 מופשטת מכלים כולם תביא

בשדשים לדגליהם חונים
 והתחלות לדרכי תבורם
 להעריך מיני הלחנים

ואופן תוצאות ומספרם
 ואזונם כפי היתסים
 ומצבם ומופתי סדרם

ונגונים שלמים נעשים
 להפליג הצורות השיריות
 בערבות ערכים מנוסים

וממנה הכרעות טבעיות
 ומיני טיולים מתחלפים
 ידמו להדרגות צגניות

וללמורים המון ענפים
 וביניהם חכמת המשקולות
 ולה גם כן מינים מסתעפים

וגם מהם חכמת התחבולות
 קצתם בסדרים תשברתיים
 כמשיכת המים על מעלות

ורבות בדרכים מספריים
וקצתן לשניהן משותפות
ומהן בדרכים מבטיים

במלאכת המראות השורפות
ומשיכות הנצוץ והמשלים
נפלאים למלאכות מתחלפות

ותחבולות מעשים נבדלים
לתכונה ולנגון נראות
בקשתות וכלל העגולים

ותחבולות נעלמות באות
עם טבע מה וכח כוכבים
בצלמים גם הטלסמאות

לקחת מתכות או עשבים
לשם כוכב וירכיבו צורה
אם עגל או ארם אף כלבים

בתנאי שמימי והקטרה
להגיד דברים ויש לדחות
הזקים ידועים בעת צרה

עד יחשבו כי ישלימו כחות
על פרות האילן והקרקע
בשעולות נכריות כבר נמחות

אשר בהם אז דור אנוש נשקע
 ונמשכה דרכם באמורי
 לדבר המולך וכתובת קעקע

ובלמודים תכלית מאמרי
 כי נושאים להם מיוסדים
 הם גשמי העולם החמרי

בצד יקרום מקרים מיוחדים
 כשעור ומספר מן הכמה
 ובוה שלמו הלמודים

אחר נסור אל חכמה נעימה
 אשר בקרבה אנכי יושב
 ובשם חכמת הטבע רשומה

שם ארסטו מחשבות חושב
 לתת סכות כל נמצא בטבע
 ובמקריהם רוח דעת ישב

כי התחלות הטבעים ארבע
 חומר צורה ופועל ותכלית
 בכל גשם טבעי כהם נקבע

ומקריהם בדרישה כללית
 זמן מקום מתרבק ותנועה
 ובריקות גם הקירה שכלית

ולא ישקוט עד כי יורה דעה
על מציאות ראשון הוא מושיעי
סבת הכל תכלית כל ידיעה

ולנצחות תנועה כאיש תועי
הכי נטה בצירוף אמריו
וכל אלה בשמע הטבעי

עוד יעיין בעולם אחריו
כגשמים הפשוטים כולם
וצורות כל אחד וגם מקריו

כארבע יסודות וכגבולם
בגלגלים והעתקם וזה
בספר השמים והעולם

ובהיות הגשמים יזה
איך יבנה העולם בחסד
כלבישת הצורות בס נחזה

וצמיחה ושנוי כס יוסד
הרכבה ומזג וזה כולו
בספר הויה וההפסד

אחרי זאת כפורט כללו
ההיות החלקיות הורה
וביותר פשוט ראש מלולו

כרעם רעש רוח וסערה
 ודבר הקשת שם בפי עלג
 ועז נירות שלהבת מאירה

גם טל מטר וברד ושלג
 עגולה עגנית זרמיונות
 בעל זנב וכוכב מדלג

אחר יסד הרכבות הנקנות
 במזג לדומה בחלקיו
 כולם בספר אותות עליונות

נמשך במוצאים אחר חוקיו
 בכסף וזהב הנקצבים
 וסוג המלחים במוצקיו

במיני אבנים המורכבים
 נוסף ספיר ואודם ופטרדה
 ויסודותם בספר מחצבים

אחר יפנה אל אשר במדה
 הרכב מן הדומה החלקים
 ולמיני הצמח ירו הרדה

אשר הטבע בה דבר יקים
 בקליפה לב עלים זרע פרי
 ובקצתם קצת מסולקים

בשרדסי מהם ומדברי
במקום צמיחתם ובכל אלה
מספר הצמחים יצא אורי

ואל מיני החי או יעלה
לחקור עניין כלל אבריהם
גם תועלותיהם שם יגלה

ומה שייחד כל מין מהם
אם שור חמור ארם ארי נחש
נפש כחות וכל משיגיהם

וחקירות רבות אשר רחש
ובספר בעלי היים שרשם
ובנפש וחוש והמוחש

ותועלת אל חכמה זאת מורשם
בקניין הריעות אשר נקנו
כי גם שלמות רב מצד נפשם

גם בה לאלהות מבא יקנו
וגשמי העולם הם נושאה
מצד יתנועעו וישתנו

ולה ענף חכמת הרפואה
אשר תועלותיה ספורים
ושבעה דרכים למוצאה

ידיעת נתוח האברים
 הבריאות ומחלות הגופות
 והאותות אשר בהם נכרים

וסמים ומוזנות מהחלפות
 ושמידת בריאות נמשך רצוף
 והסרת החולי בתרופות

גם ממנה הכרת הפרצוף
 ותכונות אברי איש ולרמות
 אם במדות תמים או אם חצוף

וממנה פתרון החלומות
 כי הנפש בנעלב נשקפה
 ותחקהו על צורות מדומות

גם לה סעיף חכמת הצריפה
 לדעת איך יצא מלא כסף
 כסף וזרב בתכונה יפה

ככלים משתנים להאסף
 בכור ואלאנביק תגור כירה
 ואש מוגבל לא יחסר לא יוסף

יניעו חומד יעתיקו צודה
 כי יעשו מים אבק סידים
 ובם חכמת עיון משואה

גם מחכמת הטבע נפרידים
הכשפים אשר בפעולותם
ישתמשו ברוב להפסדים

בסגולות מופלגות כזרותם
ומעשים נכרים שהמציאות
עם אורך הימים ודורותם

גם ממנה התחלות ישאום
אוהזי השנים על מצחם
להטעת העמים ברבר יראום

בשמנים ידועים אשר כחם
להפסיד האויר עם תנאים
יראו אשר אינו כי הוא נכחם

עוד ידמו כי אל מקום באים
ויקדם ברובם דבר מבעית
והם ממקומם לא יוצאים

והאומה הנקראת צאן מרעית
הנהגותיה כולן תמימות
וזה נבול החכמה הטבעית

ונשא עין אל אם החכמות
רבת האוצרות ותקרא
חכמת האלהות בין האומות

מקום השכל ענגו ישרה
 על הנמצא המשולח כולל
 ומשיגיו בעצם ומקרה

וכמו עלה או אשר יעלל
 כולל וחלקיי אחד ורב
 ובכח ובפעל שם יתגולל

קודם ומתאחד כם יעורב
 והבעל תכלית וסותרו
 ומחוייב ואפשר אחד נקרב

ושם הפלוסוף האיר נרו
 אל התחלוח מופתים ונטה
 על יתר ההכמות את שפיררו

ובמציאות הנפרדים בטא
 אמרי נועם או ובהתיחסם
 לסבה ראשונה ערך שטה

גם בהשתלשלם מאת עושם
 עם רבויים בתכלית הקשוט
 וחלוף מדרגות מנת כוסם

והוא לבדו שם אחד פשוט
 מחוייב מציאות אין לו שני
 ואין מקום לשכל בו לשוט

ואז יחקור בתארי קוני
מצד פעולותיו ובדרכיו
וכל משפט עולם הרוחני

אחר כן העריך יין נסכיו
בטענות אמת מאין מפלט
נגד רבים סרו מערכיו

והבריל לטועים ערי מקלט
כי בהכמה הזאת סוד כל מטמון
ונושא לה הנמצא במוחלט

ותועלתה על כל פז וממון
ויותר מהמה עת נשלמה
אחר אשר זרח יליד מיימון

כי יום הקיף סביב הדת אימה
קשר כתרים ללובש גאות
ובסוד האלהות ידו רמה

והתבאר לטובי הראות
כי חלוק החכמות אשר נחתם
הוא הכרחי מסכים למציאות

כי הנמצאות כן חלוקתם
הן בה אלגזלי יסוד בנה
וכעט אבן רשד שלם ותם

ולהנה עוד אחות קטנה
 כסדור הנהגות עולמיות
 וחכמת המדות היא מכונה

והיא תורה קניין השביות
 ותכונות חמורות בהרגלים
 ובמוסר דרכי שלמויות

היא תכלל בשלשה מעגלים
 וראשונה הניח בקרב
 עם ומדינה הנהגות נגבולים

כי האדם בטבע מתערב
 אל הרעים ולהם נמוסים
 יחיו כם ואיש לא יסרב

ותשלם בכח מעשים
 מאת מלך ישר ודרך צדק
 יעברוהו כדת לא אנוסים

והשנית בכוין ורקדק
 כל איש בכני ביתו על מנהגם
 ותקון עניינם מכל ברק

והחברה לנשים בשגם
 היא הכרחית וליסר הכנים
 וחק העברים ופת בגם

השלישית בהלניש תקונים
את איש יחיד נברל הממוד
ערכי פעולותיו בציונים

יטהר נשמתו אף ישדר
מערכת טבעו אל האמצע
ונקראת הנהגת המתבודד

ולחכמה הזאת כל איש חכם נרצע
ותועלתו יקר מיהלום
מושכל מנושאה אשר הוצע

ונשלמה לחכמות בשלום
מלאכת הסולם האמתי
נראה ליעקב אז בחלום

קנה בינה ומוסר מאתי
חשוב ותבור כל אשר קדם
ולבך תשית אז לדעתי

כי שבע החכמות על יסודם
תכלית כולן השגת הבורא
ומעשיו וזה כל האדם

רק נפל בקצתן שורש פורה
ראש לענה והן אלכסנדר
הביא סבותיהם גם המורה

אם בקש נצוח בלי סדר
 עומק דרוש או קצור הדרוש
 או ההרגל אשר לא יערר

עתה בני שמע פן תורש
 במלכות הנפש המתעלם
 העבר קול עמאמר כורש

ובנית היכל בעיר שלם
 עת הכח רענן וישגה
 כטרם ירתק ותאלם

ויום יקצר העיון וישגה
 מקום הרים תלויים כשערה
 ונסתווה דרכו עת יהגה

שים קטרת סמים או לשמירה
 בשר שמן אשר לא ירוה
 יין חלב משדי התורה

ושמור מצותה כדבר כל חווה
 גם עליה יהבך השלך
 ותאחזו בזה וגם מזה

כי גם אלה הם בהכלי מלך
אך אם נאכלות חוץ לחומה
הן תיטבנה עם הישר הולך
ופניהם לשכל פני חמה

המאמר הרביעי במה שפלל אותו ספר המבא לפורפוריאום
 עם זכר לקצת שלמויות אשר השלים התכם
 לוי בן גרשון עליו

הרחיבי לב כפתח האולם
 נפש ברה וכרלתות נקנור
 צאי מים ההעדרים כולם

שתי מים היים עלי צנור
 יושבת נשקפה כמו שחר
 אמרי עלי הגיון בכנור

עברי נהרות ורוצי אחר
 מבא פורפוריאום לטוב ריחו
 ולחמש נושאיו קני מסחר

בם יסר מעונו והניחו
 אל חכמת הדבר ראשית וכבר
 נמשך מנהג להשכים לפתחו

ואז פני בלב נקי ובר
 לכיאור בן רשד אשר יורה
 ושלמויות לוי אשר גבר

אמר כי הכרחי לכל קורא
המאמרות לידע עניין כל שם
סוג והברל מין סגולה מקרה

ומועיל לגדר ולרושם
ולמוספת ולחלוקת סוגים
ובמאמר קצר יפרשם

ועזב דברים הם שריגים
מן החכמות אשר הקירותם
ודרכיהם שמה הם מושגים

כמו מחקר אופן מציאותם
אם הוא כאפלטון המניה
כללים הוץ לגשש עצמותם

ואם הם נשמים לא יוכיח
או אם אין זה ואם הם נברלים
ולאמות בזה לא ישגיח

חמק עבר ונטע אהלים
על צד מכא להאיר עינינו
ושם לסוג שלשה גבולים

בשלישי תכלית עיונינו
ולו אנשי הרעת נכספים
מפורסם לנצרים ובינינו

הגשוא על רבים מתחלפים
 במין ויושב בתשובת מה הוא
 בלשון זה אמריו צרופים

משל החי אשר נשאהו
 על האדם הסוס והחמור
 ועצם כל אחד יודיעהו

אחר הודיע זה פתח לאמר
 על רושם זה טעמו מלה מלה
 כי הסדר הזה ראוי לשמור

ולחסרון על לשונו נגלה
 בצירופו למין קם והשלים
 גדר שני ולו התהלה

הוא הכולל משני כוללים
 באים זה תחת זה עלי מסלול
 ובררך מה בשניהם נשאלים

וכן במין קולו בר וצלול
 בשני פנים הורה להשיגו
 ובשני מהם דעתו כלול

ולו אנו פונים כי על חוגו
 יסוב דרך כל הפלוסופים
 הוא הכולל הבא תחת סוגו

ודע כי משפט המצטרפים
לבא בגדר כל אחד מהם
שם תברו יחדיו נאספים

לכן ראוי באלו שניהם
להביא גרריהם מתערבים
בצד בו ישיגום צירופיהם

עוד אמר הוא נשוא עלי רבים
מתחלפים באיש מדרך מה
כי לשאלת מה הואצבו משיבים

כמו אדם אשר בהסכמה
מקיף עלי משה לוי יצחק
ויתר פרטיו כמין חומה

זה מקום בו ראוי שיוחק
דרך חלוק הסוג אלצהמינים
להשכילך בינה ולא תרחק

כי עשרה סוגים הם ראשונים
לקח אי זה מהם אשר תרצה
ותחלקם בהבדלים שונים

בחון בהם מכולם ימצא
הם כוללים רבים משתרגים
זה תחת זה זה אצלו יוצא

נקרא שם העליון סוג הסוגים
 ומין המינים סוף מדרגתם
 ובאמצעיים רת נוהגים

בצירוף למקיף מין שמותם
 ובצירוף למוקף סוג נקראים
 וזה מטבע הצטרפותם

עד יחקו צורה המשאים
 אילן וענפים ותמדת
 כפי החלוקים היתצאים

להרחיב לב הבאים לשרת
 כבעל המבא שציירה
 במאמר עצם מסודרת

והראשונים עשר בגזירה
 ומיני המינים יפרו זרכו
 ובאישים תקצר החקירה

ודרכי תבורם לא יסבו
 להוליד משפטים בנשיאותם
 על אופנים שונים יסוכבו

ותמצא את מקום ידיעתם
 בספרינו על אמתנו
 סדר הגזירות וצורותם

ולהברל נסוד בנתיבתו
אשר דרך על שלשה פנים
וכולל ומיוחד ראש שטתו

והם אשר המה בלתי מקנים
האמות כדבר אם כם יוגדר
רק חלוף מה במקרה נותנים

והשלישי הוא לברו דר
בהודעת מזהות דבר וגם
בשלמות הגדר אחיו נעדר

מיוחד בעצם וכלי פגם
כדבור לאדם וישלם
לחדש המינים תחת סוגם

ודבר בהינתו לא תעלם
בהברל מקיים גם מחלק
וכפי התיחסם כן תשכילם

ולחבר גדר משם יסתלק
ובשגגה טעות ישיגנו
וכן תמצא לוי עליו חולק

כי הראשון חסר יביאנו
והשני עצמו נדחה בקש
כי חסר ויתר יכתבנו

בשלישי חפצו המבוקש
 דשב קולו חברים מקשיבים
 זלא ידחה אותו זולת נעקש

או תאמר הנשוא על מרובים
 אשר הוא חלק עצם מהותם
 ומדרך אי זה בו נחשבים

אחר לסגולה תוך משותם
 בצר משרשים ארבע ישרה
 זכרביעי לה רושם התם

אמר הוא הכולל אשר יקרה
 למין כולו לברו ולעולם
 ועל מינה בהפוך תקרא

זכרושם המקרה בוש ונכלם
 כי סוג ומין והבדל המקרים
 משותפים הם בראשון כולם

עוד תמצא בו אמריו חסרים
 כי מן הסגולה לא הברילו
 ובנוסח זה דבריו נקשרים

ידומה היותו גם בשולו
 אף אם לא ידומה אל הנשוא
 הפסד או הויה על גבולו

עוד למקרה גרדים יעשה
ותמצאם כחרש הנשכר
ודבר לזי עליו לא אכסה

הוא שיתואר בו אי זה דבר
כתאר לא מורה על מהותו
ולא על חלק מהות מחובר

והמתואר בו במציאותו
אם יותר אם פחות ממין אחד
וכזה תשלם הגדרתו

ונשלם הדבור המיוחד
אשר ראוי בחכמת הדבר
כדת חמש אלה ולא נכחד

ויתר דבריו אשר חבר
כדברים יבדילום וישתפום
גם הם לחכמים כם לדבר
וכהם יבחגום ויצרפום

המאמר החמשי במה שכלל אותו ספר המאמרות לארסטו
ביאור בן רשד עם הבטה אל שלמויות החכם
לוי בן גרשום וזה כפי הקצור האפשרי לנו

קומו שרי מדע משחו מגן
הברו החצים קנו ערמה
שמחה ללב כנגן מנגן

דרשו מעל ספר לנשמה
ללמד גבר דרך משרים
ושם כסוס הודו במלחמה

הקשיבו קול עבר החברים
יכין לבו ויתן בתנם
אשר קנה ברמים יקרים

עת כי יקומו זרים בגאונם
יהיו ללהבה כבית יוסף
סדרי טענותיו ברוב אונם

כור לזהב ומצדף לכסף
משפט רשום לבנות ולהרום
שכילי הדעת אשר אוסף

שמעוני אחי הלא אפרוש
סוכת שלום מאויב ואורה
מה שתשיבו אל אפיקורוס

עד כי יבא כגשם ויורה
שפע דעה כמו מים לים
ורוח ממרום עד יערה

ונבאו בנים אשר עדים
לקהוהו זרים והם כצאן
בלא רועה בתוך ארץ שבים

באים היום למלאות את רצון
הלכ אשר צמא אל בור היה
מימי קדם פנימי לא רצון

שער נכרים הפשיטו אם עריה
ומלאה ארצם מחרבנו
לא שמעו נוגש וקול שביה

וקם בהם איש נבון יוני
אשר נתן אויבינו פלילים
ובכל יתר אחיו אין לו שני

שקל בפלס הרים תלולים
גזר אומר ולקיים דברו
אזן חקר ותקן משלים

ואהנה גם אני לאורו
 יען הורוני קדושי עליון
 קבל אמת ממי שאמרו

הן הוא ראש מחקריו בהגיון
 בעשר מאמרות ולפניהם
 הקדים שער אחד לאפריון

בעניינים כשרשים להם
 בדרך הצעה מבוארים
 וראשיתם שמות פתח בהם

בדברים ששמותם נקרים
 ונקראים משותפים סתם
 כי תחת שם אחד מחוברים

ולא ישתפם רק שמותם
 אך גדריהם כולם במחשבה
 מתחלפים בהבדל עצמותם

כשם כלב אשר על חי יזכא
 ועל כוכב לפי משלי הרב
 ותיבת עין לנקראים בה

והשמות המוסכמים יקרב
 שמם על הנושא וגדריהם
 כשם החי לסוס ולעקרב

כי הוא אשר יורה על שניהם
עצמם ומהותם מסודרים
כמשפט הסוגים עם מיניהם

ואם אשר שמותם נגזרים
המה שנקראו בשם עניין
אשר בו נמצאו מתוארים

כאמרך לאיש המעויין
גבור לגבורתו וכן יאות
לבעל הדינים שם הדיין

אחר יאמר כי מן הגמצאות
מודיע מן הדבר מהותו
וינשא עליו לעד ולאות

ולא יודיע זר מעצמותו
כחי על נושאו אשר יצא
ובשם עצם כולל הגרתו

ויש מהם בנושא ימצא
וגם בלעדיו אין לו מעמד
ולדגשא עליו לא ירצה

כמו זה השחרות אשר נצמד
על גשם זה ויאמרו אליו
איש המקרה שמו אשר לומד

ויש מהם ששניהם עליו
פעם על הנושא ופעם בו
כמקרה הכולל במעגליו

כי החכמה אם על ספרות תבא
תודיע מדהותו על נכונה
כי היא הסוג ששמו בקרבו

ואם על הנפש תשאינה
הלא דבר נכרי בה יתכולל
ולעצמותה אין זה מקום בינה

ויש מהם לא ינשא כלל
על הנושא להודיע עצמו
ובנושא גם כן הוא לא יוכלל

והוא עצם רמוז אליו כמו
יצחק לוי כי פרטים המה
ואיש העצם יקרא בשמו

ואם נשא נשוא על נושא מה
ועל אותו נשוא נשוא אחר
גם הוא על הראשון ירבה עצמה

ולסוגים משפט לא יתאחר
כי אם בסוג אחד לא נכללים
בם הברלים שונים תהי בותר

וכל העניינים הנמשלים
במלים נפרדים הן ישובו
אל אחד מעשר ושם עולים

אכל הנפרדים אם יורכבו
יורו אם מחייב ואם שולל
וצדק או כזב יחייבו

אחר במים אדירים צולל
ליסר אדנים לעמודים
בעשר מאמרות אשר כולל

אמר כי העצמים נפרדים
לשני מינים ובם פקח אישון
כי לשניהם שמות מיוחדים

איש העצם ויקרא ראשון
וסוג ומין והמה נקראים
עצמים שניים על הלשון

כי על הראשונים הם נשואים
וכן גם המקרה ימצא בם
ולולי הם לא היו נמצאים

והמינים מהם לקרובם
לעצם הראשון הם קודמים
בשם עצם לסוג בחיובם

וכשם עצם מיני העצמים
 אשר אינם סוגים שווים כולם
 וכן הראשונים בזה דומים

והסוגים והמינים אולם
 הם ראויים בזה מן המקרים
 כי לא יודע מהות בגללם

והסוג והמין הנאמרים
 יצדק שמם תמיד וגם גדרם
 על נושאם אשר עליו חוקרים

וכן המבדילים בסדרם
 ישוו להם בזה ושלוש אלה
 בדרך הסכמה בא חבורם

ולעצם בכלל לא ימלא
 למצוא לו הפך גם על נושאו
 בפחות ויתר לא יעלה

וסגולה ראשונה למוצאו
 כי האחד ממנו מקבל
 ההפכים והם הם משאו

וקולו בכמה כקול נבל
 ערב אל הנפש וחלקו
 לשתי מחלקותיו אשר סובל

מתחלק ורבוך נתן חוקו
המתחלק מספר והרבוך
והרבוך לחמש הבריקו

וחלוקו עלי אפניו רבוך
קו ושטח גשם מקום זמן
ועניינם ארוך רב החבור

ולמספר ולרבוך נסמן
כי אין להם גבול ידבקם
ובמיני הרבוך הפכו זומן

וכולם שם כמה יחבקם
אשר כל אחד ישוער כולו
בחלק ממנו אם תחקם

וימצא איש נבון בעין שכלו
כל קו ושטח מקום וגשם
חלקיו נמצאים יחד אצלו

וכצד מזגבל רבך בו ירשם
כל חלק וחלק מה שאין כן
ביתר הסוגים אם ידרשם

ואל סוגיו שבעה מספר תוכן
והשגת כמות לזולתם
אם לא באמצעותם לא יתכן

ואין הפך להם במציאותם
 ופחות ויתר וכל כמות
 כשוה ובלתי שוה נחתם

רדף אחר דרכו בנעימות
 במצטרף ולא השלים גדרו
 בראשונה להוסיף שלמות

אבל נרד לתכלית דברו
 כי המצטרפים במ התבאר
 מהות אחד מוקש אל חברו

מדרך מציאות אותו תאר
 אשר בו יצטרף אל רעהו
 ובהבדל זה חסרון בו לא נשאר

כשם ארון אשר תביאהו
 בהקש לעבר ואב ובן
 ושם האח בצירוף אחיהו

עוד במצטרפים יסד אבן
 כי מהם הפכים בידיעה
 והסכלות ומשפטם הבן

ובקצתם גם כן יודה רעה
 כי פחות ויתר מקבלים
 והיא בהם כמו דת קבועה

אחר באר שהם מסוגלים
כי כל מצטרף ישוב יהפך
על חברו ביהם בו נגלים

ובין משליו אשר פיו שופך
בסדר בו נקרא יחש ישר
וצירופם אז יקר מנוסף

ומציאותם יחד הכי נקשר
בטבע ובחלוף הבחינה
ישיג בזה ספק לא מאושר

והאומר כי לעצם נמנה
צירוף מצד עצמו אחר נגמר
לשון גדרו יבקש תואנה

ומסגולותם אשר אמר
כי כל אחר מהם כשהושכל
נודע גם חברו ולא נמר

הכין מאזנים לעיון וכל
עפר האיכות ולמספר הובע
סוגיו הראשונים יסד היכל

ובראש כולם נזר גדרו קבע
התכונות אשר גם באישים
נשאל בלשון איך הם אל הנתבע

וקניין ועניין שם נפרשים
 מן הסוג הראשון ובבחינה
 קנויים בנפש ונפרשים

כמו חכמה ובריאות סדורה
 וקרא קניין לקשה השנוי
 ושם עניין לקל ההסרה

והסוג השני הנו בנוי
 באמרוך כח טבעי שלם
 או לא כח טבעי בנזף קנוי

כמו בריא או אשר יעלם
 בריאותו מצד מזג טבעו
 לא בבחירה ורצון יפעלם

וסוג שלישי אשר הציטו
 כמו תכונות מזה יתפעלו
 מהם נפש או חוש בהרגיעו

כמתיקות ומרירות אם יעלו
 על הלשון וחום או קוד מורגש
 וכעם או רצון יום יפלו

והמדאים כשהרות אם נפש
 כאמת יתפעל גם הראות
 אך לדבר במפורסם הוא ינגש

זה הסוג הוא נכדל במציאות
מחבריו כי בבחירה אינו
ולא יביא אל הפסד בריאות

וקל ההסרה מזה הנו
נקרא הפעלות והקשה
נקרא התפעלות כי רב אוננו

ובסוג הרביעי לא יחשה
כי הוא התאר גם התמונה
אם ישר מדובע או משושה

יש עוד דברים אשר שנה
בצורות מיניות גם סגולות
ושאילת איך גם להם למנה

והודיע באיך אחר כלות
כל דבריו אלה כי על שוליו
הגרות ההפך מקובלות

ופחות ויתר במסלוליו
אך הדומה והבלתי דומה
מיהדים אותו על דגליו

ואכיטה אני כאיש צמא
אל יתר הסוגים אשר קצר
ושלמות ביאורם לא ידמה

ואבא אל העין ולחצר
לוי ועוללות עלילותיו
השב בהם ידי כמו בצר

ובמאמר יפעל הן התזה תיו
כי כל הפעולות הן נכנסות
במאמר הזה והם תחתיו

ואת אשר יורה על העשות
ועל התפעלות הן יסתר
תחת שיתפעל בו לחסות

וכל המאמרות אזי חותר
כי ישיגום אלה וכבר נגלה
כי בם הפך ופחות ויתר

גם במתי אין בשפתיו עולה
אבל הוא כרמון מלא מדע
ורושם לו הביא בתחלה

כי הוא שייחם בו עת נודע
אל דבר נמצא בו וכמדובר
הן הוא שני מינים ואתה רע

אם יחש זמן רב אל הדבר
כמו מתי נבנה זה המגדל
וישוב בתשרי כי אז חובר

ואם יחש עתה לבר נבדל
כאמרך עליו מתי נשלם
ויושב רגע עמך חדל

וחלוק שני לו בלתי נעלם
כי ממנו כולל כמו אמרך
מתי נעשה גג זה או סולם

ויושב בניסן אז נערך
יען בהלק ממנו נבנה
אך יום לבר אל מלאכתו הוצרך

וממנו אשר מזה שונה
ומתי מיוחד קדיאתו
והוא האמתי בכונה

וסוג המתי אין הפך אתו
ופחות ויתר ונתיחד
כי אז ולא אז היא סגולתו

גם יתיחד אשר מתי אחד
ישוה אל דברים המשתנים
נמצאים אז לבר רבים יחד

ובמאמר אנה הן כיונים
עיני שכלו ולחבר לו רושם
הלא יתן כח לאין אונים

הוא יחש המקום אל הגשם
וממנו כולל אם יאמר
המים בבית שם תבקשם

יען קבוץ אחר בו וגומר
כי המיוחד הוא אם איש בטא
המים בכיור שם ישמר

הוא האמתי עם ההבטה
וסדרים לאנה עוד לא תבוה
ידיעתם ואיך דרכם נוטה

כאמרינו על דרוש או סוד זה
אן ימצאהו איש בהשכלה
ויושב בחכמה זאת יחזה

או אן הנפש וגשיב מלה
בגוף הכללי ומבוקשם
ודבר כולם דרך ההשאלה

ופחות ויתר בו לא יורשם
ובדרך מה ההפך בו נקצב
וסגולתו אמרך שם ולא שם

החלק השני

והוא חלק ההיכל

החלק השני

הוא חלק ההיכל

המאמר הראשון מן ההיכל מספר מקדש מעט כתאר ישיבה
של מעלה

היכל קדש מכוון באמצע
ראשי היצירות ואוד בעלם
רצוף תוכו ועל שוליו מוצע

ראיתי מסתלסל ברום עולם
ואין קץ לגדודים אליו פונים
עולים יורדים במדרגות סולם

ויום מימי שני הנכונים
קול מספור גלגל מקיץ נרדם
כלי שפה הושג לרעיונים

ותשיב הנפש בלשון אדם
ללב לבה מזה זה לא תתעצב
ונפקד מקומך עת רב קדם

עת הכחות באו להתיצב
ליטול רשות איש על עבודתו
על פעלו בהר ששם חוצב

או אביט להיכל ותמונתו
וסביכותיו לפנים המון עם רב
רב ותלמיד יושב במסכתו

ומביעים תורה וכלי קרב
התלמוד בידם ולא תקצר
מאגדה לאשר לכו ערב

נשמות הם וכל כלי יתצר
להשגה אצלם וככן נחות
ולא תאמר אחת מקומי צר

ארון שלחן ומגורה מזבחות
אורים תומים וכהן מגובע
שם וקערות ומזבחה מזבחות

ערכות רב ורצון לשבע
ועמודים לשם ולתהלה
ארבעים ושמנה ועוד שבע

אבניו אותיות עם סגולה
שלש אמות וכפולות ופשוטות
ופונות אל צרוף לאין תכלה

ויהיו נא עיני המכיטות
כעיני ישמעאל ביום כלל
ידיעות ברביר בלי נטות

ראה אכתריאל והתפלל
לגלגל רחמים כי יאשם
אנוש ליוצרו ולא יומלל

ובן כפר אני ואראה שם
מעשה הקטרת ובשמיו
מעשה הלוחות וכתב נרשם

ותאיו ואיליו ואילמיו
לבנת ספיר לא תדמה בערכה
לא אור שמש ולא עצם שמיו

לשכות ששים לו על מערכה
ובלולים יעלו במעלות
מספר שלש עשרה לכל לשכה

יריעותיו אהבה כלולות
ארגמן על זהב רפירתו
תחתיו יוצא מעיין המושכלות

והמגביל לשעור קומתו
סביב מחוץ לו עגול חלבי
אור קדמון תכלית רשימתו

שאוג ישאג עליו קול כלביא
להרעיש העולם על כל משמר
ישמור חוקו וירוץ לו כצבי

ולכל צדיק שחלוקו נגמד
מקום מורג ושעור השקפה
שם כערכו וריחו לא נמד

אחר היות הנפש צרופה
יושבין ועטרותיהן בראש
מזיו שכינה מנתם יפה

אדם ושת ומתושלח כבדוש
נה שם עבר וחנוך לבר
וכלל מה שבינם הן לא אדרוש

ולשלשה אבות שם כס נכבד
ולנביאים שבכל דור ודור
ולחכם וחכם כן בר במד

ולחסידות נשים גם כן מדור
מאדם עד עזרא כל איש נטדר
פעמים ששתי בם הדור הדור

אמת משה אשר עמר בהר
לולי מסוה עוד היום על פניו
לא הכרתיו מרוב זיו בו יגהר

הוא אל הנביאים נושא עניו
כפני חמה ופניהם כלבנה
ואהרן אצלו בכהניו

ונלזים אליהם בראשונה
אנשי כנסת גדולה אמנם
בהם הוד נבואה נסע נפנה

ושמעון הצדיק סוף זמנם
אשר על המקדש הליץ דבר
והתנה לשטרות ראש מנינם

עדר אישים יקר בם יתחבר
ויהודה הנשיא מקבצם
הוא הקדוש למשנה מחבר

אשר בתורה וגדולה עצם
ונקראים בשם התנאים
משמעון ועד רב והוא קצם

רב ושמואל ראש האמוראים
ומר בר רב אשי בסוף יושב
ובינם עם ככוכבים נראים

אחד אלה חכמים יחשב
ידמו בראשונים ויראה
כאילו עוד רוחם במ ינשב

נקראים רבנן סבוראי
רבה יוסי הוא ראש מערכתם
ולמקום רבינא לא יתגאה

בימיו התלמוד בבלי נחתם
וסוף מהניהם משרשיה
ורב שישנא נקרא שמו סתם

המון הגאונים אצלם היה
מכנסות העולם מתלקטים
אחד מעיר מארץ מאפליה

כי בעתם לבות מתמעטים
וכל אחד מהם כמתאמץ
ועל עם מפוזר אור דת עוטים

אחד כל איש לקחה אזנו שמץ
מדעת מה אשר בזמניהם
ליונקי חכמה אפס דמץ

כת יראים מונחת ביניהם
נעדרים ממושכל ובבור גלות
מקיימים מצות אלהיהם

גם שם הם שותקים מתוך סכלות
בראות עין ואזן קשבת
מתענגים דרך השתכלות

כסאות רבות במדה נקצבת
פנויות שם עניינם לא אסכל
לכאים הם מוכנות לשבת

פלא עצום ראיתי בהיכל
נשמות נשאות באוירו
לספר יקרם איש לא יוכל

הם כל מפליג לאהוב יוצרו
מוסר עצמו על קדושת השם
מזכיר אחד ופושט צוארו

אל מלאכי שרת הן אקישם
בהודם ובהדר אל החיות
וציץ עלי ראשם וכו רושם

הוא קדש ליי באותיות
וכנפים להם ומעופפים
להשיג הראשון לכל היות

הנשרפים מראיהם כשרפים
הנשחטים רוחציהם בחלב
ודגתלים כן עיניהם יפים

וכל נרחק כפי מה שנעלב
שם ישא הוד ומטהו יסרח
בבני אלים מתרפק ונשלב

פנהדרין גדולה בצד מזרח
ורמות פני כולם צח ואדום
ובם אור הדעת ראשון יזרח

ילדים בלי מום על כל הדום
מהם מקשה ומהם מתרץ
ומי לקול נשיא יקו ידום

ולמחלוקתם השיב אז במרץ
טהור טהור רבה בר נחמני
כצאת נפשו ונלקח מארץ

כי עולם זה נמשך לרוחני
ומכוונים מקדש נגד מקדש
כאשר יאמר משל הקדמוני

ראיתי עוד שם מחזה הרש
מבעית כל איש אף אם הרבה יכסוף
אף אם שעור שכלו שעור נגרש

בצאת מעומק רום ושמו מחשוף
כבוד השם אשר אין לו המיון
מראש היצורים עד סוף הסוף

זמלא הבית זה העליון
סובב סובב עולם המלאכים
זמחיה את כולם בעז חביון

גשו אלי ערת דגמשכים
אחר אלה וצמאים לנעימות
אודיעה נא מבלי מסכים

איך יחיה אדם אחרי מות
ומשך חכמה איך מסנינים
איך רוח אל גשמה לנשמות

זמקום זה ראוי הסתר סנים
ובו צורת לשון לא תחפש
רק בהמשל עניניו לך נקנים

גועם זכרו דורי בטן חופש
זוהר מראיו מכהה מאור עין
עונג לנפש בלעדיו אפס

אני היום נצב על העין
ובנות ההיכל יוצאות לדלות
מים מבור מעמקי האין

והיתה היוצאת מרם כלות
נפשי אשאל לה הגמייאני נא
מה זה אראה מבחר כל סגולות

זאת ישיבה של מעלה מכונה
שח לי כרוב מבין הכרובים
תחת כסא כבוד היא באמנה

משם אמת חברים מקשיבים
משם משפט נרש לכל שואל
משם שלום לרחוקים וקרובים

ובת קול תפוצץ מהאריאל
משה משה אלה הדברים
אשר תדבר לבני ישראל

טס ממקום נסתר מראש צורים
מלאך נורא מאד אשר הקק
יוד הא ואו הא על כל השערים
ועין כל אות כזהב מזוקק

המאמר השני מן ההיכל

תפלה למשה מביע

מעון השואלים תכלית הפץ
כל מבקש חסד ורחמים
ומעיין ברכתך חיים יפץ

באתי היום מקד ומעי הומים
יודע בי כי דלף לגיהון
מוצא מימי אל נחל קדומים

מתנפל על פנים שח על גהון
בכניעות חיל ושכירות הלב
אולי תכפר אל אולי תהון

בבעת רתת ומעוט חלב
בחלחול רב ובטוח אני
כי מצח זונה לי ופני כלב

ואקום בתחינה סכל עני
ונשמתי לשתיים תבהל
במדבר צמאון מקום שכני

על עוצם שם קדשך אור כי יהל
על נמיכות ערכי שהוא אסר
הולך בחשך ואין מנהל

ואכחוב על לבב גם על ספר
מרוב עונותי מעט מזער
מרוב תהלתך אמרי שפר

אך במורא אתקרב אל שער
זכרך ולבי כדוגג ימם
כי רב מרעי ערך לא ישוער

אוי על נפש לגוף תצעק חמם
וגוף בנפש מריב ונלחם
יום תת הדין נדיותם למם

לא זכרו מראש כי על כרחם
סוף החיים רמה ותולעה
עת ופגע יקרם ונס לחם

נפשי פן תרכקני הרעה
שובי שובי המלטי מתוך
שרה חרם אשר את בו תועה

נפשי משוטף מרמה ותוך
ומעברך בים הוא מי מרים
ומלאך בשפתו דיגך יחתוך

נפשי שמת בצורים בצורים
 קנך ומרוצתך גם כצביה
 רודפת ריק כקורא בהרים

נפשי אם את ממרום כשבויה
 וכצל עובר מספר ימי חלדך
 מה זה תשתקעי תוך גויה

לגור בארץ באת ללבוש מדרך
 לעבוד בה צורך ושתות מימיו
 ושוב אליו אז עם מלאת כרך

נפשי אף יגדל איש ירכו ימיו
 אין ואפס הוא למול יוצר
 הכל ומכלכלם בניחומיו

נפשי עת ישמיע מי בחצר
 למה תהי עוטיה מלחסות
 בחדריו ורחויה מקוצר

נפשי תני לכב עת לעשות
 פן יגעו לריק בתגועתם
 כנפי השקי אלה הפרושות

פן יפגעו מרי נפש אותם
 ימרטו נוצתם או אם לילין
 מחייבים הפסד תכונתם

נפשי השמעת כיצד צולין
נשמת אנוש באש אף וחרון
איך נרחת מקורש למקום חולין

נפשי שמעי לאוזת האחרון
דעי נתן שרש מציאותך
זה יעירך מקורא בגרון

כי חשכתי אני ימי שבתך
עמי כלו בחשך והבל
שחתי דרכי אך לא בלתיך

לכן בושתי ולפני כל סובל
אומר אנא חטאתי וישר
העויתי ואגדיל לחבל

אלהי איך תפלתי תכשר
הן עוני הוא גדול מנשוא
גם עוד היום הוך לכבי נקשר

הן פעולות יצרי הרע בשוא
יותר גליו אני אשכחם
ארמוז על טוב ולא אוכל עשה

וכל שנואים לך לי אקחם
ואשר אסרת אותם אטהר
ודכרך אשמע ואשכחם

גם במצותיך לא אזהר
אבל כמו תלמיד על רב חולק
ודגלי לרעה רצים מהר

ודבר מוסר מנגדי אסלק
ואת פני כחלמיש שמחתי
ופן אבוש עוים כאש דולק

אלהי הן ארע כי אשמתי
בגדתי גולתי ואדבר
דופי והרעתי הריעותי

זיכוח מוכיחים עוד אשבר
ודתי זנית וגם חנופה
אל הטאים רבים הן אחבר

טעיתי טמאתי וכסופה
מרכבות ליצר רע בלבבי
כובתי ובכחש אניד שפה

לצתי מדרתי ולכלות טובי
נאצתי נשבעתי שוא ושקר
סרתי עויתי לכן רב חובי

פשעתי צררתי לאין חקר
קלקלתי דרך קשיתי עורף
רשעתי שחתי עוד לב לבקר

גם תעבתי עצמי ככלי גרף
עובתי מצותך ושמך
ומלכותך כאיש נפשו טורף

ורע דרך הרגל חוך עמד
אעש ולא ארגיש אם אחלל
דתך או אפרוץ גדר כרמך

ובכל מקום תאוה אתבולל
גם הסיבותי סרסורי חטאה
עיני ולבי שם יומם וליל

כן בכל עת נכבד לבי נטה
להפסיק רבוקך מני אלי
במחשבות נכריות השטה

לכן נפשי אל אי נגוד עלי
ונשכימה להר עו וקשה
וככתולה חגורת שק אלי

כי שר ממונה עלי כנושה
על ימי נעורי ירוש חשבון
גם על בחירותי לא יחשה

אויה נפשי בבא לפני רבון
העולמים כל מעשי אלה
מה תעני מה תשימי קלבון

בבא זעמו עד כשר וכלה
התמצאי כח להנצל
כאשר מצאת ברע להפלא

יום נוערו יחדיו להתנצל
כחותיך עריים וכתריהן
לזבוח לשדים שהן כצל

והטובות השכליות מהן
למקום היסת וטומאה נגרות
שמה עשו דדי בתוליהן

רבנו של עולם מרוב צרות
אספוני וצפו על ראשי
השכו עיני כחשכת מאורות

ומסכלות מתחקה על שרשי
הן לא ארע אופן החזרה
לדרך הורית אז קרושי

אקוד אכרע אשאל ממך עזרה
הוסף לקנות שנית את נפש זאת
כהבטחת עם זו ליום נורא

ושלח נא מיכאל לי להזות
מימי חסד וישוב נאלח
אחר יאוש נועמך לחזנת

ואם בכי ובעקה תסלח
אבכה במסתרים גם אקונן
קינת אדם לגבר לא יצלה

אם בתפלה הנני אתחנן
קרבן אמרי אערוך על גג
מזבחי זה ועל חטא אתאונן

ואם כשבר לב הן התמוגג
לבי וגם רוחי עת ישרט
אשר הויד ואת אשר שגג

אם בתשובה הנני מתחרט
אומר אוי לי ועל ירך סוסק
וכף אל כף ושערי אמרט

ושב ומתורה אחד דוסק
דלתות רחמים וסליחה דורש
בכל לבב אולי רצון יפק

עורני אל מדיחי לגרש
ולכוין את נפשי לתלמיה
לבקרים כבבקר חורש

ואור שכינתך במדומיה
לא יוסיף ממנה להסתור
ולא תכרת היא מעמיה

סלח סלח אלי התר התר
 מחול מחול נא קדוש יעקב
 ואת עברך לטובה הותר

יצרי-תקפני ולב עקוב
 ולא להכעיסך נתכוונתי
 ושאר שבעיסה עקוב יעקב

רבונו של עולם התבוננתי
 על חטא המחשבה עוד ליהר
 שלמי תודה. בספר כוננתי

ומשם עצמותך המתאחד
 אתחיל אכתיר סדר מהללי
 וחיוב ישותך לא אכחד

אבין אקה מנו במלולי
 כי אין לך שני ולא שנוי
 ראשית והרכבה וחוש בכלי

ואם בא זכרך יום בכנוי
 לא לתאר נוסף ובחכמתך
 בראת מאין עולם בנוי

בו מלאכים משרתי ביתך
 בקדושה וכטהרה מסוגלים
 יושבים ראשונה מול מלכותך

במדרגות עשר הם נכללים
ומציאותם שכל פשוט ורך
ועד עולם נצח אינם כלים

ומתמידים כנוראות עורך
שירות ותושבחות והם באור
ובעין מדע כל אחד יחוך

מהם שלוחים לך אדיר נאור
לדין עולם ולמשפט כל בריה
אשר תברך גם אשר תאור

לכן הוה יהיה והיה
כל חי יראך ובכל מצעד
לך יתמה ויתן הודיה

ליופי נועם עם ששון נועד
שם עם אלה יאור לכל עובר
ותת לחם נשמת אנוש יסעד

עם אחרוניהם חיל כבר
של נשמות משם תעופינה
ושם תשובנה אל מקום זכר

וכן לשעלם שם תמצאנה
אוצרות ישע וגנוי היים
אוצרות חשך והערר עדנה

אחר הגופים השמימיים
 המכהילים נפש בגאותם
 גשמים טהור וכעצם נקיים

רמות כדור להם ובנפשותם
 מכירים יקרך ומגידים
 סלאי מעשיך בתנועתם

ובצורות מיניות מתיחדים
 כל אחד לעצמו ובמהלך
 מתחייב אל חשקם בגפרדים

לכן צורי מי יחווה גדלך
 בכונף כולם עם הפניהם
 לצד תכלית אחד ברוב חילך

ולאחד נקשרים בערכיהם
 עם אורך קוטרם גודל גופם
 המבעית במדידה מבין בהם

גלגל הקף אשר בהקפם
 צאת המרכז חלוף הקוטבים
 המסלילים חכמה בצרופם

ובגבותם המון הכוכבים
 וסדרי מצבם וסגולתם
 ושוב נצוציהם מתערבים

שמש ירח על מסילותם
מתעגלים נעלמי הבינה
לאות ולמועדים בתקופותם

אחר חומר אשר בהכנה
נקנת מן הגלגל קבל צורות
ארבע ואיכויות כן למנה

הם הם יסודות כל היצירות
ההוות נפסדות כשפלים
בערוב ומזג מתחברות

בכמיות נלקחים שקולים
דומם צומח וחי ומדבר
יוצרו מהם ומוגבלים

ולהיות נתק כל מתחבר
ואי אפשר השארו בפרט
אבל כדיון בני חלוף עובר

החכים הטבע בסדר נחרט
וחוזר חלילה נמשך במין
אחר מדרך הקיום ירט

לכן אלהי מי לא יאמין
בחכמתך כי אין לה קץ וגבול
ומציאותך קדוש מי זה יטמין

שמת אל יציר הומר בית קבול
וקולט נפש מעצם שכלי
כלי ערוב והוא לה בית זבול

ממנה המשלים נר לרגלי
על פעלך דרכים לדעה
ואם דמיון משה אין לך אצלי

לבי לבי יום זה יום תרועה
אצעק הוי משולח הוי לב מביש
מלקין על לא טובה השמועה

כן אם תבזה קניין ראמות נביש
לתת רוש הרשול מול יקרך
כתוב אפנקסיך דין עסק ביש

וחכמות סדרי זה הנערך
ראשי תהלות הן ואל תאמר
שלמתיה לתושבחתיה דמרך

רבונו של עולם רוחי המר
אכין ונשמתי עוד אישר
וכן לבי הלן בתוא מממד

אם טוב בעיניך ואם כשר
הושט נא לי שרביט זהבך
מלאך מליץ ובשמך אהאשר

זכמו עבר הן אחסה כך
אשא תמיד עין לך כאמור
השלך על ה' יהבך

ובצל ירך שמני שמור
כי ממשלתך ורגלך אהבה
זפעלך עלי חסד גמור

הצילה מטירוף השוכבה
נפשי כי נחמתי אחר שובי
מסכלותי וכסירת הטובה

כי חסדים חננת את לבי
ורחמים וכאז מראהו רע
ולא נודע כי באו אל קרבי

אנא אלהי אל נא יארע
בגלל זה לי במקרה הכסיל
תמול עלי וגזר דיני קרע

ומעשי לא יאכלם חסיל
הורר נרכות מחדרי תימן
ברכות שמים מכימה וכסיל

ושלח לעמך ציר נאמן
יבשר לבנים ביאת גואל
ויקבץ לעיני עם לא אלמן

ובנימוס נכרים עוד לא יתגאל
והמתים על סוד אלהותך
ואת אפרם לזכור אנא הואל

וכאז נשאתני על אברתך
בתתך לי אמונה נבחרת
סעדני בימין בנתיבתך

וחדש לנפשי כלי שרת
לעבוד לך ולשוב בתשובה
להיות אז ביום רע נסתרת

כי בראתני חסד ונדבה
ואגרע מחוקי כדל אביון
יומי קצר ומלאכתך מרובה

פדני מחרפה ובזיון
בימי הבלי ויותר מהמה
אל תביאני לידי נסיון

וגם כי תשאל ולא מחכמה
נשמתי נא בדמעני ענני
מראה שני הלכך וסר כחמה

עת מנחתך תעבור על פני
ואמרתי תצפצף מעפד
רחם ושא וקבל הגיוני

ובתורתך מלכי מלכי ישפר
הראני נפלאות ואת זרעי
ויעבדוך בלב טוב משור פר

ולא יחסר מהם אל חי רועי
מזון ולבוש וחכמה ועיון
וילד על ברכי דור רביעי

ולשבי ישראל עת יבכיון
המלא רחמים ותאמר די
וכאז מדרשן ביתך ירויון

ואם זכות בנים אינו כדי
צרך נא עמהם זכות אבות
נגלית להם אז כאל שדי

ובכן יאמינו הלבבות
ממזרח שמש ועד מבואו
בך צור עולמים חונן טובות

וישוב וינחם איש מחטאו
לפניך אל רחום וחנון
רואה כל נגלהו ומחבואו

כמוני היום מאלף רנון
ומבקש מזילה חי וקיים
ירא מזעמך מברק שנון

ידא כי יצד זה נהר בעים
גדול מאד והשקט לא יוכל
גם כי ארבה תחנן כמי הים

אוי כי עד הנפש עצמי אכל
וכרוב אירב הוא לי במסתרים
וגם כל יצורי מרד וכל

גאל נפשי יום תרומה ארים
קשוט קשט נכסף לי מכסף
אמונה אומן אמת אמרים

יום ענוי לב ועוד לא יאסף
שמשי וגם ירחי ויהי נכון
אל עת שבעתים אורם תוסף

יום כפור לי ולנצח תשכון
בין כתפי בהביאי קרבן
תפלה זו וכקטורת תכון

יום בטחון אשר תבנה חרבן
ערי ארמתך עד הקצה
וישראל שבים אל ישובן

יום לך אצמא ושאלתי רצה
הראני נא והשקני הלום
מי מעין או מכיתך יצא

אמור גם לנפשי שלום שלום
ובסוד דתך סלה לא אכלם
יקרה היא מפז ויהלום
כדין מתלין מתליא בירושלם

המאמר השלישי מן ההיכל

ושמו עיר אלהים

נכלם ובוש משה על כי בושש
רכב שכלו לרדת מהריו
ועוד היום כעוד ממשש

ומכלכל ברעה את חבריו
הן תכונת ניבו לך האות
רק על צורו נשען בזכות הורי

אנא השם אלודי צנאות
האר פנים יאמר ותגה פדיום
שים משלי אל נמשלו נאות

עיר בנויה תרשיש נורא איום
אראה וגדולה היא לאלהים
מהלך ארבעה ועשרים יום

אראה מגרליה הגבוהים
ראשם בשמים ואתקרב
ודעיוני הלב לה תמהים

אשמע תוכה זמר וקול ערב
שיר נערך כשיר המון מעלה
יובל נמשך כל יום כיום הורב

אשוב אריח בה במסילה
ריח אותו שדה של תפוחים
ריח לבנון על פני כולה

ודמות מראה אדם על פתחים
מר כי יורה אהב ולהב פה
עולים כתמרות וניחוחים

מעיין ישע ועל צור רם צופה
עד סוף העולם שם ואור מזהיר
לנצח ואש דת לא חספה

על שער העיר בית סופר מהיר
אשר עשה כסולת נקיה
גלות בבל ובכנין זהיר

עזרא שמו ומתקן תושיה
אם לא קדם משה היה ראוי
לקבל הוא תורה לשבטי יה

פחה יפה תואר אצלו שרוי
אשר התירו לו לשתות יינן
לשים פדות ונחמיה קרוי

אצלם זרובבל בית כונן
הוא כמלך השיב משבותי
עם רב ודעלם בהוד נחנן

עברתי מהם אז ומצאתי
בית גדול מאד נשא ורם (ח)
לו בעל מיוחד לא ראיתי

אך כל בני העיר בדברם
על סוד הדורות גלגול הימים
אצילות העולם שם חבורם

אהר בית איש אשר אין לו דומים
בפתרון החלום הוא דניאל
איש חמודות בפי דר מרומים

אצלו בתי אשר בשם האל
יום שבת וכפור באש באו
הם חנניה עזריה מישראל

בית מלאכי אצלם עיני ראו
אשר אמרו כי הוא עזרא עצמו
ושני שמות אליו הן קראו

אחר בית וזכריה הקימו
הוא שהפליג לנבואות משלים
ובית כהן גדול על מקומו

ושם חגי בית נכון ישלים
הוא ראש השכונה ואחר זה
רחוב מוכן לקבוץ גדולים

המאמר הרביעי מן ההיכל

ושמו אניות הנפש

כוכבי רום שמי מול שכליהם
בטירותם כחוגגים אביט
על מלכותם אשר נכון להם

כן מלך עם עת בידו שרביט
נשיא הדור אשר נאה פרקו
והמזון רב אל פרקיו שביט

כן לבבי במתנת חלקו
אם מקור בינתו לא יפסק
אם במראה הזאת ישרים חוקו

יום אלקט ככותים מוסק
וכיונה גרעינים כמו חרטום
חכמות מתורת אל בם אתעסק

וכי יקום סוטן סיו יאטום
אל חי אשר דגלו ארים לנם
ותהלתו בעת צר יחטום

ובכן האמה נפשי תשגם
מתני שכלה כעולי הר צבי
ומי ים במשליו כנר כונם

עוד אמרה ללב רנן וצבי
מוסר השכל כענק כי יערה
ואז רגלי נעו ממצבי

בעיר ההיא הייתי מרדה
והנה לקראתי זקן חביב
אשר על חברתו אקוד אודה

היתה אמרתו לי כטל ורביב
ירד אתי אל שער המים
אל חוף הים המקיף לה סביב

שם ישבתי לראות כיומים
באות לים עלמות שואבות
מים זכים כזוך השמים

מתוקים מדבש ללבבות
ומעצם כרכר כד על שכמם
אל בית האב הולכות ושבות

וארא אניות ממקומם
הנעלם יוצאות ולמול העיר
פונות כעב או ענן ברומם

ביום ראשון עת השחר יעיר
מארץ מדהקים ואדע כי
רוח אל תניעם ומימד עיר

ובקראי את שמע ועל ברכי
אכרע אשתאה ואומר אולי
בהם יש שכר אל מהלכי

עוד לבבי ינובב את מלי
ותקרבנה עדי אז ושערה
אחותני ותמשש כל כלי

עשתי עשרה הן באות בשיירא
ובחזותי סדרם והאיכות
נוי העצם הוסיף לבי אורה

השניה תשב בה בנסיכות
אשה כבת מלך ובת שבעים
מזהב לבושה כלבוש מלכות

ואומר לזקן נא בן שועים
מי זאת הנשקפה ושיבני
שם המלכה הזאת היא זרעים

שים לבך והסכת מעני
שש אחיות הנה אל אם אחת
שטות כלן בים זה באני

לעיר הזאת עוכרות לקחת
זהב ואבן יקרה ונכאת
צרי לנפש מציל משחת

ולכל אחת אניות נמשכות
באות בשש הימים למועד
אחת ליום ועמם נכרכות

חוזרות חלילה לעולם ועד
ומרוות לאיים בסחורתם
על חומת הנמל יש לך עד

אראה שם איש חסד ישר וחס
יכבשו רחמיו אף אש תקדח
ופני מלאך פניו בתמונתם

קורא הוי כל צמא איש לא ירח
הלוך וקרב לקצה החומה
שם שם רגליו עלי אבן אקדח

ויאמר למלכה בואי תמה
קני לבנותיך ראש מר' דרור
בלא כסף שבו ואחלמה

אז נדמה לי תרנם אבר דרור
לעוף מהרה קל ליבשה
וצאת אנשיהם יציאת דרור

יוד להם האיש ובקדושה
 הכניסם אל העיר שש הרצון
 גם בנגינות ושירה חדשה

אחר כן הדריכם כרועה צאן
 או כאומן והראם בהלו
 כל תגרי העיר עד הקיצון

יהודה הנשיא קוראים לו
 אנשי העיר ואלה הבאים
 רבינו הקדוש בהלולו

רצתי עמם אבל חושי לואים
 מדהשיג פעלם ובנחשל
 שבו אצלי גם רגלי כנכאים

אך הזקן כאב לא נתרשל
 משכני ואני לא אסור
 ולכל עניין נעלם חק לי משל

בנתיבותם כבוד מלך אסור
 וקניינם ליה וכלי נכל
 ויהודה זה היה להם סרסור

אמר הזקן לי נא הסתכל
 כי חפצים אלה סתרי תורה
 היקרים מכל אבקת רובל

לא הפצים ישיגם תמורה
הפסד וכליון אבל קשוח
לנפש הם נצחי ותפארה

דוסיף והראה באצבע פשוט
הכל פונים למול בית בן עמרם
הוא כמרכז לעיר מיהא תיפשוט

וראיתי אני אז בשורם
כתר תורה כתוב על הומותיו
וחדרים תוכו מה מספרם

ומחצב לפנינים והתוו תיו
למנינים תרי"ג והם הם חק
נימוס לנשמת איש כל ימותיו

ואתחצב ואביט מרחוק
כל תאות נפשם כם וקנאום
ומשמחה מלא פיהם שחוק

בעל הבית שם עת ישאום
בגרי זהב ורקמה יכסם
ביאור מעלה טרם יוציאום

כבעלי ריח עוד לפרסם
מתן שכרן ובעורות אלים
למשמרת ודבר לא ימסם

הכל לאניות הם מעלים
 לחיות ילדיהם בכנף ארצם
 רצוא ושוב כמלאכים קלים

אשי ורכינא ששם רבצם
 מהלקים אותם חלוק אמת
 אל כל האניות וכפי הפצם

האניה ההיא הקודמת
 אליעזר שם הנושא דגלה
 ובו שם ברכות אות הותמת

וסחורתה הן מפז מעולה
 מצות קרוא קריית שמע וכן
 עבודת לב והיא התפלה

לידע כי יש נמצא לער שוכן
 ולהאמין כי הוא אחד ממש
 ולאהבה אותו לב להכין

לירא מארון זה אשר לא מש
 ולא ימוש וכן ממקדשו
 אשר רשם על ספר מחומש

אחר מזון לברך שם קדשו
 מכלכל כל ודבר לא יחוץ
 ועד ביצי כנים כל חי דורשו

לתקן יד למחנה מחוץ
ויהי קדוש ואור אל לא יכה
מן העדה כן דברו נחוץ

כא איש בטלן ושניך אקהה
בהגירי קניין השניה
רושם דגלה שהוא פֶּא אֵלֶף הָא

להניח פאה לא ברמיה
בשדה ואילן וכן עומר
נשכח ולקט אל כת עניה

דת עוללות בזה להשמר
ופרט לעזוב ולחת לו
מעשר לעני בלי ממזר

שלא לקצור הזרוע כולו
שלא ללקוט שבלים נופלות
שלא יקח איש פרט כרמילו

שלא לכצור מכרם עוללות
שלא לקחת עומר השכחה
וסחורות אני זו כאן מונבלות

השלישית בקניין לקחה
שלא נאכל טבל
ועל דגלה תיבת דמאי נחה

ש ל מות המאמר הרביעי

היום פנה ונטה לערוב
 והוקן תמים אב החכמה
 יעד פניו נגדי ומקרוב

ועת נראו מכוכבי רומה
 שלש הכוכבים המברילים
 האור והחשך כמלא נימא

כגבר שותק לזמירות אלים
 או לקריאת מרום אומד גמד
 לבש מלאכות ועצר מלים

וכאיש על פירוד בן לבו נבמר
 צורת נפשו ברחמים סוגה
 בעין מלא חמלה בני אמר

כבר נשלם הקף ההשגה
 אלכה לי אל הר שם אהלי
 שמא אחורי עוד הוא בשגגה

אדוני אמרתי כמדומה לי
ראיתוך כבר בימי נערות
ותמונתך לא התבאר אצלי

אתר אם לכתך משפט חרות
שם כבודך אשאל נא ברמע
שם מדרשך וכן בית הספרות

ואם מי חכמתך עוד לא אנמע
ברכני עת אשאר בלתך
נשאתי פניך השיב ושמע

אם אורך הזמן או צוק עתך
צרו לזכרון וימחק
או עוצם מראה זו מבעתך

ימים רבים נשאתיך על חק
ובתורה שבכתב מלשוני
הן בתבל היית משחק

אביך זה ילדך אני
נער היית עת אשר כלה
ענן חיי וסולק למעוני

אזי מתני אחוזו חלחלה
ואקוד לפניו מאין אונים
ונעלם מעיני שם ועלה

לקח דרכו פני שד הפנים
זקול יורד אז מפתח שמיז
דגע אשד נכנס לפני לשנים
ואל שדי יתן לך רחמיז

המאמר החמשי מן ההיכל

נכמרו נחומי ליל שמעי קול
נפש תועה בין כפלי הענן
ואין יד לגאולה כסף לשקול

רוח קשה באין מי יחנן
תניעה בעבים בחילה
ותפגע על דרך תגוד ותגן

ומנהמת כיונים למחילה
מבין חשך אפל ועננים
דמיון קול הברות תוך מחלה

אוי על שחר נכון אור הפנים
זרחו אז בנעורים נועם חזון
מלאכי רום נחה בהם שנים

זמר האופנים רב האוזן
שפע מן לבנון מקור בינה
מיין וחלב ערב לזון

הימי און שמעי בת ישנה
 אז עת יקיצת אוד זך מרפשי
 טרם זמן חשך יום תלונה

עת נתיאש לכך מצאת חפשי
 על ערש עצלותך הנחזמותי
 בימי תוכחת אב נפשי נפשי

תחת ענן כסלי צל ימותי
 אספרה אחי תרדמתי
 על מטתי פתרון חלומותי

פן ירהיק אל תמים תרומתי
 או יעלים מעיני זיו חכמיו
 או אם יסתיר פניו זאת אמתתי

הן אביט עצם מעשה שמיו
 ליהם רחם רעיוני שכלי
 ברהמים שם בשקתות מימיו

חבל תחנן אקשור אכין דלי
 לשאוב מלא לגמאי וכמו ברוש
 דרך ישר אליו שם שבילי

אמצא כוכב קשה יושב בראש
 להכריע במה יזונני
 במד מלענה או אם ברוש

אשוב אקרא אולי יענני
מתוך עוגת אזכרות רחמים
ענתי במי חסד ויחנני

ועד מתי תשמור ליל ימים
עניה זו נפשי אך אם כחול
תרבה ימים לשוא בתוך אמים

תזכור בצאתה אז דרך לא הול
על חק עלמות חן ושמים תורה
אלה הם ואנחתה תכבר מחול

מאמתי קורין היה קורא (ח)
מי שמתו ותפלת השחר
אין עומדין וכיצד עמם תשרה

ושלשה שאכלו במקום נבחר
ואלו דברים והרואה
עוד אלו דברים באה אתר

ואלו מפסיקין על כן נא
ומלבנות ופאה נתנת (ג)
נדיש ובית שמאי שם תתראה

כל הזית ומאמתי נשנת (6)
 הקלין ואלו מתעשרין
 ומאכילין עניים שם נמנת

הלוקח פרות בהדורין
 והלוקח מנחתום עוגה
 המקבל המזמן חברין

החטים כל סאה וערוגה (3)
 קרחת כרם אי זה כתומם
 המכריך כלאי הכרם הוגה

אינו אסור ועד מתי בשמים (2)
 עוד עד מתי ומאמתי וגם
 בראשונה ובנות שוח עמם

שלוש כלל גדול והפגם
 הרוכרין ושכיעית אחר באה
 חמשה אין תורמין כמנהגם (7)

התורם המפריש וגם סאה
 האוכל האוכל והאשה
 הזורע בצל חן נושאה

(6) דמאי (3) כלאים (2) שביעית (7) תרומה

ואין נותנין אחריהם חשה
כלל היה עובר המעביר (ח)
הכובש העוקר שם הרשה

שם מעשר שני בין ותסביר (3)
עוד מעשר שני ולא יאמר
המוליך וכרם דת להגביר

המשה ופרות עלי משמר
אוכלין ושתי נשים טובת מראים (ג)
הגושע לסייג כמין חומר (ד)

התרומה בנג יש מביאים (ה)
התרומה וכיצד מפרשים
תפריש חבורה זו לכל רואים

צאו חכמי לבב הפרושים
בנות ציון לראות בהדרג
מתהלכות בעזרת נשים

חבורות חבורות בסדרן
זו תמימה זו נפש משיבת
זו נאמנה ולא יחסר אורן

(ח) מעשרות (3) מעשר שני (ג) חלה (ד) ערלה (ה) בכורים
יסוד מתור

שאו עין אל יציאות שבת (b)
 במה מדליקין ואחר כירה
 במה במה בוכ בכת

כלל גדול והמצויא חמרא
 אמר רבי המצניע חונה
 שם הזורק הכונה בשורה

רבי אליעזר גם שמנה
 ואלו קשרים וכל כתבי
 כל הכלים ומפנין ברנה

ושני רבי אליעזר גבי (3)
 נוטל אדם חבית שנשברה
 שואל מי שהחשיך לא תתחבא

מבוי עושין פסין הבחורה (2)
 בכל מערכין תחת וילון
 מי שהוציא אהו במשמרה

כיצד מעברין הדר הלון
 כיצד משתתפין וכל גנות
 המוצא תפילין שם במלון

(b) שבת (3) ר' אליעזר אומר אם לא הביא ר' אליעזר

אומר תולין (2) עירובין

אור לארבעה עשר בלי תוגות (ח)
וכל שעה ואלו עוברים
מקום שנהגו דת להגות

תמיד נשחט ואלו דברים
כיצד צולין האשה כבת שר
מי שהיה וערבי כבתרים

באהר באדר חוק לא תחסר (3)
מצרפין בשלשה פרקים
תרומה אלו שלשה עשר

מעות שנמצאו כל הרוקים
שבעה ימים וגם בראשונה (2)
אמר להם טרף הקם תקים

הוציאו לו עוברת ברננה
שני שעירי עוד בא לו כהן
יום הכפורים עת לחננה

סוכה והישן שם ביניהן (7)
לולב לולב עם החליל תלין
ביצה יום טוב ואין צדין מהן (5)

(ח) פסחים (3) שקלים (2) יומא (7) סוכה (5) יום טוב

המביא כדי יין משילין
וארבעה ראשי ואם אינן ה)
ראוהו ויום טוב בהלחין

מאמתי סדר סדר תגן ג)
בשלשה פרקים ובין כולם
מגילה הקורא כתקנן ג)

בני העיר גם הקורא אצלם
והכל חייבים ואין דורשים ד)
חומר בקדש תשב ממולם

משקין מי שהסך למבקשים ה)
אלו מגלחין תבנית חותם
היא סוף חברה שנית בין קדושים

יזאלה כתמר זאת קומתם
פעם נשים פעם דמות חיות
פעם חשות וממללות אתם

אור העולם ראשון לכל היות
אשוב אראה כת זו השלישית
ושתי עיני יומם לך תלויות

ה) ראש השנה ג) תענית ג) מגילה ד) חגיגה ה) מועד קטן
ז) סדר נשים

חמש עשרה אשר בעששית (ח)
תאיר כיצד ארבעה החולץ
ולרבן גמליאל גם לב אשית

הבא על יבמתו בלב עלץ
אלמנה הערל יש מזתרות
האשה ונגדה לא יקרב לץ

נושאין מצות בית שמאי להורות
חרש והאשה שהלכה
האשה שהלך גם במאורות

בתולה האשה כהלכה (ט)
ואלו נערות לשם אדיר
נערה אע"פ כן בברכה

מציאת האשה והמדיר
האשה הכותב מי שהיה
אלמנה הנושא טוב להסדיר

ושני דיני הוד לתושיה
כל כנויי ואלו מותרים (י).
ארבעה ואין בין שם שרויה

השותפין הנודר בנהורים
 והנודר קונם רכי ועוד
 שם נערה ואלו נרדים

כל כנויי והרני לסעוד (ה)

שני מי שאמר (ג) החשובות
 בית שמאי ושלשה לכל המעוד

כהן גדול ושני שם יושבות
 והגוים עוד שני המביא (ד)
 כל גט השולח ראש נצבות

הנזקין שמין כבת נביא
 והאומר ומי שאחזו
 הזורק המגרש כלביא

המקנא היה זאצל זו (ו)
 היה נוטל ארוסה וכשם
 ומי שקנא לה בלי לכוה

(ה) נזיר (ג) מי שאמר וכו' מגלח מי שאמר וכו' ושמע
 (ג) גיטין (ד) המביא וכו' צריך המביא וכו' ואמר
 (ו) בוטה

ואלו נאמרין בעלת שם
ומשוה ועגלה ערופה
האשה והאיש דומות רושם (6)

והאומר כלבנה יפה
אתר בסוף עשרה יוחסין
אשר אין בה לא תוך לא תגופה

ירעיוני לבני רעה חסין
בנאות חסד ושאם על אברה
כאז נשאתני כמדבר סין

ביחדי שכל חומר צורה
ואכין שרר בין ומעצד
נוי עלמות אלה לתארה

ארבע אבות ואחר כן כיצד (3)
המניה שור שנגה ושור
הכונם ומרובה אשר על צד

החובל הגוזל בינם תשור
והגוזל ושנים אוהוין (2)
אלו והמסקיר ערי תקשור

(6) קרושין יסדר ישועות (3) בבא קמא (2) בבא מציעא

הזהב ותאיר בחזיון
ואי זה הוא נשך והשוכר
השוכר השואל להאמין

המקבל הבית בהכר (ח)
רב מעלה אחר השותפין
לא יחפור וחזקת לא ותנכר

המוכר המוכר כשרפין
והמוכר פרות והאומר
ויש ומי שעניניהם יפין

שם גט פשוט זכה בלי שמר
דיני ממונות כהן ודיני (ג)
אחר היו נגמר תחת תומר

ארכע מיתות וכן סודר תפנה
לשלוש אחיות ששמותם שוים
אלו אלו ושלם תחנה

כיצד ואלו הן נושאות וויים (ג)
למשוך צדק ודין כראשונות
אלו הן הלוקין כן בה נקוים

שבועות וידיעות ראשי פנות (6)
עוד שבועות ושבועת העדות
שבועת ושכועת זמר ענות

עוד כל הנשבעין בנכבדות
וארבעה שומרים כבת גאים
שמאי אומר רצה לא בכבדות (3)

רבי חנניה כל הטמאים
אלו דברים רבי יהודה
רבי יהודה עוד כת נשיאים

העיד העיד חברת מר וקרה
לפני אדיהן אין מעמידין (2)
וכל הצלמים החמודה

רבי ישמעאל השוכר כרין
משה רבי ועקביה לבסוף (7)
בן זומא ובעשרה לצדין

הורו הורה וגם כהן בסוף (5)
חברה זו הנושאת מקל ושוט
מחנות יקרום כן לאסוף

(6) שבועות (3) עדות (2) עבודה זרה (7) אבות (5) הוריות

מסודה פני כנפיך פשוט
להגן לעיני מן האימה
עד אם כתונת סכלותי אפשוט

מאוד אלה המכעית נשמה
בהסתכל נפשי למושטות
אשר בם עוברות ים החכמה

במספרם יום אערוך שטות
כל הזכחים כל הזכחים (ח)
כל הפסולים אהלה לנטות

בית שמאי אי זהו כנחוחים
קדשי הטאת כל זכחים בגבול
המזבח ריחם כתפוחים

כל התדיר ודם הטאת ומבול
השוחט פרת כל המנחות (3)
הקומץ הקומץ הדר זבול

התכלת כל אלו במנחות
והתודה כל קרבנות צבור
שתי מדות שלמת הכחות

רכי ישמעאל בנעימות דבור
ושתי הלחם היא על פת בנם
המנחות הרי שם בחבור

הכל שוחטין תמשך מסוגם (ה)
והשוהט ואלו טרפות
בהמה ואותו בלי פגם

כסוי הדם גיד הנשה צופות
כל הבשר העור הזרוע
ראשית הגז שלוח קן יפות

שלש הלוקח בלי רוע (ג)
ועד כמה כל פסולי ועל
מומין יש מעשר אור לזרוע

הכל מעריכין צדק תפעל (ג)
אין מעריכין יש בערכים
השג והאומר בלא מעל

שום היתומים מבית נסיכים
אין מקדישין המקדיש הגונות
והמוכר טובת הדרכים

(ה) חולין (ג) בכורות (א) ערכין

הכל ממירים יש בקרבנות (א)
אלו קדשין ולד הברך
כיצד מערימין בין הבנות

כל האסורין יש לכל צורך
שלשים ארבעה אמרו אצל (ב)
ספק דם המביא רבות ערך

קדשי קדשים גם חטאת בצל (ג)
ולד קדשי הנהגה וקח
שליח שעשה להנצל

בשלשה מקומות רקח תרקח (ד)
הר הבית המזבח היה
פתחו וכל בהן עין תפקח

בשלשה ראוהו הנקיה (ה)
אמר להם ולא היו כופתים
אמר להם החלו כלביה

חטאת העוף בדרכים נאותים (ו)
קן שתומה כמה וכמו סהר
ושמש הם בירכתי בתים

(א) תמורה (ב) כריתות (ג) מעילה (ד) מדות (ה) תמיד
(ו) קינים

ידוח אל חי אשר ממך ינהר
כל אור וכל אויר ולב שמי
הפיהי גני עד אשר יטהר

עגן רפיון רשול ראשית קמי
סוד מלפני פני לב התועה
אל תבלה לריק יתר ימי

הנה אבות וכלי עץ כי תרעה (ח)
בגן שעור אחר אל החרש
תגור העושה הקלתות תשעה

תגור מחט ואלו בערש
רעננה וכלי וטבעת
הסויף גם כלי מרפא ארם

וכלי וכל וכל חן מבעת
השדה המפרק ונפש
הכרים הנוגע משבעת

השלחן הכרור במ תנפש
עור שלשה כל הכלים סנרל
הבגד ובשלש תמצא חופש

גומי וכלי ועמם לא תדל
 שנים טמאים אלו וכל *
 מגדל תגור וטובם לא יחדל

אדם הטומאה יש היא כאשכול
 כוורת ארוכה בית נסר
 העושה והויז לכל יבול

סגום כל החורש לא תחסר
 כיצד בוצרין מראות ובהרת³
 הכל ויש כל גופה אל תסר

אלו הפורה בכותרת
 השחין הנתקים ככלה
 כל כל עשרה כיצד סופרת

רבי אליעזר אומר עגלה ג'
 רבי אליעזר אומר פרת
 שבעת ימים פרת מהוללה

המביא המקדש ומרת
 חמשה שנים ותתחבר
 לצלוחית כל צלוחית ושרת

(6) אהלות³ נגעים (2) פרה

האזוב הקצר ותדבר
אל שלשה האשה שהיתה ^(א)
הרוטב הזורק טובת סבר

השרץ ומקום בחכמתה
הקדר והדר זיתים אשר
הנועל בית הכר חשוקתה י

שש מעלות טמא שם ביושר ^(ב)
רבי יוסי המניח מעין
כל המעורב יש גם בכושר

ארץ אלו על כן בראש מנין
שמאי וכל היר המסלת ^(ג)
בנות יוצא ובא טובות קנין

דב הרואה נקיה כסולת
האשה תנוקת וכל משקה ^(ד)
זיעת בתים ושק שם נקהלת

השוהה לשתות בם תתחקה
מי שטבל וגם המעלה
הרואה והכל על מעקה ^(ה)

^(א) טהרות ^(ב) מקואות ^(ג) נדה ^(ד) מכשירין ^(ה) זבין

הזהב והטהור לא תסולה
 רבי יהושע תמנת מדות
 הנוגע בזב רבת פלא

המכנס משקה וכל ידות ^(ה)
 ואוכל מעשר בתוך הגן
 מי רביעית נטל הנצמדות ^(ג)

המכנים בו כיום נותנות דגן
 וכל שהוא זיתים יש צריכין ^(ג)
 סביבות עולמי כרמות אגן

יום עמודי תבל בעז יכין
 אוהזה בורעי פן אתמוטט
 ברעת דורותי כי אין מבין

ליל אתבודד בעיון לשוטט
 חקירות לשלח לברור דבר
 מתוך דבר כבגדיש חוטט

מלא משאלות לב רך ונשבר
 בוחן כל סוף משם ראש הראשים
 לידע אלה דעת זך ונבר

^(ה) טבול יום ^(ג) ידיים ^(ג) עוקצין

מלכות המה אין כם פלגשים
ובמחקר כבודם ופשיטותם
ילאו כחות כל דין וכל חושים

הבט שערי בית מנוחתם
כל דורש אמונה בצלם דר
ומסלת הר סיני מסלתם

סוככות בגנים על שש ודר
לבקרים פלאות לפרסם
ודרכיהן נועם בלי דרדר

מתהלכות וענן יכסם
ונערותיהן על יד יאור
מושכות מים אל ערוגות בושם

אם יזרח לך שמשם אזי יאור
אם תשקוד על פתחם אלי יאמר
גם ברוך תהיה ומי יאור

אל שבחם מלי מדלי מר
כי כל אף ויצר חמת עכשוב
ימתיק מתק צופם וכן כל מר

הט לבך אלי תלמיד השוב
אם ילדי שכלך בהם רכים
חשוב דע וחבור אהר ישוב

תמצא גופם מורכב מהפכים
ומדבר כנפש בקרבם
ודבר אל עדי ונוי מסכים

אולם ההפך מחלוקת שבם
להכמים אשר אין לה מחשה
וביד מדות מתמוזג סוד ריבם

והנפש כח תורת משה
ופסוקים ממקור יסודה
המשלימים עצמם רך וקשה

ואשר כעדי דברי המדה
על להידן המאירים כמו
תורי זהב נקראים אנדה

כן היא תכונת איש על מקומו
בנוי מן העפר ומאמש
ההפכיים כל אחד בתחומו

ובהשלם מזגם תכף ממש
תבא בו נפש בה הוא הי משכיל
וסגולות ועדי אז יחומש

בני בני איני הולך רכיל
אם תדע סוד תורה שבעל פה
למה ידמו לפני אדם תכיל

משם נקל תעמוד על מצפה
לידע גם כן למה נראו־אל־י
צורת נשים אחר עיון יפה

עת הראשון מיום ספו אילי
בטל משל וגורו על שירים
לכן חלש קולי ושאר כלי

לכן שכתו למקומי בהרים
או נעלו ועלה מנינם
המש מאות שתיים ועשרים

וכבר ראה לבי ראש קנינם
רגע המצאם הוות לאיש
ויולדות בנים הן זכרונם
כמן בצנצנת ולא הבאיש

המאמר הששי מן ההיכל

יום הייתי על מלאכתי נחפו
אמרה לי אם שלמת המדות
במשליה הנחמדים מפז

בני הפעולות הנכבדות
אין איש ממעיקים בהם נמלט
או ממתעה ומשים מצודות

הבט מול נחמיה לסנבלט
והבא משמאל עמידתו
לכן יהוצדק מימין בלט

הנצב במשעול לתקופתו
המכוון שנית אשר הוצץ
לכל בינו ובין שלימותו

אם פגע כך או אשו יתנוצץ
מנוול זה משכהו למדרש
אם אבן אם ברזל שם יתפוצץ

אם מעיקים או איש אשר חרש
עליך רע בסתר ומלשני
בצום ובתפלה הן יגורש

בכח מלולה קמתי אני
ואלך מהלך גדול ורב
בכל פונות פונה אל ימיני

אז על דרך אפגע צר וריב רב
מן כת הצעירים הוא ומקטרג
היך שנון לשונו דרך ורב

באגרת אגר וכאורג
מהבר דרשות ומרים קול
הציק לבני עמי עוד מהורג

ומעורר המונים בנו לסקול
גם מהניף והכביד משפטו
מחול ימים לו ישקל שקול

כן תלמידיו יוצאים לאטו
לככות נר הדת ועוללי
לקחת ממני נוטים גטה

בהורים ובתולות הוי אללי
צועקים וזקני אז אמרו
הי מה רבו קמים עלי

אחרי זאת מעי חמדמרו
 כי עלה המשחית לנגוף בעם
 בם כלה פגעיו וימדרו

ונתן בקולו קקול רעם
 בבחורי המד עשות כלה
 אז הכתם הטוב הלא יועם

על ילדים עולים במסלה
 יגזור ליום ולילה עד הצות
 קצם ויכריתם בהמזלה

מוגביל עולם ושבע ארצות
 עד אן על גזתי יהי חורב
 ועד אן בנפשי אשית עצות

הן על שמך אבטח לא בהרב
 יהי דברך מרפא וצרי
 כאז טלך שם בהר חורב

עת רב ישבתי בנקרת צורי
 מצפה אל מלאך אור שכינה
 יעבור על פני ירפא צירי

עת קט חלמתי אראה תמונה
 תחלוף ככזק לא באורך
 אצעק עמוד עמוד איש לא פנה

ואעמוד היום על אם הדרך
אשאל כל עובר לנתיבות עולם
אן תאות נפשי תמצא ערך

ובחפשי חרדי לבי כולם
יעדתי פני אל ארץ בבל
אולי לא אשוב מסברי נכלם

נהרות עברתי לבן שובל
חשפתי וכן על מעון דובים
אקרא אל יוצרי מכין תבל

נשאתי עוד רגלי לא בצבים
אל ארץ הצבי אל אחורי
סובב סובב אחר ימים רבים

ואשית עין ולב סוד דברי
למסלה ואסן כה וכה
לירע מתוך עמי חשבון מזרי

חכמי ישראל כל איש כערכו
מימי זרובבל מדרשיהם
מדרגת כל אחד ויין נסכו

אחר לגולה לבני בניהם
אשא עין הלאה למרחוק
מתי אשוב מתי אשמח בהם

כי רב מהלך זה עד בלי חוק
 כל ארץ הצפון כל ספרד
 תרתי צרפת ולא מתוך שחוק

ים עברתי אל פֶּאֶם והיום רד
 אזי בקצרה קם לבי לחזור
 אל מזרחו אשר משם נפרד

ובכן שמתי האמונה אזור
 קסת סופר הבאתי על מתני
 מגלה זו ואלהים יעזור

אנה פנו אז רגלי מחני
 אשר אמצא אלה מתהלכים
 לא כקורה לא כתיבה בוני

מתחבאים בצדי דרכים
 מקשת נחושה חרב שמד
 וכאיש נדהם בסבך מסתבכים

אנה כלו עם אשר לא ימד
 שפחה מהם אומרת זה אלי
 נביא מהם אליו שמש עמד

לכן ישום הלב תשש חילי
 לכן רעי אכתוב כמתחרט
 לכן פני רעים אפשוט חלי

אחר קוצרי אויבי אניד חרט
הן מטפחתי עלי זה לקטתי
הלא מצער הוא פרטי פרט

מחרב מלך ככל התהלתי
מדם טיטום הרג אדריינום
זאת מצאתי וזאת פלטתי

רבי אליעזר ⁽⁶⁾ בן הרקנוס
הלל ⁽³⁾ שמאי אבטליון ושמעיה ⁽²⁾
ושמעון הצדיק ⁽⁷⁾ ואנטיגנוס

⁽⁶⁾ הוא ר' אליעזר הגדול והוא ר' אליעזר הנזכר בתלמוד
סתם שנשא אחותו של רבן גמליאל השני ר"ל אבי אביו
של רבינו הקדוש ותלמיד רבן יוחנן בן זכאי היה
⁽³⁾ הלל הוא מזרע בית דוד מבני שפטיה בן אביטל והוא
ראש נשיאות והוא הלל הזקן שעלה מבבל והיה ימיו
מאה ועשרים שנה

⁽²⁾ שמעיה ואבטליון גרי צדק היו

⁽⁷⁾ שמעון הצדיק היה כהן גדול אחר עזרא ושמו הראשון
עדו בן יהושע הכהן הגדול ודורו דור שני לאנשי כנסת
הגדולה ובימיו עלה אלכסנדרוס על ירושלים להחריבה
שנת מ' לבית שני וסייסו שמעון הצדיק ולא הויק לה ואז
התחילו למנות למניין שטרות ר"ל למלכותו

אצלם יהושע בן סרחיה
 יוסי בן יועזר בכהנתו
 יוסי בן יוחנן ועקביה (ח)

נתאי הארבלי שם בביתו
 יהודה בן טבאי רבי זירא
 ושמעון בן שטח תוך ערתו

מנחם (ט) שם גם בני בתירא
 הם יהודה שמעון ויהושע י
 ורב יוסף אשר סיני נקרא

עוד ר' אלעזר בן שמוע י

-
- (ח) הוא עקביה בן מהללאל
 (ט) מנחם הוא חבירו הראשון של הלל שמת ולא נחלקו
 שעליו אמרו יצא מנחם ונכנס שמאי
 (א) שלשה אלה הם בני בתירא וכשתמצא בתלמוד בני כדורא
 סתם הוא ר' יהושע בן בתירא
 (ב) מעשרה הרוגי מלכות הידועי ומת במלכות אדריינוס וכל
 מקום שתמצא בתלמוד ר' אלעזר סתם הוא ר' אלעזר בן
 שמוע

רבי חייא (א) גם רבי יוחנן (ב)
והוא הוא בן בנ בנ הידוע

שם ריש לקיש (ג) כזית רענן (ד)
ורב כהנא (ה) הראשון עמו
יוסי בן יהודה (ו) גם שאנן

(א) הוא ר' חייא הנזכר בתלמוד סתם והוא שהיה רב בן אחיו
קורא לו חביבי והיה בימי רבינו הקדוש כראמרינן פרק
מרוכה רבי ור' חייא הוו קא אולי בארחה והוא שחבר
התוספתא והוא שהיה חבר לר' אושעיה ור' שמעון בני
רבי בחבור ברייתות ומכילתות

(ב) ר' יוחנן סתם הנזכר בתלמוד הוא זה והוא שהיה ראש
ישיבה בירושלים שמנים שנה אשר חבר התלמוד הירושלמי
והיה תלמידו של ר' אושעיה ברבי

(ג) הוא ר' שמעון בן לקיש שנשא אחותו של רבי יוחנן כדאיתא
פרק השוכר את הפועלים

(ד) רמז למה שאמר ליה ר' יוחנן חילך לאורייתא עיין במקומו
(ה) שני רב כהנא היו כמו שיבא וזה הראשון הוא שעלה מבבל
במצות רב וישב לפני ר' יוחנן אצל ריש לקיש או תאמר

במקומו כמו שתמצא כהנאל בתרא

(ו) הוא ר' יוסי בר יהודה

רבי יהושע (ח) גם פלימו
 אחר כן רבי שמעון בן יוחי (ג)
 ובנו עמו ואלעזר שמו (א)

רבי יהושע בן לוי (ד) ז'
 זרב יוסף בנו זעבר אל
 ישמעאל (ה) העולה בנחוחי

עוד רבי חנניה בן גמליאל (ו)
 אלעזר בן ערך רבי סימון
 רבי צדוק שמעון בן נתנאל

(ח) ד' יהושע זה הוא ר' יהושע בן חנניה וכל מקום שתמצא
 בתלמוד ד' יהושע סתם הוא ר' יהושע בן חנניה ואב צ"ד
 היה ופתמי היה

(ג) כל מקום שתמצא בתלמוד ר' שמעון סתם הוא ר' שמעון
 בן יוחי

(א) הוא ר' אלעזר ברי' שמעון

(ד) קפץ לגן בסני מלאך המות כראיתא בפרק המדיר

(ה) הוא ד' ישמעאל בן אלישע בן גמליאל זהו א' מעשרה חרוגי
 מלכות זביד שיטוס מת

(ו) ר' חנניה בן גמליאל ר"ל בן דבן גמליאל הזקן

רבא (א) רבי מאיר אוכל רמון (ב)
אביי חנניה בן חזקיה
חנן בן אבשלום הוא ואדמון (ג)

עוד רבי אלעזר בן עזריה (ד)
שמעון דודו (ה) מנחם בן סגנאי
נחום לבלר שמעון בן עקשיא

(א) רבא היה תלמידו של רבה בר רבא אבל אביי היה
תלמידו וגרלו כאב ועל אשת רבה היה אומר אביי אמרה לי
אם ושם אביי הראשון נחמני אבל רבה רבו לא היה קורא
לו נחמני כשמו לכבוד אביו שהיה שמו כן והסב שמו אביי
להיותו יתום למה שנודע מנוטריוקון שלו פרק השולח גמ'
אביי אירכס ליה המרא וכו' אמר ליה אי לא דנחמני את
(ב) ר' מאיר נודע עניין לכתו אחד אלישע אחר שאמרו עליו
רמון מצא וכו' כראיתא פרק אין דורשין ושמו הראשון ר'
נחמיה עוד היו קורין לו נהוראי אבל כשרצו הוא ור'
נתן לבייש רבן גמליאל כנו שמו אהרים ולא נזכר עוד
כשמו ור' נתן יש אומרים ואביו של ר' מאיר גר צדק ור'
מאיר לבלר היה

(ג) חנן ואדמון חברים היו ע"י פרק שני דיני נזרות
(ד) רבי אלעזר בן עזריה הוא עשירי לעזרא הבדן
(ה) ושמעון דודו הוא שמעון אחי עזריה

שמעון בן הסגן בן כהני ח)
 שמעון ויהודה בני אלעזר
 רבינא³ חנניה בן חכניאי

וישבב הסופר תחת אכור
 ושם רבי הצפית התורגמן א)
 אצל רבי טרפון בן ביר זרד

יוהנן בן זכאי ס) ורב נחמן י)

- ח) ר"ל ר' שמעון בן חנניה סגן הכהנים ונקרא לפעמים בתלמוד בן הסגן סתם
 3) רבינא זה הוא רבינא הראשון תלמידו של רבה כי שני רבינא היו כמו שיבא
 2) מהרוגי מלכות שניהם בידי אדריינוס
 7) מהרוגי מלכות גם כן
 ס) רבן יוהנן בן זכאי דור עשירי אל זרובבל והיו ימיו מארה ועשרים שנה כמו הלל מ' שנה נתעסק בפרקמטיא ומ' שנה למד תורה ומ' שנה שפט את ישראל ולמדם תורה ואבאם קרא ראש הלסטיים היה בן אהותו וכשבא אספסיינוס על ירושלים הוא יצא אליו בלש והלה פניו שיצא אליו רבן יוהנן בן זכאי וידבר לו ואז יצא לו וכברו ונשאו לרוב ההכמה אשר מצא בו
 י) רב נחמן זה הוא הנוכר בתלמוד סתם שהיה ראש ישיבה

עקיבה בן יוסף (י) בן לכאים

בימי רב יהודה כראיתא בפרק עשרה יוחסין שזמניהו לפניו לדין והוא איש לעצמו ואין לומר שהוא רב נחמן בר רב חסדא שהרי רב חסדא היה תלמידו של רב יהודה ואין לומר שרב נחמן בן תלמידו היה ראש ישיבה בפניו ומזמנין אותו לדין לפניו וכבר היה רב הונא חברו של רב יהודה וקטן ממנו בחכמה קורא לרב חסדא חסדא חסידא כראיתא בפרק החובל ואיך היה בנו מספיק לזמנו לפניו ועוד מצינו רב חסדא שלח ליה לרב נחמן כראיתא בפרק המניח את הכד שמשמע עכ"פ שרב נחמן אחרי היה ברורו זולתו בנו כי אלו שלח לבנו לא אמר בלשון הזה א"כ רב נחמן הנזכר סתם הוא איש לעצמו זולת רב נחמן בר רב חסדא ואין לומר שהוא רב נחמן בר יצחק שהרי מצינו בפרק אלו מציאות אמר רב נחמן אמר שמואל ער ר"ב חדש ובאותה הלכה בקרוב אומר אמר רב נחמן בר יצחק וכו' א"כ הוא זולתו גם התבאר לנו מדברי הגאונים שרב נחמן בר יצחק לא היה ברורו של רב יהודה א"כ אינו רב נחמן סתם שהיה ברורו וכן התבאר ברורות רב נחמן בר פפא ורב נחמן בר הונא היה אחרון עד שנשאר אחרי רב אשי א"כ רב נחמן סתם איש לעצמו הוא רק רב נחמן בר כהן לא ידענו דורו ומסברא אינו הוא (י) הוא ר' עקיבה הנזכר בתלמוד תמיד סתם והיה מהדוני

ויהודה בן בבא (ה) הנאמן

עוד שלשה רבן שמעון באים
 ושני רבן גמליאל ביניהם (3)
 מבית הלל הם מבית נשיאים

רבינו הקדוש אחריהם
 שמעון וגמליאל ואושעיה
 אלעזר הקפר כי בניו הם

אחר רבי שמעון בן מנסיה (2)

מלכות ויוסף אביו של ר' עקיבה גר צדק היה ור' עקיבה
 תלמידו של ר' אליעזר בן הרקנוס

(1) וכן ר' יהודה בן בבא מהרוגי מלכות היה

(2) הא לך סדר נשיאות מהלל עד רבי הקדוש הלל שעלה
 מבבל רבן שמעון בנו רבן גמליאל הזקן בנו רבן שמעון
 בנו הוא הנהרג למלכות על יד טיטוס ורצה להרוג גם רבן
 גמליאל בנו ובפיוס רבן יוחנן בן זכאי נתפיים ולא הרגו כי
 כן צוה לו אספסיינוס בשובו רומי שיחלוק כבוד לרבן יוחנן
 בן זכאי רבן גמליאל בנו רבן שמעון בנו ר' יהודה הנשיא
 הוא רבינו הקדוש וכל מקום שתמצא בתלמוד רבי סתם
 הוא הוא והוא אשר חבר המשנה

(3) ר' שמעון בן מנסיה חברו של ר' יוסי בן משלם הנזכר
 למטה בקרוב ונקראים שניהם קהלא קדישא

שמעון בן יהודה רבי אירי
ויעקב איש כפר חמיא

ויוסף איש הוצל (ח) בא לנגרי
אהריו רבי יוסי בן קסמא
סמכוס עמם גם נחום המדי

רבי מישא (ג) אלעזר חסמא
ושם רבי דוסא (ג) בן הרמינס
רב יהודה (ד) ויהודה בן תימא

(ח) יוסף איש הוצל הוא הנקרא יוסף הבבלי
(ג) ר' מישא איש לעצמו הוא וכך שמו והוא בר בריה דר'
יהושע בן לוי ואף על פי שמצינו בשנת התלמוד בעירובין
על ר' מאיר לא ר' מאיר שמו אלא ר' מישא שמו הנה
עכ"פ ר' מישא נמצא שם בלתי ר' מאיר כן מנה אותו
הראב"ד והחכם הברצלוני והרמב"ם ג"כ בפ"י המשנה
בראשיתו

(ג) רבי דוסא איש קרום הוא והיה ברורו של שמעון הצדיק
אבל האריך ימים עד ימי ר' עקיבה והיא אורך ימי רב מאד
(ד) רב יהודה זה הוא רב יהודה בר יחזקאל וכל מקום שתמצא
בתלמוד רב יהודה סתם הוא זה והיה שמואל רבו קורא לו
שינא והיה ראש ישיבה בנהרדעא

רב (ה) ושמואל ושמעון בן גנס
אלעזר בן צדוק שם במדרש
ויהודה הגתתום (ג) אצל אנם

(ה) רב שמוז לשנים אבא ותלמידיו כנו את שמו רב והיה בן
אהיו של ר' חייה. והיה ר' חייה קורא לו בר פהתי מלשון
פחת יהודה ובסוף ימי רבי הקדוש ירד רב לבבל וברשותו
שנת תק"ל לשטרות כפי מה שכתב החכם הברצלוני מרברי
שמואל בן הפני ומצא שם ר' שילא ובהיות רב עניו מאד
לא רצה להיות ראש ישיבה כל ימיו של ר' שילא עוד לא
רצה להיות ראש ישיבה בנהרדעא שהיה מקומו של שמואל
והלך לסורא היא מתא מהסיא ושם היה ראש ישיבה עד
שמת שנת הרי לך שמתהלת הכמי המשנה עד סופם
ר"ל מימות שמעון עד רב שהוא קצם הם תק"ל שנה שהרי
בימי שמעון הצדיק בא אלכסנדרוס על ירושלים וגשא פני
שמעון הצדיק ולא הציק לה והתחילו במניין שטרות לזמן
מלכותו כמו שנודע

אמר הרב הריאטי מבי"ע זה אשר סדרנו לך מעניין
רב למען תדע כי בימי התנאים נולד רב ונמשך בהכמה
ולכן אמרו רז"ל רב תנא הוא ופליג עד כאן לשון הרב
הריאטי ז"ל

(ג) יהודה הגתתום מעשרה הרוגי מלכות היה

רבי אלעאי מתיה בן חרש
ורבי אלעזר^(ח) איש ברתותא
שמואל הקטן^(ג) חכם חרש

קרנא^(ג) רבי שמעון בן חלפתא
וחנניה סגן הכהנים
ורבי חלפתא^(ז) איש תמרתא

וחוני המעגל שמה לפנים
אליעזר בן יעקב גם כן
ורבי הרקנוס בן רוזנים

וחנניה בן אנטיגנוס שוכן
ואצלו יוהנן בן ברוקה
וישמעאל בנו חכמות חוכן

-
- (ח) הוא ר' אלעזר בן יהודה איש ברתותא
(ג) אל תחשוב ששמואל הקטן הוא שמואל חברו של רב כי
שמואל הקטן זולתו הוא וקדם לו דורות
(ג) קרנא הוא הנקרא דייני גולה
(ז) הוא ר' חלפתא בן דוסא

ושם בן עזאי (ח) דריש בשוקא
 ושמעון בן זמא (ט) יושב תנחה
 אבא שאול מדבר בצלקת

יוסי בן משולם (ג) זכין הוא
 גם רבי נחוניא בן הקנה
 ויהודה בן סימון עמו ישהה

רבי יוסי ברבי חנניה
 ורב אחא בר רב רבי נתן (ד)
 מנחם בן סימאי (ס) רבי מונא (א)

(ח) עניין ר' שמעון בן עזאי נודע שחיה דורש בשוקי טבריה
 (ט) אמר וכבר הירא שמעון בן זמא יושב ותורה עבר ר'
 יהושע וכו'

(ג) יוסי בן משולם ור' שמעון בן מנסיה כמו שאמרנו היו
 נקראים קהלא קדישא

(ד) ר' נתן זה הוא ר' נתן בר אבא

(ס) ר' מנחם בר' סימאי הוא הנקרא בנג של קדושים

(א) ור' מונא איש ירושלמי היה

נחזניה הכבלי בן אלנתן
ורבי חנניה בן תרדיון (א)
רבי יקים (ב) ורבי יונתן (ג)

רבי ייסא (ד) יושב בהר ציון
יוחנן הכהן בן מתתיה (ה)
ויהודה הכהן נעים הגיון

עוד רבי ישמעאל בן נחמיה
חזקיה אבא שאול בן במתית
יוסי בן אליקים רב מנשיא (ו)

אחר רבי אבהו טוב התבנית (ז)

-
- (א) מעשרה הרוגי מלכות היה
(ב) הוא ר' יקים איש המד
(ג) הוא ר' יונתן בן אלעזר
(ד) ר' ייסא איש ירושלמי הוא
(ה) מתתיה הוא השמונאי
(ו) הוא רב מנשיא בר תהליפא והנה תמצא לו בנים אחרים
זולת רב מנשיא כמו שיבא
(ז) טוב התבנית היה כי כבר אמרו פרק השוכר את הפועלים
שופריה דר' אבהו כעין שופריה דיעקב אבינו וכי

ורבי יהושע בן קרחא (ח)
יוסי בן אלישע נמשך שנית

ונחום איש גם זו שר מנוחה.
מנחם (3) עזר ידוע הבבלי
עם ישמעאל (2) סבא הנעים שיחה

ועזר רבי יוסי הגלילי
אליעזר חנינא בנים לו
אחר כן נחמיה איש בית דלי

אלעזר ברבי יוסי מולו
ויהושע בן הרקנוס יערים
חמא בר חנינא (7) בא בגבולו

רבי יוסי כהן אצל אורים

(*) בן קרחא ר"ל בן ר' עקיבה שקראו לו הקרחני

(3) הוא ר' מנחם בן הננאי

(2) החניה דר' חנינא הוה

(7) חמא הוא ר' חמא בר חנינא

איסי בן יהודה (ח) זגם חלפא (ג)
רבה (ג) בר נחמני עוקר הרים

דבי לוי (ד) שמעון איש המצפה
דבי יצחק (ה) הנמאל המצרי
אלעזר בן חרסום כספי נחפה (ו)

(ח) איסי בן יהודה נקרא ג"כ איסי בן גזל א"יה זנקרא ג"כ
איסי בן גמליאל ונקרא ג"כ איסי בן מהללאל
(ג) חלפא הוא חלפא בר אנרא

(ג) כל מקום שתמצא בתלמוד רבה סתם הוא רבה בר נחמני
חברו של רב יוסף והיו קורים לו עוקר הרים ולרב יוסף
סיני כמו שזכר למעלה ותרע כי רבה ורב יוסף מתלמידי
רב יהודה ורב הונא הם שהיה רב יהודה ראש ישיבה
בנהרדעא ורב הונא בסורא ואף על פי שהיה רב יהודה
גדול בחכמה יותר מרב הונא הרבה הגה מפני שהיה רב
הונא קרוב לנשיא גברא ישיבת סורא ואחר מות רב יהודה
הלכו תלמידיו אל ישיבת רב הונא ורבה זה הוא שחבר
קצת הרבות אבל בראשית רבה נראה שר' אושעיה ברבי
חברה

(ד) הוא ר' לוי בר רב הונא
(ה) הוא ר' יצחק בר נחמני
(ו) לעשרו תארנוהו כן

ועוד ר' יוחנן בן נורי
 רבי ישמעאל ברבי יוסי
 רבי אבא (ח) ושמעון שזורי

יוחנן סנדלר איש מעשה
 ורבי אלעזר בן פרטא
 עם זכריה בן קבוטל חוסה

ר' נחמיה (ג) בבא בן בוטא
 רבי יוחנן בן החורני
 אלעזר מודעי נעים שטח

רבי אפס שמעון החמוני
 ואצלו זכריה בן הקצב
 רב ששת רבי יוסי בן חוני

יוסי בן דורמוסקית עמם נצב
 ויוחנן בן גדגרא שונה
 עם רבי נהוראי (ג) טוב המחצב

(ח) ר' אבא הוא ר' אבא בר ירמיה

(ג) הוא ר' נחמיה בר' ברוך

(ג) אף על פי שתמצא ואמרנוהו גם כן אנחנו שר' מאיר היו
 קורין לו גם כן נהוראי דהבאר לנו מדברי הגאונים כי ר'
 נהוראי אחר היה שם

יונתן בן ישוע^(א) שם חונה
יוסי בן החוטף^(ב) בא לפני
ואחריו לויטם איש יבנה

גם רבי דוסתי ברבי ינאי
דוסתי אחר בכפר דמא קנו
לוי סבא ושם אליוענאי

רבי שמעון בן יקים על כנו
ושמעון בן יהוצדק שוחר
רבי פדת חנניה איש אונו

רבי יוסי בן יהודה אחר
בכפר בבלי וסודות דת חומד
ושמעון^(ג) דמן צור סחרב סוחר

שכ יונתן בן עוזיאל עומד^(ד)
ורב יהושע^(ה) לו כשמש
חלפתא^(ו) בר יוסי יושב למד

- (א) ישוע זה בן חמיו של ר' עקיבה הוא
(ב) הוא ר' יוסי בן החוטף אפרתי
(ג) הוא ר' שמעון בן יעקב דמן צור
(ד) יונתן בן עוזיאל מתלמידי הלל וגדול שבמלם היה
(ה) הוא רב יהושע בריה דרב אירי בר אבין
(ו) הוא ר' חלפתא בר' יוסי

אנקלוס (6) גר מתרגם החומש
 רבי יהודה ברבי אלעאי (3)
 ואבא חלפתא (2) משם לא מש

בית שפיאם אמצא למסעי
 יוסי בר אבין ורבי שילא
 חנינה בר חמא (7) בחורך שועי

- (6) תנחומא הביא עניין של אנקלוס הגר ונכרו של אדריינוס
 קיסר היה
 (3) כל מקום שתמצא בתלמוד ר' יהודה סתם הוא ר' יהודה
 בר' אלעאי ותלמידו של ר' אלעזר בן עזריה היה
 (2) הוא אבא חלפתא איש כפר חנניא
 (7) הוא ר' חנינה בר חמא שאמר רבי שיהיה ראש ישיבה
 אחריו והוא ר' חנינא הנזכר בתלמוד סתם בכל מקום
 לדברי הראב"ד ורבי שלמה אומר פרק כמה אשה יוצאה
 שלא קבל עליו ר' חנינא מפני שהיה ר' אפס גדול ממנו
 שתי שנים

אמר הרב הראשי מביע ואלישע בן אבויה לא זכרתי
 במאמרי זה יען לא יצדק עליו הלשון אשר הסכמתי
 להשלים בו המאמר ועיניך רואות ר"ל קציצו הנודע עד
 כאן לשונו וצ"ל

זנתן בן עמרם גם סגולה
ופנחס בן יאיר רוכב המור (ח)
אשיאן אבא כהן בר דלא

ומר בר רב אשי ומרי בר מר
יהודה מר (ג) ומר בר רבינא
ואבא מר (ג) בית רב פפא ישמור

עוד אבא בר מרי רב ברונא
ושמעון חסידא ורב עמרם (ד)
אלעזר בן רמא ורב חנא (ה)

רב מרדכי קראתי אז קול רם
ושמעון (ו) בן יוסי בן לקוניא
וחנן בן פנחס לראות אורם

-
- (ח) עניין חמורו של ר' פנחס בן יאיר ידוע
(ג) הוא יהודה מר בר מרימך
(ג) אבא מר אבא בר פפא הוא ונקרא אבא מר
(ד) הוא רב עמרם חסידא וכאלו כנוי חסידא שב לשניהם
(ה) הוא רב חנא בר אהילאי
(ו) ושמעון בן יוסי הוא אחוה דאימיה דרבי

עוד רב עליש ורבי ברכיה
 יוחנן אלעזר (א) אל דהבאי
 בנים ועמהם רב שרביה

ורב אחא סבא בן מאהבי
 שמואל ורמי (ב) אנשי דעה
 בני אבא ולא אנשי הבאי

אחד רב זכיר מנהדרדעא
 אבא בנימן ורבי דוסתי
 בן יהודה וגם רבי אילעא

רב ירמיה רב אחא מדסתי (ג)
 רב חייה בר אשי רבי בעקא
 רב חמא בר גוריא כן בא אתי

אילפא רב מנשה (ד) ורב איקא (ה)
 ורב אחא בריה ומרימר
 רב ארא בר מתנה רבי חידקא

-
- (א) הם ר' יוחנן בן דהבאי ואלעזר בן דהבאי
 (ב) הם רב שמואל בר אבא ורמי בר אבא
 (ג) כנוי מדסתי שב לשניהם כי גם רב ירמיה מדסתי היה
 (ד) הוא רב מנשה בר יעקב
 (ה) הוא רב איקא בר אמי

רב זידא רב עלאי ורב יימד (ח)
אלעזר (ט) אבימי מהגרוניא (י)
ואמימד ומר בר אמימד

רבי פנחס (י) מרי בר חנניה
אחר רבי תנחום בן חנניאל
גם רב ענן ורבי ירמיה (י)

רב קטינא רבה בר אדילאי
אפרים (י) מקשאה זך סכרא
וכן עולא בריה דרב עלאי

הייה בר רב ואפרים (י) ספרא
ומר זטרא בריה דרב מרי
ורב ייבא סבא טוב הצודה

-
- (ח) הוא רב יימד בר שלמיה
(ט) הוא ר' אלעזר מהגרוניא וכנוי שם העיר שב לשניהם
(י) אבימי מהגרוניא בן רחבה היה
(י) הוא ר' פנחס בן חמא
(י) הוא ר' ירמיה בר תחליפא ואם אין שם כי אם תחליפא
אחד אי"צ ד' בנים היו לו כמו שתמצא
(י) תלמידו של ר' מאיר הוה
(י) תלמידו של ר' שמעון בן לקיש הוה

רב אהרן נענח בדברי
 רב עובדיה מר זטרא חסידא
 רבה בר רב שילא גם זעירי

רבי נחום איבו ורב חסדא
 מר קשישא ומר ינקא פניו
 גם רב נחמן בנו נושא חמדה

שם רבי בנאה (א) על ציוניו
 ורבי יהודה בן נקוסא
 רב יוסף בר אבא למזל פניו

הונא (ב) בר מרימר ורב חסא
 ורב פנחס בריה ורב יצחק (ג)
 ושם רבי חנינא בן דוסא

רב סמא בר רבא בא ממרחק
 אבטולמוס (ד) רב שמואל בר מרתא
 ורמי בר חמא עלי חוק חק

(א) נודע עניינו דהוה מציינ מערתא דרבנן כדאיתא פרק חוקת
 הבתים

(ב) הונא הוא הונא מר בר מרימר

(ג) הוא רב יצחק בריה דרב אדא

(ד) הוא אבטולמוס בר יוסי

רב אמי ורב סמא בר ריקתא
רב אונייא יהודה בן סכיון
רבנא נחמיה ריש גלותא

ובאספורק רב יוסף וגוריון (א)
רבי יהודה ברכי אבא
בן פטידין יורד מהר עליון

רב שלמן רב אדא בר אהבה
רב מרי בריה דבת שמואל
הוא מרי בר רחל (ב) ומר עקבא

רבי ינאי ברבי ישמעאל
ורבי שמעון ברבי שמא
רב בר שבא רמי בר יחזקאל

אבוה (ג) דשמואל מלא חכמה

(א) גוריון דמן אספורק זה נסתפק לנו אם הוא גוריון בן אשיטון
הנזכר למטה ומפני שמצאנום בכנויים שונים שמנו שניהם
(ב) רחל זו בת שמואל היתה ונשבת לבין הגוים ובא עליה גוי
ונתעברה וילדה בן ונתגייר אותו גוי וקראו לו איסור
גיורא וכשגרל הבן והיה חכם קראו שמו מרי אחר כן רב
מרי עיין פרק היה קורא ובכתובות גם בכבא בתרא ומ"ק
(ג) הוא אבא בר אבוה

אחר רבי דוסתאי דמן בירי
אבין הלוי אחא בר סמא

רב חביבא ^(ח) אבא דמן ספרי
נחמיה עמסונאי רב המנונא ^(ט)
רבה בר אבוה וחמא בריה

עוד רב יצחק ^(ג) רבה בר בר חנא
רבה בר ירמיה רב רחומי
רבה בר רב הונא רבי יונה

רבה בר רב סחורה רב שימי ^(ד)
רבה בר נתן רבה בר עולא
רבה בר אחי ורב טביומי ^(ס)

^(ח) אל תחשוב שיהיה רב חביבא זה ר"ל הנזכר בתלמוד סתם
הוא רב חביבא בר סורמוקי שהבאנו למטה כי בפ"י מצינו
בפרק השוכר את הפועלים אמר רב חביבא אשתעי לי רב
חביבא בר סורמקי וכ"י אבל רבי חביבא מסורא דפרת לא
מנינו אותו אמרנו שמא הוא אחד מאלו ואם אין זה הנה
שלשה היו

^(ג) הוא רב המנונא בר חלוב

^(ג) הוא רב יצחק בר אשיאן

^(ד) הוא רב שימי בר עקבא

^(ס) גם כי ידענו שמר בר רב אשי היו קורין לו טביומי נראה

רבה זוטרי וגם רבי מבלא
רבה בר מרי אבא הלקיה
רבה בר רב חנן רבי אילא

רבה בר רב אדא רב עקביה
רבה בר שמואל ורב שזכי
רבה בר ממל ורב הושעיה

ורב מתנה עם בריה רב טובי
רב ספי רב אדא משוהא
אלעזר ישמעאל בני סאבי

רפרם⁽¹⁾ רבי חנא קרמנינאה
והונא מר לרב נחמן בן
דראו⁽³⁾ רבי יצחק מגדלאה

גוריון בן אשיטון רבי אבין⁽²⁾
רב חנא רב מנשיא בר גדא
אבטולים ואביו רבי ראובן⁽⁷⁾

לנו לפי מה שמצינו שם זה סתם כנבא בתרא ומקום אחר
שהיה שם איש ששמו כן קודם לדורו של מר בר רב אשי

(1) רפרם הוא רפרם בר פפא

(3) דראו הוא דראו בר פפא

(2) ר' אבין הוא ר' אבין בר רב הונא

(7) הוא הנקרא ראובן בן אצמרוכלי

אבא גמ יהודה בני זכרא (ח)
 ורבי מניומי בר רב נחומי
 רבי אדא (ג) רב אחא בר אדא

ועוד רב חיננא בר אבדימי
 רב אדא בר אבא טוב העזרה
 רבי יצחק בר אבא קם לשמי

רב יוסף בר חמא רב עזירא
 אסור רב חביבא בר סורמקי
 רב נחמן בר יצחק ורב פדא

רבי אחא (ג) רבי אפטוריקי (ד)
 ואביו לפניו ורב עבייא
 רבי ביתא בר וזא הנקי

סרחיב (ה) רב נחומי בר זכריה
 אהר רב תהליפא בר מערבא
 רב גמרא רב נתן בר הושעיה

-
- (ח) הם ר' אבא בר זכרא ורב יהודה בר זכרא
 (ג) הוא ר' אדא בר פפא
 (ג) הוא ר' אחא בר פפא
 (ד) הוא הנקרא אבוי דר' אפטוריקי
 (ה) הוא סרחיב בר פפא

ורב שעורים אחי רבא
רבי פרנך ורבי שבתי
רב נתן בר אמי ורחבה

אלעזר זעירא ורב אחי
ורב סמא בריה בר קפרא
ושמעון עמסוני על שפתי

קום רב חמא בר יחזקאל עורה
עם רב גדל בריה דרב מנשי
רב יהודה (f) אחיו ורב ספרא

יצחק בר אבדימי אור לבושי
רבי זכאי ורב משרשיה
רבי חגי (3) הבא מהר קרשי

רב טובת רב זטרא בר טוביה
ורב דניאל בר רב קטינא
רכיש (2) רב חיננא בר שלמיה

(f) כלומר רב יהודה בריה דרב מנשי

(3) ר' חגי איש ירושלמי. היה

(2) הוא רכיש בר ספרא

רבי אסי (א) רב דימי בר שישנא
 נחמן (ב) ורב כהן רבי שמלאי
 ורב אחא בריה דרב הונא

אחורבוי (ג) בר אמי הביא אלי
 יצחק בר בר חנא גם בנעימות
 רב אסי בר נתן רבי מלאי

ויצחק נפחא רב השמות (ד)
 בנימן הצדיק רב חנניה
 רבי אמי בר חמא איש חכמות

וחנא בר איסי רב אויה
 רב אחא ורב חייה ילדיו (ה)

- (א) ר' אמי ור' אסי נקראי דייני א"י והם מתלמידיו של ר'
 יוחנן
 (ב) הוא נחמן בר פפא
 (ג) אחורבוי הוא שם איש
 (ד) שמות רבים היו לו שמו המפורסם ר' יצחק נפחא ונקרא
 ג"כ ר' יצחק בר חקילא ונקרא ג"כ ר' יצחק בן אלעזר ונקרא
 ג"כ ר' יצחק בן טבלא ונקרא ג"כ ר' יצחק בן אחא דשמעתא
 ונקרא ג"כ ר' יצחק בן פנחס דאגרתא
 (ה) כלומר רב אחא בריה דרב אויה ורב חייה בריה דרב אויה

רב כהנא (ח) עוד רבי יאשיה

אל תחלישא אמצא שם בין ידיו

רב הונא רב אחא (ג) בניו היו

אבא בר ממל על תלמי שדיו

אחר רב מלכיה רב מלכיו

רב חזקיה בר טבי כינם חובץ

ושלשה פרטא בם יהיו

רב נחמן בר כהן המקבץ

רבי אבא (ג) בר עלאי ברננים

רבי בנייה עם רבי יעבץ

רב אידי (ד) רב הונא הגבונים

רבי חייא רבי יצחק הנם

בני אבין ארבעה שם חונים

(ח) שני רב כהנא היו כמו שזכרנו

(ג) כלומר רב הונא בר תחלישא ורב אחא בר תחלישא ומבניו

עוד רב מנשיא הנזכר למעלה וכן ר' ירמיה הנזכר ג"כ

למעלה אלא אם היה שם תחלישא אחר

(ג) ר' אבא ור' בנייה אנשי ירושלמיים

(ד) הם רב אידי בר אבין רב הונא בר אבין ר' חייא בר אבין

ובני רבי חייה ⁽¹⁾ במשכנם
 ושמים רב הונא רב שימי ועוד
 רב שמואל כן מצאתיו בינם

יודתי אל בית רב יוסף לסעוד
 ובניו ⁽³⁾ רב פפא רבה אוסף
 עם רב אחא ומר יתמוך יסעוד

ובני רבא ושמים הוא רב יוסף ⁽²⁾
 ורב אחא אמצא עלי ארתי
 עם אבות בר איהי טוב מכסף

ולאביי בנים הם רב אחי ⁽⁷⁾
 ורב ביבי ולרב נחמן כהם
 רבין ⁽⁸⁾ ומר זטרא חיי דוחי

ר' יצחק בר אבין הנמצאים במקומות מקומות מהתלמוד
 ואנו קבצנום כמו שקבצנו רבי' כפי כחנו בצוק העתים
⁽¹⁾ הם רב הונא בר חייה רב שימי בר חייה רב שמואל בר
 חייה המפורים בתלמוד

⁽³⁾ הם רב פפא בריה דרב יוסף ורבה בריה דרב יוסף ורב אחא
 בריה דרב יוסף ומר בריה דרב יוסף המפורים בתלמוד

⁽²⁾ הם רב יוסף בריה דרבא ורב אחא בריה דרבא

⁽⁷⁾ הם רב אחי בר אביי ורב ביבי בר אביי

⁽⁸⁾ הם רבין בר רב נחמן ומר זטרא בריה דרב נחמן

רב חנינא ספי באהליהם
רבי אבא ורבה תוספאה (ח)
רב תנן בר אמי על פתחיהם

רב ברם רב חנינא הוזאה
ורבי שמואל בר נחמני
הלל בנו חבי מחזנאה

חנינא בן עגול רב עיוני
אבא שאול עוד בן אימא מרים
זבן פטיש ושמו רבי מני

בא רב אחא (ג) בר יעקב ער ים
רבי אחא שר הבירה עמי
ורבי חלבו צפון זים

ולרב יהושע בן בין עמי
ורב הונא (ג) שמו ואז אפנע
הונא בר חנינא נוהן לחמי

(ח) כנוי תוספאה שב לרבי אבא ולרבה כי כל אחד נקרא כן

(ג) הוא רב אחא בר בת יעקב

(ג) הוא רב הונא בריה דרב יהושע

ורב הונא בר מנחם רבנע
 ראה בא רב הונא מדיסקרתא
 הריץ רב גביהה (ח) ולא יגע

שם רב הונא בר יהודה מזולתא
 אצל רב הונא (ג) יוצא חלציו
 של רב נתן וכא לי תוך עתה

אבא חנן אמצא ואומר צו
 הראני רבי חייה בר אמי
 אבא בר כהנא שונן הציו

ושאר בני פסא (ג) אחי רמי
 רב דימי בר יוסף רבי חנן
 רב חנא בר בזנא מלאך דומה

בית רב חנן בר רבא תכוונן
 רבי חייה רבי חמא (ד) קרא
 בני יוסף הם לשתות ולהנן

-
- (ח) הוא רב גביהה מבי כתיל ואולי הוא גביהה בן פסיסא
 (ג) הוא רב הונא בריה דרב נתן
 (ג) הנה מצינו אל פסא יותר מעשרה בנים המיוחסים לו כגון
 ר' חנינא בר פסא ור' חמא בר פסא והנה היה שם פסא
 או רב פסא יותר מאחד כמו שיבא
 (ד) הם ר' חייה בר יוסף ור' חמא בר יוסף

ויהודה בר שלום יין התורה
הביא ואבא יוסי בן דוסאי
רבש חלב אל יוסי בן זמרא

רבין בר רב ארא חז מעשי
הראני גם ספוס בן יהודה
בן גביעא (ה) מקהה שן מכעיסי (ז)

ועוד רבי יוסי בר זבידא
רב יהודה אחיו של רב סלא
ויוסי בר לחמא טוב מקרה

רבי לוי (ג) אחיו בלי עצלה
רב יחזקאל חייה בר לולייני
וחנניה בן עקביה חלה

אלעזר בן סדת (ד) למעני
גם חמא בר ספא קרא ובא
רבי יודן שמעון השקמוני

-
- (ה) בבראשית רבה מצינו ששמו בן ובפרק כל ישראל מצינו
שקורין לו גביהה בן פסיסא
(ז) רומז אל ויכחו עם מצרים וישמעאלים וכנענים בימי
אלכסנדרוס
(ג) הוא ר' לוי בר לחמא
(ד) ר' אלעזר בן סדת הוא שהושיבו אותו לפני ר' יוחנן

אחר כן יהודה בר חביבא
אלעזר בן הנר הצועק מר (ח)
ורב שמן בר אבא לא נחבא

רבי שמעון בן סוי שם נשמר
רב יהודה בנו רבי ביסא
רבי המא בנו שלום אמר

או אושעיה (3) בנו כבוד כסה
דרבי וגם רב אדא נרשאה
ורבי אבדימי חסר עשה

זהנה רב ברקא הוזאה
בר המדודי (2) רבי אלכסנדר
ועוד רב שמואל קפוטקאה

רב אסי בר היגי קם כארי
רבי שפטאי ושמעון נזירא
רבי יוסי בן כפר הכפרי

לנחמו על מות ריש לקיש כדאיתא בפיק השוכר ארת
הפועלים

(ח) על נדויו הנודע

(3) הוא ר' אושעיה בר' חמא בר' ביסא

(2) פרק כל הכלים אמר בר המדודי ופי' ב"ה כמו חם דורי
עיין שם

יהודה בר נחמני רב עזרא
ירמיה יוחנן (6) שהם בני
אלעזר ועמם גם בן אגרא (3)

רבי יוסי בר נתן בין שני
חברים יהודה בר זבינא
ויהודה בן גרים (2) במתנה

ידד רב יהודה בר חיננא
אלעזר בן פילא ואחר רב
נתן בר מניומי רבי פרנא

ואז רבי מתון לבו ערב
רבי רוסתי בנו צוה השקה
שמעון בן אבשלום הנערב

ויד רב קשישא החזקה
משכתני אל מרי בר איסק
שרה אבא יודן (7) אל החלקה

-
- (6) הם ר' ירמיה בן אלעזר ור' יוחנן בן אלעזר
(3) אגרא חמוה דר' אבא הוה כראית' בפרק כל הבשר
(2) בן גר וגיורת היה וסופו מת שענש אותו ר' שמעון בן יוחא
בצאתו מן המערה וסבת זה חדע פרק במה מדליקין עיין שם
(7) הוא אבא יודן איש צידן

רבי יוסי בר אבא שם עסק
 עם הונא בר הוון (ה) ורב שישא
 בריה דרב אידי ולא פסק

בנימון בר אידי ימים ששה
 יוסי בן נהוראי עמי עצר
 ולהמנונא זוטי (ג) אמר גשה

ורב מרי בר רב חסא מכצר
 עם מר בר רב חייא הכין אליו
 ולרבי כירים (ג) משמר מצר

רב נהילאי בר אידי עם כליו
 הוא ושמואל (ד) אחיו המתין בבא
 שמעון הפקולי שם בגבוליו

יצחק בר רב יהודה ורכבו
 עלה ומנחם בר יוסי (ה) חקר
 על יוחנן בר רב הונא טבו

(ה) הוא רב הונא בר הוון

(ג) הוא רב המנונא זוטי

(ג) הוא ר' כירים בפרק מרובה

(ד) ר'ל שמואל בר אידי

(ה) הוא ר' מנחם בר' יוסי ונקרא ג"כ ורדימס

בנימין בר יפת ^(ה) גם הוא עקר
רב נחמן בר הונא בראשיהם
בראות רב מנימין ^(ג) רגליו עקר

ועוד רבא רב הונא ^(א) ושניהם
מעיר ברניש רב הונא בר ליואי
אלעזר בן תראי ותראי ^(ד) בהם

רבי זריקא אברן ^(ו) האומר ווי
רב חננאל ויהודה הגדולה
זילאי וזוהמאי רבי זיואי ^(ז)

גם באלי שם רב אדא בר עוא
וכן רב אחדבוי בר רב מהנא
רבה בר מחסיא שומר מצוה

-
- (ה) הוא ר' בנימין בר יפת
(ג) הוא רב מנימין בר חייה
(ג) הם רבא מברניש ורב הונא מברניש
(ד) הוא ר' תראי
(ו) תמצא ענשו ומותו פרק מצות הליצה ודברי רב נחמן ערו
גם כן ושמו היה אבא יודן ולקצר קראוהו אברן ועל כיוצא
בוה נאמר לעולם אל יפתה אדם פיו וכו'
(ז) שלשתם יחד בסוף ברכות

אחר נגש רב יצחק בר כיונא
 ושמעון בן סדת בא מראשית
 עם רבי אלעזר בר אבינא

וליעקב בר אבא לב אשית
 אחר אל נחוניא חופר שיחין (א)
 וכן בן זכריה (ב) אור עששית

ורבי מרינוס לצל שיחין
 הביא עוד רב שמואל בר שילת
 שם יצחק ויהודה בניו נחים (ג)

עוד רב שימי אחר על מסלת
 נהרדעא מתהלך כנגן
 רב שימי בר אשי על מחלת

רב סלא חסירא כאיש מגן
 רבא מפרזקיא רב סחורה
 עם רבה בר עפרון צר למגן

(א) תמצא עניינו ועניין בתו פרק שור שנגה את הפרה
 (ב) הוא בן בנו של ר' זכריה בן קבוטל ששגרוהו לגולה עם ר'
 יוסי בן כפר עיין פרק הרואה
 (ג) הם רב יצחק בריה דרב שמואל ורב יהודה בריה

אחד רב שמעיה בר זעירא
ואבא בר זמרא רב תחלישא
בר אבימי טעונים סהודה

גם שמואל ירחינא צפה
היננא בר אידי מלביש שני
המשה רב שמואל^(פ) תוך כפה

אחד בר רב יצחק והשני
בר יהודה ואחד בר אחא
אחד בר ססרטאי איש לא עני

אחד בר זמרא ומתוך שמחה
לשלשה רב פפא^(ג) היוודים
דרך הערבה קרא הנחה

אחד בר שמואל ראש יודים
אחד בר אבא והשלישי
כריה דרב נתן שם נועדים

(פ) הם רב שמואל בר רב יצחק רב שמואל בר יהודה רב שמואל
בר אחא רב שמואל בר ססרטאי רב שמואל בר זמרא
(ג) הם רב פפא בר שמואל רב פפא בר אבא רב פפא בריה
דרב נתן זהו

המא בר בת הסא אל דרושי
אנשים הראני על עגלות
עוברים ולמולם אכוף ראשי

רב ירמיה בר אבא ותהלות
עם רב יוסף בר מניומי עונה
ורב עקבא בר חמא מושכלות

ורב הונא בר ברכיה מונה
תנים לאותיות ואז תיבות
רבי שמואל בר נהום בונה

ורב חנן בר רב ייבא שוכות
שאלותיו ורב מרי בריה
דרב כהנא מפיק תשובות

רבי חנינא בר פפא קורא
פסוקי ראיה להם לאות
רב חייה (ח) בר הונא דרכם מורה

רבי אחא (ג) בר חנינא לראות
רב חנינא בר כהנא אז קם
וחייה בר אבא אליו יאות

(ח) רב חייה הוא רב חייה בריה דרב הונא
(ג) הוא ר' אחא בר' חנינא

ורבי זכריה (ח) בא לא ריקם
רבי סימאי בר ששון אז חבק
אחיו ענייני השב מרקם

ובני שאול איש באחיו רבך
יוסי ויונתן (3) ובעצם ליל
רב זעירא בארן בם מתאבק

בן לוי בר חייטא בקול הלל
ובני רבן גמליאל ברבי
יהודה נשיאה רבי הלל (ג)

יונתן בן עכנאי האדיק בי
רב נחמיה (7) בר יוסף במעונו
ויונתן בן חסמאי נר הביא

אחר בא שם רבי יוסי בנו
של רבי אלעזר גם אלישע
בעל כנפים אוהב קונו

-
- (ח) הוא ר' זכריה בן אבקיילם
(3) חסד ר' יוסי בן שאול ור' יונתן בן שאול
(2) הם ר' יהודה נשיאה ור' הלל בני רבן גמליאל בנו של ר'
יהודה הנשיא
(7) הוא רב נחמיה בריה דרב יוסף

ומשה בן עזרי אז ישעשע
 עם רב הונא בריה ומסתכל
 ביצחק בר יוסף ועין לא שע

רב שמואל בר בר חנא אוכל
 אצל כרוספדי ויגישו
 גם אל תנחום ^(ה) אחד אבקת רוכל

רוץ ליאונטין כהן ויהושו
 רבי מתניא רבי קשיטא ^(ג)
 הן אביטול ספרא פה יפגשו

גם שמואל בר אבדימי אתא
 יעקב בר אחא ורבי בון ^(ג)
 רבי יוסי בנו שפר מתא

רבינא ^(ד) רב אשי סוף ההשבון
 ועמהם רבים נעלם שמם
 ראשי ישיבות כבריכות חשבון

^(ה) הוא ר' תנחום בריה דר' חייה איש כפר עכו

^(ג) ירושלמים הם

^(ג) ירושלמים הם

^(ד) רבינא ורב אשי הם מהברי התלמוד הבבלי אמנם לא

סיימוהו הם ובימי דבה יוסי ראש רבנן סבוראי עיי מד בר

גם ינוקא^ח דריש לקיש עמם
שא עיניך אליו נער ראה
ותנהומא עבר אחר תומם

אחר כן תחו עיני באי
דרך פומבריתא דרך סורא
חברה היא רבנן סבוראי

רבה יוסי^ג הוא הוא ראש השורה
רב אחי בר הונא וחבריו
רב היננא אומר אלי סורה

רב מארי רב הונא בא באוריו
רב חנן ורבינא מן אומצא
ורבי בוסתנאי^ג צה בדבריו

-
- רב אשי ומרימר וחבריהם נחתם ורב אשי היה ראש ישיבה
בסורא ששים שנה כי האריך ימים מאד
- ^ח נודע ענין תשובותיו החזקות אל ר' יוחנן אהי אמו פיק
קמא דתעניות ורבו היה ר' הייה בר אבא
- ^ג הוא היה לראש אחר רבינא ל"ח שנה עד שנת דרעיד ובימיו
נחתם התלמוד בבלי ואם הותחל וסודר רובו בימי רב אשי
ורבינא כמו שזכרנו
- ^ג בימיו ובימי רב יצחק הנזכר בקרוב גברה מלכות ישמעאל

מר רבא מר הונא עמוס אמר
 רב שמואל בר רבא רב עינא
 ורב יצחק^ה שלפני שר נרצה

רב בוסאי עמהם רב סימונא
 ותלמידיו ואת אחרונים
 רב שישנא^ג הנודע ושמו שונה

עם רב יקר אך לא כראשונים
 כסה עין הארץ אז מארבע
 יוחות באים חברת הגאונים^ב

הראשון בסדר גם בטבע
 רב חיננא בא מנהר פקוד
 רב נטרונאי ושם אהל קבע

רב יהודה גם רב דודאי ישקוד

על מלכות פרס והשמידוהו ולקה מלך ישמעאל בת מלך
 פרס ונתנה אל ר' בוסתנאי וגיירה ונשאה

^ה כשבא מלך ישמעאל לבלל אהר שהשמיד מלכות פרס יצא
 אליו רב יצחק זה שהיה ראש ישיבה אז וכברו ונשאו

^ל היה נקרא ג"כ רב משרשיה

עם ארבעה רב היקאי (6) אשר שם
ושלשה רב שמואל (3) שם אפקוד

המשה רב יוסף (2) במגרשם
אחד מהם מלומד בנסים
עוד שני רב הונא (7) בנכול נרשם

שני רב חנניה בינם הוסים
רב חייה רב חיים ורב נטרוי
ושלשה רב יעקב בם ששים

(6) אחד מהם רב הילאי הלוי השני רב הילאי בר רב מישראל
השלישי רב הילאי בר רב מארי הרביעי רב הילאי בר רב
הנניה

(3) אחד מהם מבני בניו של אמימר חברו של רב אשי ואהר
מהם רב שמואל בן חפני הירוע והשלישי נעלם ממני בן
מי הוא

(2) המשה רב יוסף אחד מהם רב יוסף בר רב חייה והשני רב
יוסף בר רב יהודה והוא המלומד בנסים ורב יהודה אבי
אביו של רב שרירא גאון שהיה סופר שלו העיד שאליהו
נראה בישיבת רב יוסף זה פעמים רבות והשלשה האחרים
לא ידענו שם אבותם

(7) אחד מהם רב הונא הלוי בר רב יצחק והשני לא נודע שם
אביו

שני רב אהונאי רב פלטוי
 שני רב איסומאי^ה רב מנחם
 ורב מתתיה ושני רב קימוי^ג

רב יהודאי גאון אשר ינחם^ג
 רב אהרן ואצלו רב משה
 שני רב מלכיה בם אנהם

עוד שני רב יצחק^ד רב מנשה
 שני רב כהן צדק רב נחשון^ו
 רב ביבי הלוי לא יהשה

שני רב צמח^ה שם צחי לשון
 רב סעדיה^ז גאון עם ספריו
 ותשובות למינים מאיר אישון

- ה) אחד מהם רב איסומאי בר רב מרדכי.
 ג) אחר מהם רב קמוי בר רב אהונאי
 א) סניא נהור היה לכן תארנוהו כן ואמרנו אשר ינחם כלומר
 באור שכלו כי חכם גדול היה גם כי אור עיני בשרו אין אתו
 ד) אחד מהם רב יצחק בר רב חייה והאחר רב יצחק בר ישי
 ו) הוא רב נחשון בר צדוק
 ז) אחר מהם רב צמח גאון בר רב פלטוי ואחד רב צמח גאון
 בר רב חייה בן אמו של רב נחשון בר צדוק
 ח) כשנתדלדלה ישיבת סורא בצוק העתים שלח דוד בן זכאי

רב אהאי ושאלתות הם ספריו
שני רב מארי (א) שם ורב יום טוב
רבי שמעון (ב) קיירא אהריו

רב מרדכי כהן כגן רטוב
ורב אדא רבא (ג) בר נטרונאי
רב אברהם (ד) עצי בין בא להטוב

שהיה ריש גלותא או אל מצרים והביא משם רב סעדיה
גאון אלפיומי ושמו ראש ישיבה ונפל מחלוקת ביניהם
והוצרך רב סעדיה להסתר מפני דוד הגז' כי קרוב למלכות
מהמת עושר היה והיה רב סעדיה במהבואות ד' שנים ואז
חבר ספריו ותפלותיו גם תשובות למינין וספרים בדקדוק
והיה רב סעדיה משועי יהודה מבני שילה מזדע ר' חגיגא
בן דוסא וכבת מהלוקתם היתה שהיה רוצה דוד הנזכר
שיסכים רבינו סעדיה עמו בדינים שהיה פוסק הוא בדעתו
שלא היה חכם ולא רצה רבינו סעדיה לחתום שלא כדון
משטת הראב"ד

- (א) אחד מהם כהן והאהר לוי
(ב) רבי שמעון קיירא לא נכמך גאון וחבר הלכות גדולות
(ג) רבא זה נקרא ג"כ מר ינא
(ד) הוא רב אברהם בר רב שרירא

רב הנינא (ח) רב הזקיה לפני
 רב אחי (ג) רב היננאי (ג) רב רבה (ד)
 רב האי (ה) הראשון למזל פני

רב שר שלום רב בעז בחבה
 רב צדוק רב עמרם ורב חסדאי
 רב מבשר (ו) רב יהודה (ז) עוד בא

רב שרירא (ח) וזכרו בין שרי
 ושם בנו הוא רב האי גאון
 אשר הרבה טובות עד בלי די

(ח) הוא רב הנינא בר רב משרשיא

(ג) רב אחי כהן היה

(ג) הוא רב היננאי בר רב אברהם

(ד) הוא רבה בר אמי

(ה) רב האי הראשון הוא רב האי בן מר חור

(ו) הוא רב מבשר בר רב קימוי

(ז) הוא רב יהודה בר רב שמואל

(ח) רב שרירא גאון האריך ימים מאה שנה וכשראה שהיה

מאריך ימים העלה רב האי בנו על כסאו בימיו ורב האי

חי גם כן צ"ט שנה ועשה טובות רבות לישראל ורבץ תורה

יותר מכל הגאונים שלפניו והיה רב האי גאון בר רב שרירא

אחר אלה חסר כח ואון
יין בניהם שפתי ישן דוכב
אך הולכים דלים מתוך שאון

אפנה משם סוף דרושי הובב
הולך אז ומעיקי עד אין מספר
יין צרפת ואשכנז סוכב

אראה ארבעה (ח) טובים משוד פד
נשבים בים ואשה בת יופי
זוכעת שם למען לא תחפר

גאון בר רב הנניח גאון בר רב יהודה גאון ומבני דוד היה
מבני דוכבל בן שאלתיאל

(ח) אלה הארבעה הם ארבעה חכמים נסעו מארץ המזרח
ללכת לספרד ונשבו בים שם האחד רב חושיאל והשני רב
משה והשלישי רב שמריה והרביעי לא נודע שמו ורב משה
זה היתה אשתו עמו והיא אשת יפת תאר מאד והיה בעל
הספינה רוצה לכפותה ושאלה לבעלה בלשון הקדש אם
המתים בים חיים בעת התחייה והשיב לה אמר ה' מבשן
אשיב אשיב ממצולות ים והפילה עצמה לים ולבסוף נמכר
ר' שמריה הנזכר באלכסנדריאה והיה שם ראש ישיבה
והשלשה האחרים הראו עצמם עמי הארץ ומכרום הלסטים
בספרד בזול וכשידע המלך חכמתם גדלם ונשאם ורב משה

אחר אל ספרד אלך שפי
 ובשרה יפה נוף מול קורטובא
 בא רב הסדאי נשיא (ח) נגע על פי

חורב אכלני וקוד טובא
 זאף גם זאת אמר מראה זו שור
 קח מלתך דבשה וכור טובה

וכאיש צמא לראות יצער על שור
 אומר ללב לבי בין ברבר
 דרך מערב זו לא דרך שור

דוד של רבנות אוי עבר
 רב שמואל נגיד רב חושיאל (ג)
 רב משה (ג) רב הנוך (ד) נפדים כבר

דזכור דיה לו בן בספינה נקרא חנוך והיה קטן ואינו
 מכלל הארבעה אבל גדל בספרד אחרי אביו בהכמה וכבוד
 זנקרא רב חנוך ועשה טובות רבות לישראל משטת הראב"ד
 (ח) חכם ספרדי מזרע בית דוד

(ג) רב חושיאל זה הוא אביו של רבי' הננאל הנזכר בקרוב
 (ג) רב חושיאל ורב משה אלז הם מהר"י חכמים הנזכר"י למעלה
 שנשבו ונפרדו ורב חנוך היה קטן אז אלא שאחר כך גדל
 במעלה והכמה מאד גם רב משה עצמו כשכא לקודטובא
 כשנפרדה מצא שם תסיד גדול ששמר"י נתן אך לא היה

רב יהוסף⁽¹⁾ רבינו הננאל
ורב יצחק שם רבני ברוך
חכם גדול מפיך לכל שואל

עוד רב יצחק⁽³⁾ שענינו ארוך
בן יהודה אבן גיאית ובם
רבי יוסף בן צדיק הוא ברוך

בקי בחכמת התלמוד והיה לומר הלכה במסכת יומא: על
כל הזאה טבילה ולא היה יודע לפרשה בשלמות וקם רב
משה שהיה יושב בקרן זויות ואמר לו ר' פשו להו טבילות
וכששמעו את דבריו תמהו עליו וכל אשר שאלו ממנו פירש
כהוגן ומאז והלאה כשהיה איש אומר לר' נתן ר' היה אומר
אני אני ר' אבל אותו הלבוש שק הוא רבי ומרי וגדלוהו
ושמוהו ראש ישיבה. (7) רב חנוך כמו שאמרנו גדל
בחכמה והוא היה רבו של רב שמואל הנגיד בן רבי יוסף
מקורטובא הנזכ' בכאן בראשונה ואחר רב חנוך גדל כמעלה
גם הוא כמוהו ולוי היה

(1) רב יהוסף הוא בן רב שמואל הנגיד הלוי הנזכר
(3) ר' יצחק אבן גיאית חכם גדול היה אבל בלשון הפליג מאד
חבר לכל השנה חזונים נכבדים נוהגים בהם בספרד וארגון
גם כאיסקיליאה ויתר האיים

שלשה רב יצחק עוד על גבם
 ורב יוסף דיין ורב נסים (א)
 ורב ברוך (ב) סובב על קוטנם

רבי יצחק ברצלוני (ג) משים
 שירות הזון על דוכן ראניה
 רב שמריה (ד) נפדה מיד שוסים

- (א) רב נסים באמצעותו היה רב שמואל הנגיד הנזכר שותה מימיו של רב האי גאון
- (ב) רב ברוך הנזכר מאוחר הוא ובדרו של רבי יוסף הלוי אבן מיגאש היה והיה חכם גדול בהכמת יונת מוסף על תורתו והיו שניהם יחד גדולי הדור אלא שהאריך רבינו יוסף ימים אחריו כמו מ"ו שנה ואין לרבי יוסף הלוי שני בדרו בכל העולם
- (ג) רבי יצחק בר ראובן הוא ודיין כולל היה במדינת הניאה עד יום מותו וחבר אזהרות והזונים רבים ופירש פרקים ממסכת כתובות מעידים על חכמתו ורבי יצחק בן באליה אחד מן הגו' ראשונה חבר ספר קראו קופת הרוכלים ומת קודם שהשלימו
- (ד) רב שמריה הוא אחד מהר' הכמים הנזכר' בגליון למעלה אשר נשבו ונפרדו והוא הנקרא רב שמריה בר' אלחנן

רב יצחק אלפסי (1) באניה
עובר עומד במחנה פגש
קצר התלמוד אל בת תאניה

רב שמואל כהן עמו נגש
והמבעית כל חכם בשכלו
רב יוסף הלוי (3) אבן מיגאש

וכל אחד תלמידים בצלו
שם באנדלוס וביתר הגליל
רבנים עוד רבים איש באהלו

(*) עניין רב אלפס הנזכר ידוע ומעלת פסקיו אמנם אמרנו
בו שבא באניה כי פס הוא מעבר לים מול ספרד או תאמד
קרוב לנכחות פורטוגאלו

(3) רב יוסף רבו של רבינו משה בן מיימון היה ורבינו משה
בתחלת פירושו המשנה כתב עליו גדולות ותארו כתאר זה
ומתלמידי הגאון רב אלפס היה ושם אביו של הרב יוסף
ר' מאיר אבן מיגאש והיה גם כן חכם ונשוא פנים וכן י"ב
שנה הלך רבינו יוסף הנזכר ללמוד תורה לפני רבינו יצחק
אלפסי וי"ד שנה למד לפניו יומם ולילה וסמכו והגדילו
בחכמה ואחר מותו ישב על כסאו ל"ה שנה לפי דברי
הראב"ד

אכן רבו צרות נפל כליל
 לולי קם וגדל לפני מלך
 רב יהודה נשיא א) כולו כליל

אשר רחם רפא ובתום הולך
 עמו אביו דודיו הגדולים
 יצחק משה יוסף משען הלך

שם יהודה חיוג דקדוק: משלים
 קמחיים עוד וכן אבן גיאנח 3)
 רבי יונה שמו זך במלים

רבי שלמה בן גבירולג) נח

- א) רב יהודה נשיא נקרא עורא אבותיו יורשי עצה ומשרה
 במלכות גראנטה ומלכיות אחרות זקבלה היא שהם מיושבי
 ירושלים ובעת נתחדשו גזרות שמד בארץ ישמעאל ועברו
 המצייקים מארץ פלשתים לספרד לעשות כן נתן ה' חן רב
 יהודה זה בעיני מלך ספרד וכן קרוביו הגו והגיני בער
 עמנו ונתקו מוסרות ובערם היה אור להם במושבותם
- 3) כל אלה ראשי חכמת הרקדוק ואשר ספריהם פשטו בכל
 גלילות ישראל
- 2) הוא אשר חבר שמור לבי ותפלת כתר מלכות וספר תקון
 מזרות הנפש והזונים רבים מורים על חכמתו

עמם רבי יוסף אבן סהלא (1)
רבי משה עזרא (3) הן לא אונה

רבי אברהם בן עזרא (2) נבהל
לצוק עתו אחר רבי מאיר
רבי אהב בנו ראש לקהל

יהודה הלוי (7) שלא השאיר
נועם שלא כלל ובלחיי
עמי נתן טורי זהב מאיר

אחר ענני איש בהם היי

-
- (1) חכם גדול ופייטן גדול וירא שמים היה
(3) רבי משה עזרא היה חכם גדול ופייטן וחבר ספר נקרא
ערוגת הכושם ואני ראיתיו באיסקיליאה
(2) עניין ר' אברהם בן עזרא ידוע לכל וחכמתו הרמה בתורה
שבכתב וחכמת הרקרוק והתכונה והמספר והזווגים נפלאים
אשר חבר ומת בן ע"ה שנה ובכך נתאמת לנו שכשעת מיתתו
אמר לעומדים ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו
מחרון אף העולם
(7) ר' יהודה הלוי הוא שחבר ספר הכוזב הנעים והחזוונים
שחבר אין להם דומה בערכות בישראל

זוה כל איש בחסידות אמוד
נודע בשמו רבינו בחיי ה'

רבינו שלמה נר התלמוד 3)
אל ישיבות עמי בו היה אור
רבינו שמואל ג) חכם חמוד

זוה זרחיה בעל המאור ד)
רבינו תם ה) וספרו בין ברים

- 6) הוא אשר חבר ספר חובת הלבבות אשר אין בחסידות ספר
כמודו ותפלתו הנעימה
- 3) ידוע ומפורסם עניינו וכבר פשטו בכל ישראל פירושו
בתלמוד וככל הישיבות אין זולתם אלא שמה שלא השלים
הוא בחייו השלימו אחר כך רבינו שמואל הנזכר אחריו
ומפני שאין לו כפי התלמוד דומה לומדין ברוב ישראל
המשה חומשי תורה בפירושו גם כן וחבר גם כן ספר
הפרדס
- 2) רבינו שמואל ורבי תם אחים היו בני בתו של רבי שלמה
והיה להם עוד אח שלישי נקרא רבי יצחק ושלתם בני
הרב ר' מאיר ורבי שמואל הוא הנקרא רשב"ם
- 7) שם ספרו כך
- 8) ספר רבינו תם הוא ספר הישר והוראות ותשובות רבות

ובעל תרומה⁽¹⁾ אין בה שאור

רבינו שמשון⁽²⁾ כד בלא בדים

רבינו גרשום כגן רזה

אחריו מדאז א"ש לבוש בדים

ואומר מה אדוני מצוה

והנה הוא הר"ם בן ירוני⁽³⁾

ואקוד ארצה ואשתתחה

ובכל סתרי תורה אז בא עדי

הוא רבינו משה בן רב מימון⁽⁴⁾

אור לחכמה הדר תקון עדי

נמצאו לו והיה שמו רבינו יעקב ברי מאיר והוסב שמו רבי

הם משום יעקב איש תם

(1) שם בעל התרומה רבי ברוך חיים

(2) הוא שחבר תוספות שנייץ ופירש מתחלת סדר טהרות עד

סוף פרה

(3) החכם הרב רבי משה בן נחמן כבר נתפרסמה גדולת חכמתו

בביאור התורה וחכמת הקבלה וחדושים בתורה שבעל פה

זלשונו בחזוניה רבים אשר חבר ואנחנו ראינו אותם איש

תם וישר דם ונשא מאד ודעותיו כולם כפי מה שנתאמת

בשער כת רבים מזוקקות שבעתים במעבה הר סיני מוצקות

(4) רבי משה בן מיימון האיר לעיני ישראל אור כאור שמש חבר

ותלמוד הכוסף (ח) מזנא אמון

בראשית בהרותו בעברו מן ספרד מקורטבא עיר מולדתו א
 המזרחא מצרים'פי' המשנה המורה על חכמה כוללת עצומה
 בכל מה שכלל התלמוד הבבלי והירושלמי. ספרא וספרי
 ומכילתא וחבר אחר כן ספר משנה תורה המורה על ידיעתו
 בפרטי הדינין בכל מה שיכללו הספרים הנז' וחבר ספר המצור
 והעקרים אשר בו ספר רב התועלת וספרים רבים ברפואה
 שבחם לא יסופר חבר מאמר מורה הנבוכים אשר אין
 במציאות כולו ספר כמוהו בהכמת האלהות והוא ים רחב
 ידיב מאד כל תלך בו אני שיט כמו שכתבתי אני בראש
 המורה שלי כי לא בהעברה ובקרי כתבתיהו וכבר העיד
 הרב רבינו משה בן נחמן עליו באגרת התמדה אשר חבר
 שבכל ארצות תימן התקינו והיו אומרים בקדיש בחייכון
 וביומכון ובחיי מרנא משה בן מיימון גם היו ברוב גלויות
 המזרח ביום שמתת תורה אחר אמרם פטירת משה רבינו
 ע"ה אומרים גם ירחם ה' על נפש כבוד מורינו ורבינו אור
 המזרח נר המערב הרב רבינו משה בר מיימון ז"ל ועל כבוד
 קדושת ר' אברהם בנו וכי' והגד' ר' אברהם בנו הוליד ר'
 עובדיה זר' עובדיה הוליד ר' דוד ושני בנים היו לו הלכו
 בשביה ולא נודע מה היה להם וזה היה בימי נעוריני
 בעונותינו עד כאן לשון הרב הריאטי זצ"ל

(ח) ותלמיד הכוסף הוא הנקרא תלמיד חשוב ושמו ר' יוסף ש"ץ *

גם אברהם ^(ח) בנו עמו פונים
ראשם מיראתו שח כאגמון

ושלשה כהנים ורבנים
משה מאיר דוד אהר קרב
רבי יוסף בן שושן רב אונים

אהרן הלוי בם נתערב
רבי אברהם ^(ג) ברכי הייה
טדרוס ^(ג) לוי הבא ממערב

שלמה בן יוסף בא לקריה
ורבי שמריה ^(ד) על צי נשפה
אבן שועיב ^(ה) ראוי להודיה

בר' יהודה נ"ע אשר אליו יחד הרב הכתב אשר הביא
בתחלת המורה

- (ח) שם בנו של רבינו משה ר' אברהם
(ג) הוא הנקרא הנשיא אשר חבר ספר צורת הארץ חשבון
המהלכות ולוחות מה וספר סוד העבור וזולתו
(ד) הוא אביו של ר' מאיר הלוי הנזכר בקרוב
(ה) הוא מן הא' הנקרא ניגרופונטי לכן אמרתי שבא על צי
(ו) חכם גדול חבר ספרים ופ' חמשה חומשי תורה פ' נוהגים
בו באיסקיליאה וביתר איי הים ההוא

רבי מאיר לוי כישפה
 ובעל העמור ריהו נכר
 והר"ם (ח) מקוצי צוף לכל פה

רבינו אשר (ג) רבי יששכר
 ורב יעקב (ג) בעל הטורים
 ושלמה בן אדרת (ז) רב השכר

איש מדרכי (ה) ומר דכי ידים
 ורב יצחק (ו) עם עמודי גולה
 גם רב מתוך (ז) עם נרד וכפרים

ורב אליעזר (ח) ממיץ נעלה

(ח) הר"ם מקוצי הוא אשר חבר ספר המצות גדול ושם אביו
 רבינו חיים כהן

(ג) הוא אשר חבר הפסק העצום גדול הקומה האשר"י

(ג) ורב יעקב בנו הוא המחבר ארבעה טורים

(ז) הוא הנזכר בשם הרשב"א שחבר ספר תורת הבית וספר
 עבודת הקדש

(ה) הוא מחבר הספר הנקרא מדרכי

(ו) רבי יצחק הוא הנקרא רבי יצחק בר יוסף מקורביל

(ז) שמו ר' אליעזר מתוך בעל התוספות

(ח) הוא שחבר ספר יראים ור' בנימן איש רומי סדרו כמו
 שתמצא למטה

רבינו פרץ (ה) רבינו יואל (ג)
עמם אליעזר מטול נעלה

רבינו משולם אלי יואל
והרב אביגדור כהן צדק
רבינו אליקים שר וגואל

יצחק מוקאטיל רב רופא בדק
רבינו שלמה בן היתום
רב עזריאל בור סיד בלי סדק

ואבי העזרי (ג) הולך בתום
רב יעקב בן רב יצחק לבן
רב יוסף טוב עלם בינות יחתום

-
- (ה) רבי פרץ הוא שחבר ההגהות על עמודי גולה
(ג) הוא רבי יואל הלוי אביו של רבי אליעזר הנקרא אבי-העזרי
הנזכר בקרוב
(ג) הוא ר' אליעזר בר' יואל הלוי הנזכר למעלה

אמר הרב הריאטי מבי'ע דע אהה המעיין במליצתי
זאת כי לא מפני היות החכם לוי בן גרשום בלתי מופלג ושלם
בחכמות לא עבר בין בתרי מליצתי זאת אבל כי חכם גדול
היה בכל חכמה בהגיון וחכמת הטבע ובלמודיות יותר
מכולם עצם מאד גם בתלמוד נטה שפיריו אבל כי בדברי

חפץ אלוף הוסיף לקח וכן
 רבינו יצחק ברבי אשר
 ושמואל בן מאיר מקרבן

רב יהודה בן הלל איש כשר
 רבי משה הדרשן הזקוני
 עם ברוך מיון קשרו קשר

נוחות מאיר כוכב שתקוני
 רבי יעקב ⁽²⁾ ברבי יקר
 ויוסף בכור שור חזקוני

רב שלמה בן הקדוש יקר
 רבי אליעזר מגרמישא ⁽³⁾
 ויהודה בן ברוך עיני סקר

מה מן האהות דבר סתר לי איו וכן הגהתי החכם הגרבוני
 ור' יצחק אלבלג במקום כבודם ולא זכרתי כי ריב לי עמהם
 מפנים יותר מאהר ומה אעשה לאלה היום אחר שהסכמתי
 להשלים המאמר הזה כלשון אשר תראת המון וכו'

(2) רבי יעקב תלמידו של רבי גרשום היה ורבו של רבי שלמה
 יצחקי מפרש התלמוד והתורה

(3) רבי אליעזר מגרמישא הוא שחבר ספר הרוקח

רב יעקב גזבר בית קדושה
יצחק בן שמואל רב כמוהו
רבינו אפרים ^(ה) זיו מורשה

יצחק בן מלכי צדק ^(ג) ורב הוא
שמואל בן תבון אביו אחיו
וגר צדק ושמו עובדיהו

|| יהוסיפיה הגר צדקות יהו
הראב"ד בן כספי ורבינו
יהודה החסיד עם שבחיו

עת פנותי ממערבינו
והנה עם וכליל ירצה
שמותם לא נגלו אז בינינו

באים מלישבוניא מן הקצה
כת חסידים בטוחים מדינה
של גיהנם אין פרץ אין יוצא

(ה) רבינו אפרים חתנו של רבינו תם היה
(ג) אחר שפירש הר"י שמשון מתהלת סדר טהרות עד סוף
פרד"ק קם הרב ר' יצחק זר"ל ופירש ממסכת פדה עד סוף
הסדר

עוד ישבתי על דרך מדינא ח)
 ואתור כמראש פסנת צופים
 ער אישביליאה כל המדינה

מעין שלהבת שם נופת צופים
 פלם וכור לבין מצרף כירות
 חכמי לב למאות ולאלפים

כן בארגון וסביבותיו שורות
 רבי חסדאי (3) ידעם ועל שפת
 לשונם פנינים בשתי תורות

ושלשלת באה מצרפת
 בה מלאכים יורדים הלא תראם
 משלחן רם נשא אוכלים פת

שם אומני עמי שם אב ואם
 והגדול מגזרת ספירה
 זה שמו יוחנן ד) הוא יביאם

-
- ח) מדינא שם עיר בקשטיליאה
 3) הוא ר' חסדאי קרשקש שהיה בימינו בארגון והיה הכם
 גדול בתלמוד וחכמות אחרות
 ג) חכם צרפתי שמו ר' יוחנן ומכנים אותו בשם הגדול למעלתו
 ובימינו ישב באיטליאה שנים מה אחר גידוש צרפת שהיה
 בעונותינו שנת כלי'ה אחר מאה לאלף הששי ר"ל שנת

אחריהם עולה כת שפירא
רבינו שמחה (ה) יאספם יהד
שם ראיתים בשערי אישפירא (ב)

עוד חיל מאשכנו ואל אחד
אוהבים בכל לב ותורתו
לא ידפוהו ולא יאכו שיהד

עד שלבי דורך במסלתו
ימצא בפרובינצא לנשמתו
כאור שמש ברום עליתו

אחר יגיע זה ואנהתי
פניתי קל ואם רגלי קלו
דרך איטליאה כי שם ביתי

קני'ה ויהיה חכם יהוד בעולם בזקנותו ובנו הרב ר' יוסף
בסמך אחריו והיה דור שנים עשר ברבנות מאב לבן נוסעת
ונפטר יום תשעה באב של שנת קפ"ט לאלף הששי ור' יוסף
אחיו שהיה רב גם כן נפטר ג' ימים לפניו ור' יוסף בנו
של ר' יוחנן נפטר בקושטנציאה בעונותינו שרבו אחרי זאת
שנים מה

(ה) רבינו שמחה תלמיד רבינו שלמה היה
(ב) בימינו היו באישפירא חכמים גדולים כתורה שבעל פה
ומהם חמשה אדום ר' שמואל ר' יוסף ר' משה ר' מדרום ר'
אשתרוק ו"ל

ומצאתי אבות עולם כלו
לכפר חוב והטאת כתובה
עד ויגדל עון ושנת כלו

הן בהדי הוצא לקי כרנא
יברך אל אשר שמו ברוך
הנשארים אשר נשארו בה

ופנעתי אז בעל הערוך (א)
יהודה צדקיה ובנימן (ב)
ברומא רבתי רכס דרוך

רבי משה מפאביאה (ג) מימין
משמאל אלעזר ושמואל בר
מוירנא משלימי המין

- (א) שמו מראנא נתן
(ב) הם ממשפחת הענוים חברו ספר שנילי הלקט וספר תשובות
הגאונים ובאורים ופסקות נבכדים ור' בנימן זה הוא
אשר סדר ספר יראים שחבר הרב ר' אליעזר ממיץ כי הוא
ע"ה חברו כאשר עלו ההוראות לידו ולא חשש לערוך וזה
ר' בנימן סדרו באופן אשר תראהו מן הסדר
(ג) נהרג על קדושת השם בגורת לומברדיאה

קלונימוס דעייל בלא בר
רב שלמה וגם הוא איש רומי
לזון רעבי דת שם יצבור בר

ורב יהונתן ציץ לאומי
עוד יחיאל (א) רב במדות היה
יואב מבית אל איש נעמי

משם טראני שני רב ישעיה (ב)
זה זורע חכמה זה יאסוף
רב שמואל אחר רב תושיה

יהודה גור אריה (ג) איש פלוסוף
רבי מנחם מרקנאטי
צורר בשמלתו רוים אין סוף

(א) הוא שחבר ספר מעלות המדות
(ב) הם רבי ישעיה הראשון ור' ישעיה האחרון אשר חברו
פסקות יקרות מאד וספר המכריע וקונטרס הראיות אשר
אין ערך לעמקם והאחרון בן בתו של ראשון היה ונתאמת
לנו מפי השמועה כי רבי ישעיה הראשון בשעת פטירתו
אמר על ירושת חכמתו והנה בן בתי יורש אותי כשהיו
העומדים עליו בשעת פטירתו בוכים על אכרן חכמתו במותו
(ג) יהודה גור אריה הוא הנקרא ליאוני מסיר דניאל אחיו שני
של ר' עמנואל בעל המחברות והיה ר' יהודה זה חכם גדול

אז בא חכם מוסל'א מול מבטי
 רבי אברהם מהר אלצינו
 אשר ערכו לא ימד בחרטי

עמו רבי יצחק איש רב חנו
 בין קהל פירושא חקיו יורם
 לוקחים תודת חסד מלשונו

מן הנערים ^(ח) לא אכאום
 אנשי חסד בקהל בונוניאה
 אשר בזכותם צר חץ לא יורם

זאב וכן יצחק ומתתיה
 מעיר לוציניאנו שם תולדתם
 ומימינם אש דת בם שרויה

מאר בפילוסופיה באר והעתיק וחבר וקבל מאלכזרסו
 מאנגיו כי בקי היה בלשון נצרי והוא הירי רבו של מלך
 לוברסו וספרו לי שקרא עמו ארבעה ועשרים כלו בלשון
 הקדש

אמד הרב הריאטי מב"ע ולא הבאתי במליצתי זאת
 ד' עמנואל ממשפחת הצפרוני על לשונותיו ועל דבריו
 במחברות החשק וכן ר' מוסטין על אשר דבר סרה על חכמי
 הקבלה ופער פה לבלי חק בספר אשר חבר ראיתיו אני
 והרחקתיו עד כאן לשון הרב ז"ל
 מן הנערים שם כנוי למשפחה ^(ח)

מנחם באנקונא נכון וחס
כתחננוניו מבטל אף חרום
ונתן מנורצי תבנית חותם

שם יעקב בתורת אל ערום
מאסקולי ומנחם זך טבע
קרוש ועל גף נשר עלה רוים

מאורבינו רבי יצחק שבע
רב פעלים חכם משבית מסה
ונרכתו כטל רבת שבע

עוד איש ראוי אל חזון ומשא
אוהב יוצרו וחכם שלם
רבי אליהו מעיר מאסא

עלה זהיה רב בעיד שלם
באחריתו ושטחו קורין
הוא סוף מראות אלה הוא יגבילם

המון היצורים עת נסקרין
אלה ימצא יוצרם על מלאת
להם ישא פניו ואור יקרין

וכי יאמר לברור מהם סולת
דין לא הניין ודין הניין ודין
ראשית הבחירה בם נופלת

מדם עמוד ולעמוד ארן
 ויסוד עולם עליו ומדם זד
 לשלחן העליון שם בערן

הבל פיהם עוד היום מתסור
 בין האויר ובו ישוב ישד
 ידמה ללב רוח קרש חוור

איש משתאה אני עבר נקשר
 לנעימות הערך בפלפולם
 ובגללם לילה נפשי תשר

ממציא מן האפס יציר נשלם
 העביר על אלה רוח חיים
 הוד מבטם עוד לא יהי נעלם

כבר היו חושי הנפשיים
 משתוקקים להיות כחותם
 על חיק המלאכים הנצחיים

ובהביטי אלה וממשלתם
 בכחות עולמי ישוב שכלי
 יאמר מה לי הכא מה לי התם

בלעדיהם יחשך אור זבולי
 ולא אבחר בחיים למנה
 לבי סוב נא והעבר קולי

וכי ישאלוך אנשי ביתה
חכם או תם על פשטיו שקמ
מה הלשון הזה השיבם נא
אמת פשוט ולא גזמא נקמ

המאמר השביעי מן ההיכל
בשמך רחמנא

לכבי ער ואם אני ישן
וכדרך יום סביב מחנותי
קולות ולפידים והר עשן

אהר כן מעבה עונותי
ענן סכלותי זה המתרפק
על צוארי שכלי כל שנותי

וקול כנפי רוח בינה דופק
במוזוות פתחי כאיש אשר
יעיר ולרעב נפשו יפק

מערני מלך מגבול אשר
ולחם שמנה מאבירים
משביע גוזלי לידע פשר

סמוך צור העולם יוצר הרים
ימין אביון בנשאו תפלה
משלי חידות ולך קולו ירים

פתח לפניו דרך סלולה
הנני הוא בקצה ערמתי
זורה את גורן שעורים לילה

אביט אציץ נצב על קומתי
פני מזרח אם יעלה שחר
אם יזרח עוד שמש ברמתי

אולי לאור זרחה יום מחר
יכשר פעלי עוד ובחפזון
אז גורן החטים לזרות אכחר

ליקה מהם לנשמה מזון
טרם יחשיך ובא זמן אבזה
היי בשרי זה עת. הרזון

הנה גריש אלומתי חזה
יוצרי מבטן יהי הצון
שתשלח ברכה פה בכרי זה

שם עומרי פנימי הצון
אדרוש לרוש עגלה מלומדה
או אם חרוץ בעניי הצאן

אחר לברור לשחון ולהדקדה
כלי שכלי הוא מזהב אוסיר
יקר אלי מכל בלי חמדה

עמו איש לא ירא נהם כפיד
 ולא כי יעלה רוח מושל
 מגנה כי תורא וכצפיד

עמו על גבואות דרכי המשל
 תרתי ולטוב ריחם בין הדסים
 רצים כחות נפשי ואין כושל

עמו שרפי קדש בתכסיסים
 שם בין ערוגות רום בושם ומר
 אראה לוקטים ואימה מתכסים

עמו מקשיבים אב בית דין ומר
 באור סוד סתרים קול שכינה
 ואחר נשמתם עונה מזמור

עמו ארע ראשית רת נאמנה
 היתה שעשועים עם יוצרי (א)
 ימים אשר היתה שם באמנה

לכן יאמר לבי נפש עורי
 אחר הצות ליל כי תנשב (ב)
 רוח צפונית אל על כנורי

(א) בראשית דבא (ב) פרק מאמתי קורין

בני נשה אלי וקול הקשב
מים חיים תרוה ממעיני
על פניהם רוח דעת נושב

ומטבעות אוציא במנתי
זקן וזקנה בם מצד אחד (ח)
בחור עם בתולה מצד שני

או דוד ושלמה תו מיוחד (ט)
בם בצד זה ובצד האחר
צורת העיר אשר הודה נכחד

הנה קמתי כצני לא אאדר
מחמדי עולם הצפונים
יתור לבי ולהשיגם בוחר

דרך לא עבר בה איש לפנים
עובר בלב ימי התושיה
נתיב לא הודיעו אב לבנים

קדם לבדו טרם כל כריה
אל חי בשמו אשר אותיותיו (י)
מורות הוה יהיה והיה

(ח) פרק הגזול קמא (ט) הגזול קמא (י) פרקי ה' אליעזר

אחר ברא עולם בתכונותיו (ח)
 ושם אזי כלי אומנותו
 תורתו זו שכלה שמותיו

ובה הביט והיא היא חכמתו (ט)
 והמציא כל בלא מלה ואות
 בה נמשכים אחר הנהגתו

כן הוא נמצא נצח בצבא אות
 יען תכונת בנין העמיד
 איש אחד שם כלל הנמצאות

ועצמותו חוץ לכלל תלמיד (י)
 וכן לזה יקרא מעונה
 כי הוא מעון וצורה לו תמיד (יא)

הכל בקומתן הנכונה (יב)
 ובצביונן השלם נשלחים (יג)
 מפניו ודעתן להם מנה

וכפי כחו היו או נמתחים (יד)
 כנפי עולם הלאה לאין תכלה
 בפקיע וכשם שרדי נחים

(ח) בראשית רבא (ג) בראשית רבא (ג) אין דורשין (ד) בראשית
 רבא (ה) ארבעה ראשי (ו) ואלו מרפוט (ז) פרק אין-דורשין

שם הארץ תלונה או תולה (ח)
על שמי רום ויושבת תודה
כי נשגבו והיא שם שפלה

כן מעט לבנה והיא כהה
על קטרוגה במשל מלכים
ולקבל אור מן החמה שוהה

אראה מלאך אחד בין מלאכים
עומד ברום עולם ממליך לאל
וגדודי מעלה אחד ממליכים

ושם חיה ששמה ישראל
בקול רם ברכו אז נואמת
ועונין לה ברוך אל חי גואל

ומסיני בת קול מנהמת
בקול יונה אוי על הרבן ביתי (3)
וגלות בני בין עם אין בו אמת

משם בר בר הנא נם שמעתי
קול אוי שנשבעתי ומי מפר (2)
ולא הפר כשמעו נשבעתי

(ח) בראשית רבא (3) מאמתי קורין (2) המוכר את הפסיה

על טייענא במדבר מספר
שמריח עפר ראש דרכים (ח)
יכיר בם צד וסוף הכר שפר

ולמתי דוד דיעה שח ערכים (3)
גדלם אור הפנים ושכיבתם
איך אנחנו מברכם נמוכים

כנף אחת לקח מטליתם
דברי הלל ושמאי לבאר (2)
ולא יכול לצאת כי כן דתם

אחר ראה הבלועים כבאר (1)
צועקים למשה עדת קרח
ולתורתו כאחד נין ושאר

עוד לקח מסלול רם הבין אורה
דבקות השמים בארץ (5)
ומשטרם עת עליה יזרח

איך חזירים הלילה שמי ערץ (1)
ויגונב סל ופת עת הכלוי
אחר שב לעתו ואין פרץ

(ח) המוכר את הספינה (3) שם (2) שם (1) שם (5) שם (1)
שם (1)

אוהב חן אגדה דודש עלוי
שית לב למעלה עין למטה
אל דברי סוד אעתיק בלא גלוי

שם גבוה בלי חלוקה שטה
בסקירת עין נצחית הכל סוקר
מראש כל יצורים עד עץ שטה

יום דין כעין דיין שופט הוקר
כל מעשי אנוש דין מאהן (1)
בספרים שלשה אין כם שקר

וכמלך במסבו יושב זון
מקדני ראם עד בריה קלה
במשמר יהוע מזן אל זן

אסוב אראה בין משמרות לילה
חמוד גוער כלבים צועקים (2)
חינוק יונק ואשה עם בעלה

אחד בין ארבעה מעמיקים
במרכבה אחד אשר נפגע
בין מים למים דמיון מקים

(1) ארבעה ראשי (2) מאמתי קורין

זכאלו שעורם כמעט יגע
 איש באחיו ובאצבעות מודד
 וידושה השבו או למשוגע

אדם ראשון בעת נוזף בודד
 כל מאה ושלשים מוליד רוחין
 עד כי לצלמו שב אל מעורד

אראה בת נחוניא חופי שיהין (1)
 עולה מבור על זכר רחלים
 כא עם זקן וכן דוסא מבהין

אחי שבעה עולם מקשלים
 מאדם עד אליהו והוא (2)
 קיים ולו עמי מיחלים

במרכי הים עוף דעהו (3)
 כרום שמו ובשחמה תגהר
 עליו יאור ויזהיר מראהו

גם בהמות אלף מהר אל הר (4)
 דורש ולזיתן איש ואשתו
 גדולי החקר לידע תטהר

(1) שור שנגח את הפרה (3) יש נחלין (2) מאמתי קורין
 (7) בכא בתרא

הכינם אל אל יום יחיש עתו (4)
ולא יפרו עכשו והם מנה
מבראשית לשומרי הק רתו

וכבר היו שנים בספינה
ונודעזע אחד עת הר ניים (3)
כי לזיתן עיניו בו הפנה

שתא אלפי איש מעשיו נאים
הוי עלמא וחד ידעך נרו
כימי בראשית גלגליו באים

כן שדרת איש בעת נשלם דורו
אחר שביעיות שבה נחש (2)
כשוב כל גוף מורכב אל חמרו

הוא העצם שכן קרהא רחש
משיב לאותו הגמון שלא נשרף
כשעורה שעורו ולא יוחש

אראה מעיין עם חרוב מצורף
לחיות בן יוחאי בנקרת צור (7)
נשקע בחול אשר גופו נירף

(6) כבא בתרא (3) המוכר את הספינה (2) איבע אבות נזיקין
(7) במה מדליקין

ארון הנביאים עת גם לו צור (ח)
 אמור אל בצלאל ויעשה
 משכן ארון וגם כלים יצור

ימהפך סדרם לו אז למכסה
 ישח שמא לא כן הוא והשיב (ג)
 בצל אל היית בלא מכסה

ולתנועות גלגל חכמה מקשיב (ג)
 ובצירוף אותיות רוקם רקמה
 בית בונה צורת עולם השיב

דברי שר הפנים בלב שימה
 בחלזק נטילה וכוס משקה (ד)
 אשר בנסתרים סגולות מה

זמלאך המוסיף עוד ויחקה
 נשים מאהורי המת שבות (ה)
 ותקנתיה לידע שכל נקה

הדר הארצות הנמשכות
 הוא ארץ ישראל כן תעריך
 ער קדש קדשים ראש הטובות

(ח) הדואה (ג) שם (ג) שם (ד) שלשה שאכלו (ה) שם

ודבר חלב ודבש ראמי בריך (ח)
ואמרי חברי? הנאמנים
להבינם ייתי מאן דצריך

אחיות שמנים זוג בעיר גפנים
וכולן כהנות הן ונשואות (ג)
לשמנים זוג אחים של כהנים

ילד המשוטט במבואות
עולם ומנהגך שחרות כולל
סוב נא לדרכי זו וראה מראות

אליהו ראיתי מתבולל
בעיר שלם ועל פתח חרבה (ג)
ממתין רבי יוסי עד סוף פלל

ולבית רבי חייה ראיתיו בא
האיש כסאו מעצמה תעלה (ד)
למרום עולם ותבחר מושבה

כן לישיבת רבי המעולה
הגיל כל יום ויום מה נתאחר (ה)
ודע למה עם דברי אלה

(ח) שני דייני (ג) כיצד מברכין (ג) מאמתי קורין (ד) השוכר
את הפועלים (ה) שם

יבן עם בן יוחאי גם הוא נחתר ^(ה)
הגיד לו במהבוא דמית קסר
מקום בהול שם דל וגשתחר

ולאשת עקיבה הן לחקור סר
אם שוב בעלה ללמוד כבל רוצה ^(ג)
יוסיף תורה ושלמות לא יחסר

כן רבה בר אבון אתו מצא ^(ג)
בקברות של גוים ושאלהו
ובדינין שלשה שח לו עצה

אחר לגן ערן משכהו
כנפי בגרו שם מעליו ^(ז)
ומשליכם לקול שמעהו

גם הוא על בן לוי שם מעליו
פנו מקום לבר לואי הרעים ^(ס)
ועוד שונה לשון חבה מליו

אחר כן מצאתיו מתחבר עם
רב ענן טרם חטא מועט חטא
סדר רבא לומרו למוד נעים ^(י)

(ה) במה מרליקין (ג) אע"פ (ג) המקבל (ז) שם (ס)
(י) שני דייני

נסתלק אז וברחמים בטא
שב וישב בתיבה ופתח
למוד סדרו כפי סדר זוטא^(א)

אראה צור העולם דמרתח
כל יום על יצר לב כרגע צר
עת על גזר שכורי לזבן נמתח^(ב)

ובשני רב יוסף הכי קצר^(ג)
מטה להם ומתום לא נתק
מהטריח מרום מלין עצר

אחר כן שלשה בסוד נמתק
במעלות רומי מסתכלים^(ד)
מהם רבי יוסי הוא ששתק

רבי יהודה שח מהללים
בדברים מה להם לכן נעלה^(ה)
לכן הושם ראש הממללים

ושמעון בן יוחאי שם תהלה
בדרכיהם ושם אחד קשב^(ו)
איש בן גרים שעניינם גלה

(א) שני דיני^(א) (ב) מאמתי קורין (ג) ושני דיני^(ב) במה
מדליקין (ד) שם (ה) שם (ו) שם

מידאת זה רבי שמעון חשב
וממדרש אל מערה נמלט ^(ח)
שם עם בנו ימים רבים ישב

ובצאתו אז ידמה לי ששלט
על כל מראה עיניו בכל חבל
מחי מסי ודן משפט מוחלט ^(ג)

והאי סבא המתהפך חבל
המית בשוק יהודה בן גרים
אשר על אחרים בכבי קובל ^(ג)

כן אלעזר בנו אז מחרים
ומרפא בכחו סחור סחור
בכל אשר היו עיניו תרים ^(ד)

ובן דוסא משים עקב על חור ^(ה)
וערוד הגושכו המית וכבר
היה מזיק לכל עת לאחור

כן ראיתיו רפא בכחו בר
רבן גמליאל גם את בן רבן
יוחנן בן זכאי רבו הכר ^(ו)

(ח) כמה מדליקין (ג) שם (ב) שם (ד) שם (ה) אין
עומדין (ו) שם

כר נחמני אשר היה קרבן
ראה או בברחו מה פעלו (ח)
להאי פריסתקא איש החרבן

אחר בן הרקנוס שעבו לו
חרוב אמת מים כתלי מדרש (3)
בת קול ויהושע שם ממולו

גזרו תכף ומרעיו נפרש
שרפו טהרותיו ובתוך שעות (2)
כל מקום נתן בו עיניו נורש

והיושב על שבע מצעות
בעת אמר דלו לי גבינאי (ד)
וברב בבלי פרע אז פרעות

אחר כן שב וראוהו עיני
מול עכנא על פתח מערה (5)
לחיותו להכנס לפני

לזמן על ריש לקיש אסו חרה (1)
בדין כלי זיין ונח נפשיה
ועד מותו עליו נפשו מרה

(ח) השוכר את הפועלים (3) הזהב (2) שם (ד) הגזל בתרא
(5) שם (1) השוכר את הפועלים

לכן אהותו שם בבני קשה
 לבקש על עצמה ופרי בטנה (ח)
 פדות ומזעקה לא תהשה

וכן עשה לתלמיד שגנה (ג)
 על אבן מרגלית דרש כוד
 ובעד שער שלם כי צפונה

וכן רבי על רבי אלעזר
 כעם שהורה דין ולא בשמו (ג)
 ובפיוס בר אידי מנו חזר

אראה בין תלמידיו תלמיד לכמו (ד)
 לשון הרע והורר כבודן
 של גדולים עליו ממקומו

כעם עליו וכנויו אברן
 הוא נצטרע ביתו שב משיסה (ה)
 ורב נתמן הודה על האי אברן

וכן על יהודה בן נקוסא (ו)
 כעם עלי עברו דרך עתק
 לולי רבי חייה עליו כסה

(ח) השוכר את הפועלים (ג) המוכר את הספינה (ג) האשה
 שהלך (ד) מצות הליצה (ה) שם (ו) מרובה

ראה רב אהרובי איך נשתתק
מכעם רב ששת ובו ימשול (ב)
אהר לבכי אמו כעסו נעתק

ורבן גמליאל לפני נחשול
העומד לשבעו ובטענה
טען עליו נמלט אז ממכשול

עד יום ברנע צר קם בתחנה
ניסו הידוע מכחו מת ג)
הבט נא אחותו בין לשונה

אשר תירא ולשמרו קודמת
מקובלת מנשיא ממרחק ד)
על הרב אונאה הנוקמת

וכן בר אהבה עולה שחק
בעונש מי ועל מי זה דורשין ט)
ומאן ענשיה רב נחמן בר יצחק :

ולפני רב איש אומר להלשין ו)
רב כהנא מכלה בו חציו
ובורה דפרסאי קשין

(א) השותפין (ב) הוהב (ג) שם (ד) שם (ה) לא יחפור
(ו) הגוזל בתרא

מול גנבי איש מבעד נצוציו
בן קרחא נם חומץ מן היושר
על בעל כרם לכלות קוציו (ח)

שם בן לוי ותרגול קושר
צופה לקלל מיץ ונתנמנם (י)
כי עגוש לצדיק זולת כושר

מי חקר דרכי אל מי הבינם
הן יהודה התן רבי ינאי
בשגנה שיוצאת חייו אינם (י)

ואשת חנניה בן חכינאי (י)
מתה אז בשוכו עת תביט בו
והחיה בטענת תנאי

והבט בן לוי מה רב טובו
צוה אל המלאך בו לא ימרה
אז כנטותו למות וגם חרבו (י)

הצרך לתת אליו ועל דברי
בת קול שמעו השיבה ליהו (י)
קפץ לגן עדנו ושם ישרה

(ח) השוכר את הפועלים (י) מאמתו קודין (יג) אע"פ

(ד) שם (ה) המדיר (ו) שם

מוצא בן יוחאי יושב בהודו
על ספסלי פו הם שלש עשרה
ודבר קשת שח לו בן בין סודו (ח)

ולרבי הנינא לא בן יקרה (3)
אך כיהידים מבין אנשי שמות
עמוד של אש לפניו יערה

אראה חסיד מאזין נשמות
זאת אומרת והשנית עונה (2)
מתוך מחצלת אחרי מות

והנשלמת בחלוק פונה
משם לילה לתור דרכי עולם
ברביעה ורביעה דין השנה (7)

עוד ריש לקיש שממנו נעלם
מקום רבי חייה עת יורדין (5)
מערות רבנן להתבילם

ורבי בנאה בן מציין
ובמערת אב הנקרא איתן (1)
שם יעמוד לבו שם יעיין

(ח) המדיר (3) שם (2) מי שמתו (7) שם (5) השוכה את
השועלים (1) חזקת הבתים

מצא אליעזר על המפתח.
ראש אברהם ככנף שרה מונה (6)
ותעין בראשו ראש דת איתן

ובמערת אדם הן לא יזנה (3)
קול כדמות דיוקני נם שוד טובי
אך דיוקני ממש טוב והנה

כן איש חטט במערת רב טובי (2)
ואהו בוקנו וסוף גזייה
במספרים אבוי מביא

הבן תלמיד חביב היהיה
בכל תבל מקום זך לדירה (7)
כארץ ישראל גם לחיי

כן הוא טוב מכלם עוד לקבורה
ובין דבר עולא אשר בקש (5)
היות גויתו שם אצורה

וצאת יצוא ושוב שב לו מוקש
ומה אמרו עליו עת ארנוני (1)
אחר מיתתו בא אל תתקש

(6) חזקת הבתים (3) שם (3) שם (7) שנידיני (5) שם

(1) שם

ארץ צבי היא ובה צביונות^(א)
של חי העולמים לא תנור
נפש כל קבור בה ממעונו

אשוב אשמע רבי אליעזר
ארח חיים הורה בעת מותו^(ב)
לתלמידיו ומוסרים גזור

וכמו כן בן עזאי ובדרכו
ודבר פיהו פנה כל הכלים^(ג)
עת הז מלאך הנוטל נשמתו

גם איש שומע על רום זכלים
קול אומרים אשרי מי שבא כאן^(ד)
ובירו תלמודו במכלולים

עוד אומרים מי הוא עומד על כן
הרוגי לוד אבל כי עקיבה^(ה)
והבריו אמת אין כערכן

אהר כן אראה עם יקר נחבא
נרחקים שם זכסנרל מסומרי^(ו)
הורגים איש את אחיו בתוך קובה

(א) שני דייני (ב) תפלת השחר (ג) שם (ד) השזחמין (ה) שם
(ו) כמה אשה יוצאה

אזכור ימי מלכות יון המר
 גם שמני טמאו וכליהן (ח)
 עד מלכות חשמונאי אל האמר

שם נשאר פך חתום ביד כהן (ג)
 משמנו הדליקו נרות חובה
 ולימים שמנה הספיק להן

עוד אגב שמדא אראה ר'בה
 אשר מת באגם ובכך עוכר (ד)
 בפומבדיתא קול בכיה רבה

הלכו אליו מקום אין שם קבר
 ולהתמיד הספרו שבת תמה
 נפל פתקא לבל יפרוש גבר (ז)

אחר נראה עבר רב המרמה
 מולך נותן עיניו כתינוקת
 נותרת מיהש שם שממה (ס)

ונופלת מגג וצועקת
 כי אין שריר עוד מחשמונאים (י)
 ולשם עבדות הזקתם נעתקת

(ח) כמה מדליקין (ג) שם (ב) השוכר את הפועלים (ד) שם
 (ס) השותפין (י) שם

הטמינה בדבש בוז פתאים
אחד מותה יצרו בה להוריד. (ח)
או להתפאר בה כמתגאים

עוד אוקרה למה אויב החויד
חנניות בית חיננו שלש שנים (3)
טרם מעיר שלם הכרית שריד

לבי אל עקיבה שור בקינים
תהת יראת מלכות על יום יחד (2)
הוא עם רעיו דורשים בהמונים

ופפוס משיאו עת הפהד
עצת שועל והוא עליו ישחק (7)
ער יום בעת שמע קרש אחד

ועל פפוס אוי לו אשר הוחק
ועקיבה אשריו וסוד בסוד (8)
זכרון שמחתו או כי לא נמחק

אראה הגמון שואל בשלום הסיד
המתפלל ומהשיב הערים (1)
מתפיים לו ודבר לא הפסיד

(ח) השיתפין (3) השוכר את הפועלים (3) הרואה (7) שם
(8) שם (1) אין עומדין

אראה בר יוני שמצערים
 רבי מאיר ודבר ברוריה (ה)
 בעא רחמי ובתשובה חוזרים

ומין אחר דקא מקשה קשיא
 אל ברוריה אם לא ילדה רני (ג)
 ועונה לו דבר בלשון שמיא

אזכור מלכות רומי במעני
 בעת שלחה שני סרדיוטות (ג)
 ללמוד תורה היא ראשית קניני

דין שור נכרי לבר סוף הבטות
 הקשה להם למראה עינים (ז)
 אך להלשין אמרו שלא לנטות

עוד גבירה אומרת לשנים
 כי בניהם לא מהם נמשכין (ה)
 ותשובה לה שוקלין במאונים

אחר מין דלא דרש סמוכין
 למצא מום בסדרי פתח כיון (ו)
 וכן זומא תשובה לו הכין

(ה) מאמתי קורין (ג) שם (ג) שור שנגה ד' והי' (ז) שם
 (ה) השוכר את הפועלים (ו) מאמתי קורין

זקן רע יום צר בלשון יון
שח לאויבים והעלו הזיר (ח)
תמור זבח ולהשמיר נתכון

אפנה אל שמואל המהזיר
כריאות כל חלי כעת יראם (3)
רק שלשה בלבד מהם יזיר

וכן אשת רכה הנקראת אם
לאביי על ילדים כמה
מיעצת בינות ותרפאם (2)

מהם לקה רבי נתן דוגמא
ושני ילדים הכשיר למולם (7)
ונקראים בשמו בין האומה

ארבע אהיות יושבות למולם
שלוש מלו בניהם ומתים
ורביעית בורחת ממולם (5)

ורפואות נפשך ממשחיתים
תורה קריית שמע גם לזכרה (1)
יום המיתה וליצר נאותים

(ח) מרובה (3) המקבל (2) ר' אליעזר קמא (7) ר' אליעזר
קמא ור"ה (5) הכא על יבמתו (1) מאמתי קורין

הן רבי יוחנן כהאי שפרא
בבית אפל בא לא יעלם
גלי ברעיה תפל נהורא (א)

עוד מצאתי רבי זירא הולם
ומדאם לו רבי יוסי אצל (ב)
רבי יוחנן אשר מירושלם

עליו רבי ינאי יושב בצל
רבי חייה שזוהר תריסין (ג)
זאור שמשו על עם רב יאצל

האיש הזה גדולים מעשיו
צייד טביי אריך מגלתא
כתיב אקרי ומרזה את כוסיו (ד)

הן יום רבי גזר תעניתא
קם עם בניו כתפלה זעלמא
שגוש עד לטרדם מלאך אתא (ה)

ושמנים תלמידי הלל שמה
שלוש שורות הגדול יונתן
הקטן בן זכאי בר כחמה (ו)

(א) מאמתי קורין (ב) השוכר את הפועלים (ג) שב (ד) שב
(ה) שם (ו) יש נוחלין

אשר על לבו כל חכמה נתן
תורה משנה תלמוד מדרש יגמור (א)
הבין עד דקלים ושיחתן

יום מה ראיתיהו רכוב חמור
ולפניו עטופה בת נקדימון (ב)
לשון כתובתה תשאל לאמר

יזכור כבוד ביתה בזמן קדמון
אשר אין לו דומה ועת בא שות
תלקט שעורים כבת המון (ג)

אחר אשה תסוב במדרשות
ותפלין בידה על מות בעלה (ד)
קודם חצי ימיו עונה קשות

עוד רב גדל בפתחי טבילה
איש לא יירא יצר גם ידמה (ה)
צורת אשה נבות בלא עולה

כן רבי יוחנן לא ידמה
ויושב שם הושב כי כמוהו (ו)
להוליד רואות לו לכן ידמה

(א) יש נוחלין (ב) מציאת האשה (ג) שם (ד) יציאות שבת (ה) מי
שמתו (ו) השוכר את הפועלים

ושמע ריש לקיש עת מצאהו
סחי בירדנא אשר אמר^ח)
שפרך לנשי ודע מה עבהו

ראה איך פתהו ואיך שמד
אם יחזור בו מארת שפיפון
לתת לו אחותו וכן גמר^ג)

וכמו כן אל בת רבי טרפון
יאמר רבי לתת אליו בתו^ג)
אם ימאס לץ ותושיה יצפון

וכן לקח בן איש אהב אוחו
מדרך רע גדלו ונסמך^ד)
טרם עתו לעורר חבתו

ודבר רבי חמא קח בן עמך
אזל בי רב ובשוכו אז בסוף^ה)
למדרש סר לא אל ביתו סמך

מצא נער שפלפול רב יחשוף
לא הכירו גם כי לא יתרחק^ו)
אבל היות בנו כזה יכסוף

ח) השוכר את הפועלים ג) שם ז) שם ט) אע"פ ו) שם

ובנו היה שהניהו על חק
וגדל בתורה ובין עתה
איך הכמת אל בתבל תשחק ^(א)

אראה איש מה אחריו לכנישתא
וההוא טייעא בספסרא ^(ב)
עת פנע בו קטליה שם במחתה

מזל רבי הנינא אראה גברא
דמצלי ומקלם בשל כסף ^(ג)
אשר לו של זהב לא במשורה

וגוער בו אומר אם הוא איסק
בלשון אדם שבת אף כי ירב ^(ד)
מססיק ליוצרו ולא יוסף

עליו שמעתי קול מהר חורב
כל העולם נוון על חנינא ^(ה)
ולו קב הדובין מזון ערב

שם איש על פי עצמו בא לכהונה
זוכר שקורין לו אוכל חלות ^(ו)
ודברים עוד טובי הבחינה

(א) אע"פ (ב) משמתי קורין (ג) אין עומדין (ד) שם (ה) היה
קורא (ו) האשה שנתאלמנה

ובן אשה נשאת על פי מלות
 שח עליה בנה על יום נשבו
 כי מחשבותיו בה תמיד נתלות ^(ח)

אחרי זאת דעיוני חשבו
 איך חתון בת רבי חייה בטל ^(ט)
 מבן רבי אז עת נתקרבו

יען כי זה בא מבן אביטל
 וזו מכית שמעא אחר הלך ^(י)
 אל יוסי בן זמרא בתו נטל

ובסוף תנאי התנו עמו נמלך
 וכנסה ועלה אל ישיבה
 איעקרא ואתה סופה דע לך ^(י)

אחר אשה על רבי משיבה
 כלי שנשתמש בו קדש בל ^(יא)
 יקרב לו חול כעת אז דבר בה

וחומה ליוסיה רצים אבל ^(יב)
 רחבה רב יוסף מתו עמה
 אחר כן אביי גם הוא אבל

(ח) הנוזל בתרא (ט) אפיס (י) שם (יא) שם (יב) השוכר
 את הפועלים (יג) הבא על יבמתו

לזמן לפני רבה היא בעצמה
שואלת מזון ובעזות יין ה)
ומגרשה אשתו אז בחימה

ראה רבי בשכר מרפא עין
את שמואל ירחינאה מסכים³)
לסמוך ולבסוף שב חשקו אין

ואמר לו מלין לא ארוכים
כחייב עלי בספרא דאדם²)
רבי לא יתקרי אבל הכים

אראה שנים אשר על ידם
רבי יוחנן נשען בגופו⁷)
ועת נפלו למלטם קדם

וכן רבי אבהו מדרך כפו⁵)
נפחת במרחץ וכחו העצים
והציל שנים קנין כספו

ראה רב כהגא אשר העצים
בבואו שם מריש לקיש עתו¹)
הרבה קושיות והפליא תרוצים

ה) אע"פ³) השוכר את הפועלים. ג) שם ז' אע"פ⁵) שם
ו) הגוול בתרא

אחר ברבר רבו על עונו
שתק ואז הורד שבעה דרי (ח)
קם ופלל והושב על כנו

וכן עזאי דרשות כי יורה
על פריה ורביה תלי תלים (ז)
והוא לא כן יעש וברת קורא

גם שני יושבים על ספסלים
ושנים מטה על גב ארמה (ג)
והעלום כבנים מעולים

אחר כן הורידום לחשש מזה
ברבר רבן שמעון וכן קרחה (ד)
היושבים מעלה ובקרימה

ושמע ניב חמלתם בלשון צחה
האיש אשר לו אב מאסון נס (ה)
ואם אין לו יוטל בתוך שוחה

עוד הזקן קדמון בן הרבינס
באים אליו חכמים שלשה (ו)
וביד שפחתו כל אחד נכנס

(ח) הגזול כתר (ז) הבא על יבמתו (ג) השוכר את הפועלים

(ד) שם (ה) שם (ו) חמש עשרה נשים

עת ישבו בנועם ארישה
בשם חגי על דין צרת הבת (6)
נגד אחיו שח דעת חדשה

הגידה נא בן חביב כנכת
השמת לכך אל צואות
רבי אזי יום אור נרו שבת (3)

השבעתך באילות וצבאות
נר הרולק ושמוש שמשיו
ודבר הכובס שים בין פלאות (2)

ודבר האמה שבין מבקשיו
מכרעת פעמים דע מה זה
ובאצבעות זקף סוד דרושיו (7)

קול ממרום גם לפניו יזה
אז אמרתי אשריכם תנאים (5)
ופניתי משם ואחזה

שוטה ותינוקת מתנבאים
זה על ראש ישיבה שכסורא (1)
זו על שני אישים לה נשואים

(6) תמש עשרה נשים (3) הנושא (2) שם (7) שם (5) שם
(1) השותפין

אשת עקיבה או יום בשורה
לפניו כי תכרע עת לו תצא (ח)
ותלמידיו חושבין להסירה

ודע בני מלין פיו ירצה
ונור שם אביה להלל (ג)
על ראשו וממון אליו יקצה

אחר תביט ענותנות הלל
קרא לו אדם דרך בויון (ג)
להקניטו ומוסר לו הלל

שאל לו שאלות לנסיון
פעמיים שלש כאיש רמאי (ד)
עת חף ראשו על פתח אשדון

כן נפלאתי מקפרנות שמאי (ה)
בא אליו גוי דת שבכתב רוצה
ועל שבעל פה שואל דין מאי

גער בו בנויפה ואמר צא (ו)
והלל גיירו ואֵלף בֵּית
למדו ותשרק עמו יפצה

(ח) אע"פ (ג) שם (ג) כמה מדליקין (ד) שם (ה) שם (ו) שם

כָּן שְׁנֵי וּשְׁלִישֵׁי בָאוּ אֶל בֵּית
מִדְרָשׁוֹ וְדַחְפָן בְּאֵמַת בְּנִין (ח)
וְעַם הַלֵּל הוֹאִילוּ לִשְׁבֹּת

לִזֶּה אָמַר מְשִׁיב לֹו כְעֵינִן
מֵאֵן דַּעֲלֵךְ סְנִי וּלְחִבְרוּ (ג)
דַּע טַכְסִיסֵי מַלְכוּת וְחֻקֵּינִן

הֵלֵךְ אַחַר רַבִּי אֵל דְּבִירוֹ (ג)
בֵּית שְׁעָרִים עַד סוּף דִּישְׁתַּכַּח
בְּצַפּוּרֵי דְבַסִּים אוֹיְרוֹ

וְרָאָה רַבִּי תְּנִינָא יוֹם נוֹכַח
בְּדִידֵי מִנְצַת דְּמַהֲדֵרְנָא (ז)
תּוֹרָה בַּפְּלִפּוּלֵי אִם תִּשְׁכַּח

אַחַר נִשְׂא עֵינֵי אֵל רַב הוֹנָא
דְּחֻקִּיפוּ לִיהּ הִנְהוּ דְּנִי חִמְרָא (ה)
עַל דַּעֲבַד מַלְתָּא בְּלֵא דִּינָא

יְשִׁיבְתוּ בַּעַת הַחֲנַעְרָה
לְקוּם אֲבַקַּת אֲשֶׁר תּוֹרָה קִרְפִּים (י)
דְּצוּף תַּכְסֵּי שֶׁמֶשׁ וְכֹל אוֹרָה

(ח) בְּמַה מִדְּלִיקִין (ג) שֶׁם (ג) שְׁנֵי דִּינֵי (ז) שֶׁם (ה) מֵאֵמַתִּי
קוֹרִין (ו) שְׁנֵי דִּינֵי

שם זוג שקבלו יסורים בם
 זה מהבה זה מתוך מעשה (ח)
 וכן הלכו סרו מעל גבם

אחד מהם על עגל מתכסה
 בכנפיו באו לו וברברים (ג)
 אמר לשפחה מהם מתנשא

והשני אומר אל יסורים
 אחי בואו וכן יאמר צאו (ג)
 בעת בטול תורה והם סרים

ודע ספונאי מה הביאו
 אחר כעם אשתו שם שנייה (ד)
 וכן מיני דמא לו נשאו

אשר טהר אותם בראיה
 ולרבנן הקשה ובמיתתו (ה)
 מאם ר' נתן דע מה היה

אחר כן איש על משך משנתו
 לא בא ערב כסוד כאשר רגיל (ו)
 אל אשתו ותכלה אל ביאתו

(ח) השוכר את הפועלים (ג) שם (ג) שם (ה) שם (ו) אע"פ

השתא אתי תאמר והפך גיל
עינה תרמע ונפל מאליו
רב רחומי כשמו הוא ובעגיל (ח)

אלעזר זעירא שם וברגליו
מסני אוכמי על הר ציון (ג)
מתאבל ולא כן חשבו עליו

ובדרום איש מגליל עליון
שלוש שנים אצל אדם מושכר (ג)
ומשלחו בסוף דל ואביון

ומשטה בו אף על כסת וכר
ועם כל זה דן אותו לטובה (ד)
עד הולידך לו שכר דורון וכר

וכן חסיד אשר סדה ריבה
ודגוהו לזכות כאיש מופלא
גם כי מרגלותיו ליל השכיבה (ה)

וכן רבי יהושע עולה
אצל שרית ותפליו אז חולץ
אחר נכנס ובדבר לא ישלה (ו)

(ח) אע"פ (ג) הכונם צאן (ג) מפנין (ד) שם (ה) שם (ו) שם

ברכר רב ברונא כן תחליץ ח)
 על כי גאולה לתפלה הקיש
 ראיתיו יום כלו בשחוק עלץ

אראה האי ינוקא דריש לקיש ג)
 לרבי יוחנן משיב חולק
 עז כנמר ולא קרי קיש קיש

פעם שנית אז אמו תסלק
 אותו משם ושוב לא יערער ג)
 בראותה אף דודו התחיל דולק

ורבן גמליאל הן מצער
 בערבית כסודות וראש שנה
 רבי יהושע וכו גוער ז)

וכעסו עליו ואז נמנה
 חכם עשיר לעזרא עשירי ה)
 בן עזריה והיה ראש משנה

והשלימו בסוף מכל מרי
 אחר פסקם הלכות תלויות ו)
 כלם ומי יתן דורם דורי

ח) מאמתי קורין ג) מאמתי מזכירין ג) שם ז) תפלת השחר
 ה) שם ו) שם

עוד רב ענן אשר מתוך היות
רב הונא חביב לו הן יכוון (ח)
קראו הונא חברין הן על פיות

השיב לו בכזוי ענן ענן (3)
ושלח לו דינין בשאלה
ולמר עקבא הולך שם יתאונן

וחנינא אחד בא לנולה
ושני תלמידים אחריו יורדין (2)
אם לעבר שנים דעתו נמלא

ובגורת כח בם ודודין
חלקו עליו התרו (7)
כי מציון תצא תורה ודין

וחד מתלתא ענותנים
קורא לבנו בן שועל ומעלה (5)
דעהו לארי בהגיונים

עו קשורה לינק חסיד חולה
אראה כי אבריו דל לשדם (1)
וכאלו על חטא זה ביגון כלה

(ח) מציאת האשה (3) שם (2) הרואה (7) שם (5) השוכר
את הפועלים (1) מרובה

ובאומרים כי לא מצאו דם
 ודבר דורקטי ושני בצרות (ח)
 הבן חכמת אלה בא בסודם

וראה רבי פותח אוצרות
 בשני רעב לתת לחכמים (ג)
 ויונתן נכנס בחבורות

אומר פרנסני ברחמים (ג)
 אבל תורה אין בי וזן אותו
 אחר אוי לי אמר בלב תמים

לסוף ידע טבעו ותורתו (ד)
 ושב והכריע כי טוב אם כן
 לפתוח לכל בא כתחי ביתו

והלל לקח סוס לאיש מסכן (ה)
 וגם רץ לפניו שלש מלין
 כי לא מצא עבד לו יתכן

ורבי נחמיה אחר מלין
 גלגל עמו עני בערשים (ו)
 שמה נפקד שבע כל ילין

(ח) בתולה נשאת (ג) השותפין (ג) שם (ד) שם (ה) מציאת
 אשה (ו) שם

ולמר עקבא שכן מכת רשים^(ח)
רגיל לשים זווים בציר דלתו
כמחזק בצנעה יד חלושים

בקש לירע מי זה נותן פתו
והוא להתחבא מתניו שנס
קלו כרעיה דשמע ניב זוגהו^(ג)

בנימן הצדיק הן מפרנס
אשה ובניה והחים^(ג)
מתוך שלו ובכן עשו לו נס

וכן מונבו הוא מפיק מאוים^(ד)
של רלים ומכזבו להם קצבה
ואל אחיו משיב מלין דים

ורבי חנינא גם מר עקבא
שולחים לעניים את צדקתם^(ה)
ומשיבים לה אחור מתוך סבה

והם חוזרים וכופלין נדבתם
ויש אומרים כי אף למדמים
נחזיק טובה על רמאותם^(ו)

(ח) מציאת האשה (ג) שם
(ג) השותפין (ד) שם
(ה) מציאת האשה (ו) שם

דבי אחא קושר ברחמים
 זוזים בסודרו ומשליך אל^ח)
 אחוריו לפרנס בם עגומים

ראה אותו רשע אשר שואל
 את עקיבה על מזון אביונים³)
 ומשל זה חה לידע הואל

ואם שבור מלכא בת רומנים
 שלחה הון לצדקה וקבלו²)
 רבא לסעוד נכרים המעונים

עוד איש נתן את ממונו כלו
 אל רבן יוחנן וחלקו⁷)
 לשליש ושמאי רם יתן קולו

וראיתי אלישע דלקו
 קסדור על תפליו אשר אזי⁵)
 כנפי יונה נראו עת בדקו

כן ראיתי לשמעון בן עזאי
 מגלת יחסין שם בשורה¹)
 שלשה דברים וכן חזאי

ח) מציאת האשה 3) השותפין 2) שם 7) יש נחלין
 ט) במה טומנין 1) החולץ

ורב יוסף וכן רבי זירא
מתענים ארבעים משולשיב ח)
כל אחד לסכות אין בם זרה

אשה גדולת נוי שמבקשין
רבים קלים לקחתה לאשה ג)
עונה כי מאחר לה קדושין

לזמן לאיש הגון נתקדשה
אמרה כי זה ראוי לא דחתהו ג)
וקבעו הלכה כן באושא

אראה רב מצערא ליה דביתהו
משנה רצונו גם תבלבל ז)
ובנו דייה אומר אנא ניהו

וכן רבי חייה ככה סובל
מאשתו וקונה ובסודרו ה)
מביא ומפיים לה עד תקבל

אומר לרב משיב על דברו
די על בנינו שמגדלות ו)
וחושבות איש מבא אחר יצרו

ח) השוכר את הפועלים ג) האשה שנתאלמנה ג) ש ב
ז) הבא על יבמתו ה) שם ו) שם

אחר אישיש מרבים בגיל קולות
 ושוברין לפנייהם כס המרא (ה)
 כי אין שמחה עד יום שוב מקהלות

אבל מהם משוררים שירה (ג)
 לפני כלה לא כחל לא שרק
 ולא פרכוס ויעלת חן ברה

וכן לנסמכים חרות אז רק
 לפני רבי אבהו עונות בשיר (ג)
 אמהות מלך דשמיה שמן תורק

ולמול יוסף מוקיר שבי אישיר
 עיני הקונה דג שבתוכו (ז)
 מרגלית שזה הון כל איש יעשיר

אחר שלחן זהב גדול ערכו
 וכלי כסף לרוב בלודקיא (ס)
 בית איש לכבוד שבת הכין דרכו

אחר כן רב ארא רואה גויה
 וקרע כרבלתא בשוק מתא (י)
 כסבור שהיתה יהודיה

(ה) אין עומדין (ג) האשה שנתאלמנה (ג) שם (ז) כל
 כתבי הקדש (ס) שם (י) מי שמתו

וראה רבי שמעון בן חלפתא
שה אל כתו בתי הניפי לי (ה)
ונדר לה נדר לנשיבתה

אתא זיקא כמנהג כללי
טרם בואה אליו ובה משטה (3)
ללמדה דעת נסתר שכלי

כי כל זולת השם אשר יטה
להטיב לאחר גם הוא יוחיל
ישוב ייטיב לו וברכות יעטה

אך השם לברו מראש התחיל
ומטיב בהסדר ולא לגמול
לכל קורא עד בן עורב ונחיל

הטה אונך לי רעי ולמול
פני העירותי פנה ורעה
גדיותיך נעה וגמול

לא תדרוש הצוני שמא תטעה
בכל סתרי עולם תור תורתך
בה תרוה צמא אם לה תשעה

(ה) השוכר את הפועלים (3) שם

קלא

אם העולם היא הדר הורתי
מאן האי דלא רמיו באוריתא
חקרנוה עד סוף שור שורתי

אחר הנקראים בדיחותא
מדרשי אגדה אם תשחר
מזבילנא לך מנך כי מסותא
זלא יפגעו בך בשדה אחר

המאמר השמיני מן ההיכל
בשמך רחמנא

בפלמוס סנהריב ותאריך
מלך בבל גדלה דעתי
ושל מלכות טיטוס עוד תאריך

לכן עפה מגלת קינתי
באזיר הגולה ובין ידי
מכות אלה ותדרד שנתי

ונשמע נהי נפשי עד מדי
ואומר עד מתי מרוב צוקה
עוד ארוה דמעה תלמי שדי

הסתיר פניו אל חי שם מועקה.
נפוץ עד האיים שם ענני
תחת זר ואכזר יד חזקה

זכרתי לילה תוך ענני
נעימותיו המורות וקלות
ימים רבים אשר לא ענני

ואצעק עוד במד ביום כלות
להקים אמרתו או והסיר
נור מחתנים וראש כלות

אראה שוטני יושבים על סיר
ודוחים על גבי אבן וגל
שבע ביום הממעיט לא החסיר

רכון העולמים עין חמלה גל
ראה תיבתי זאת אשר עברה
בשטף אף ימים מגל אל גל

עת רב בלא אמת ובלא תורה
אין בה יונה אף לא עורב אשלה
ולא צוהר לראות הקל צרה

לא מצאה השקט אוי נאלח
לפני נחשול שלים רוח סופה
ועוד היום תועה בלי מלה

מטרפת בצוק עתים צפה
במי מכול קשה גלות אדום
ראשי אומות עמים עמקי שפה

יום ילכשו מלכות ואני אדום
אם תשאל ללכושי גבר עמית
למה נקרע ומדוע אדום

נקרע על מסלה ירושלמית
המלאה היום חוה וקוץ
דרכך ברגלים אום שולמית

אדום על צר כל אברי יקוץ
ויו נצחם עלי זכמו נחש
פתן חרש או עקרב יעקוץ

יום אל פרש עלי כבוד מוחש
ועובתיו מנת חלקי וכום
יצא אויבי מהר שלל וחש

או השקני מראש יגונים כום
שם לי מימין ושמאל דוב וארי
ולעמתי מתוך חרבות כום

או קרר הוד שמש מעון סברי
לא לירח הוצץ אך כתם
עונותי הבריל וסר אורי

או זיו תמונת דוד ראשו כתם
נעלם מני ולכן אנשש
כעורים קיר הטאתי להתם

או עניי עם ראו כי בושש
הדר שכינתו לרדת עוד
כימי קדם בתוך גוי מתדושש

אז מט זכות אבות הבא לסעוד
 וכאלו תם ופס ידא ימהוק
 ברית כרת ובכך ארעד רעוד

אז אל פליטי בגלותם שם חק
 קריית מנוחתו עלות על לב
 ושם קדשו לזכרו מרחוק

אז על יום זה ברוד דל מחלב
 צוה איש ריאטי משה שמו
 דלדול אום זה לספר ולשלב

יזכור מקדם כלולות עמו
 אמו הראשונה מתגורדה
 בשדה צוען מצרים ותחומו

ויוצרה עבר שם מצודה
 רשת ארונה מחוטי חסרו
 ועבותות רחמים ולכדה

ומשכה אז כביכול בידו
 אל בית התונתו אל הר נורא
 ענן וערפל שם כבודו

והיום שבה אשה מצירה
 גולה וכאלמנה בוכה חלוף
 יציאת שם נפשה לקול קרא

עובר אורח אנא רב ואהוף
בעברך על סיני זכור ושאל
אם אקו עוד מטל אדיו ולוף

ובבואך ציון דע הן או אל
אם יזכור עוד עליות שבטי
אם ישאל עוד לשלום פליט נואל

וחלה אם תמצא שובר מוטי
כי ישתומם לאיש או מפגיע
לשים עז ימינו מול מורטי

וישמע קיל מזנודח מביע
עד שמי רום וכיערים יגעה
צועק צורי מתי יום ארגיע

או אם אין זה אל יתומי ישעה
הנמכרים חנם ביד מוני
צאן אוכרות המה בלא רועה

אחר פנה הבט שתי עיני
יומם ולילה לא יסגרו
נחל דמעה היורד על פני

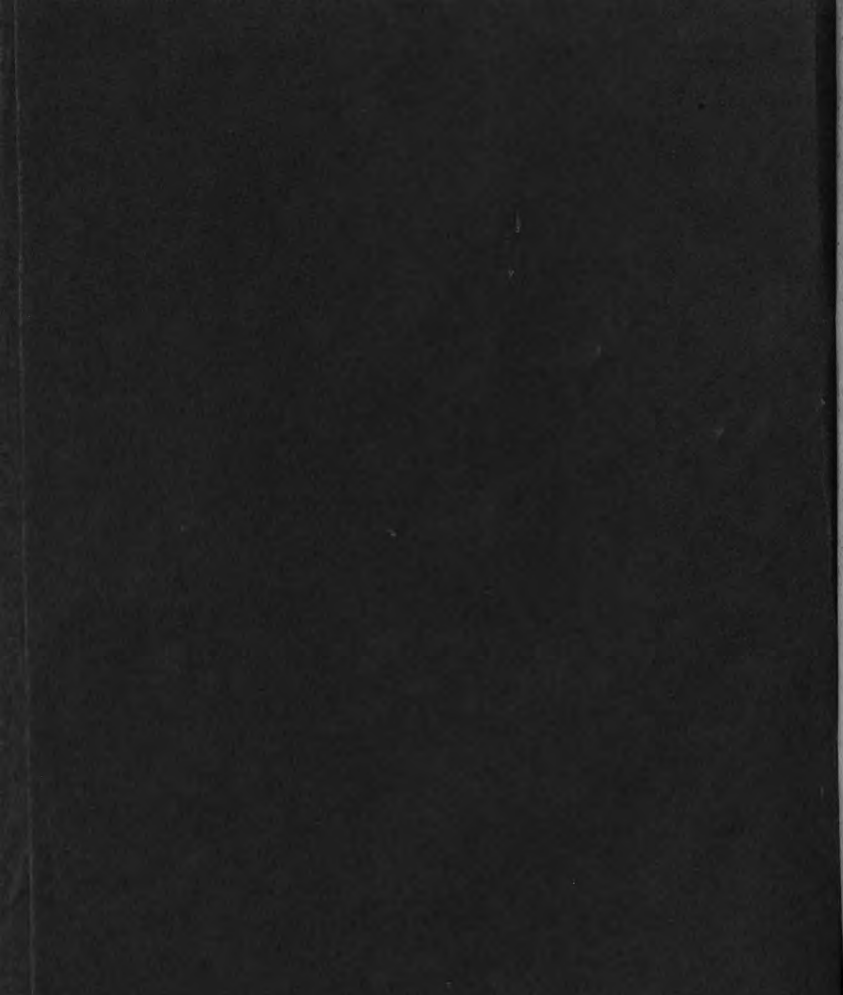
אחר הגידה לי אם נכמרו
נחומיך עלי בהשתפך
נפשי לדמי בני כי נגרו

קלד

עוד אבקש ובין נא התהפך
לשונות קינתי בספרי
איך פשטתי רקמה נפל נופך
בא סנהדיב

Druck von J. P. Sollinger's Witwe.

DATE DUE

INTERLIBRARY LOAN SERVICE

TO RENEW CALL
422-3900.

PJ5050
R52M5
1851